

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér. Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő

Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi munkatárs

EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.

TELEFON-SZÁM:

Szerkesztőség 788.

Kiadóhivatal 706.

Az éhes város.

Budapest, szeptember 14.

Budapest fogyasztó közönségét újabb veszedelem fenyegeti. A budapesti tejkereskedők egyesülete a takarmányhiányra való tekintettel szeptember 20-ától kezdve a tej árát hét fillérrel felemeli. Tehát a lakásdrágasághoz, a husdrágasághoz, a kenyérrágasághoz most a tejdrágaság is járulni fog. S ha még tekintetbe vesszük azt, hogy az összes nélkülözhetetlen iparcikkek ára is horribilis módon emelkedett három év óta, azt mondhatjuk, ma a megélhetés Budapesten kétszer annyiba kerül, mint került tíz év előtt.

Tagadhatatlan, hogy az egész világon megdrágultak a nagy városokban az élelmiszerek. De másutt ez mégsem olyan tragikus, mint Budapesten. Másutt a nagy városok népessége természetes uton növekszik s a lakosság kereseti viszonyai javulnak a város növekedésével. Nálunk megfordítva van. Budapest lakosságának növekedése jórészt arra vezethető vissza, hogy a vidék tönkrement exisztenciái tódulnak fel a fővárosba s ezek itt akarnak maguknak új megélhetést teremteni. A város nem fejlődik, nem fejlődhetik olyan arányban, mint ahogy a lakosságának száma nő s minden évben nagyobb lesz a nyomor, több és több ember szorul rá a közjótékonyági intézményekre s a lépésről-lépésre fejlődés és a jól megalapozott reformok helyett a város vezetősége rá van kény-

szertve a rendszertelenségre, a kapkodásra. Mert egyik évről a másikra hihetetlen eltulodások vannak a lakosság szociális, kulturális, higienikus és gazdasági szükségleteiben, amit mind kielégíteni nem lehet, vagy legalább is nem lehet kellő időben, míhelyt a szükséglet nyilvánvaló lesz. Ez az oka annak, hogy a legmodernebb intézményeink mellett valóságos ázsiai nivón állókat is találunk s ez az oka annak, hogy itt nemcsak évtizedekre, hanem még évekre sem lehet előre kiszámítani azt, hogy amit ma megcsináltunk, azt a kellő módon s minden eshetőségre számítva, valósítottunk-e meg.

Ez az állapot is nagyban hozzájárul ahoz, hogy Budapesten a drágaság nyomasztóbb, mint másutt. Mikor tizenöt év előtt a vásárcsarnokokat megnyitotta a főváros, azt hitte, hogy ezzel rendezte, szabályozta a közéletet. De tizenöt év alatt majdnem kétszáz ezer emberrel lakik több Budapesten, mint lakott akkor s ma a vásárcsarnok szűk s ahelyett, hogy javított volna a helyzeten, csak rontott, mert monopoliomot teremtett s ezzel is hozzájárult az élelmiszer árának emelkedéséhez, amely nélkül is emelkedett volna.

Mert a drágaság nemcsak nálunk nyomasztó, hanem egész Európában. Nem az agráriusok védvamos politikája az oka, hanem a lakosság igényeinek emelkedése minden téren s az egész világon kutatják a drágaság okait, anélkül, hogy igazában rá tudnának mu-

tatni arra, hogy a régi viszonyt a kereseti összegek és az élelmiszerek ára közt, mi bolygatta meg.

Hisz nem szabad elfeledni, hogy a lakberek, az ipari termékek, a hus, a kenyér, a tej, szóval mindennek az ára emelkedett ugyan, de a munkabérek és a jövedelmek is emelkedtek. A kérdés tehát csak az, mi okozza mégis, hogy ma nehezebb a létfenntartás, mint volt. És erre a kérdésre még a legkomolyabb közgazdasági tudósok sem tudnak választ adni. Nagy és komoly tanulmányok jelentek meg arról, hogy a pénz értéke, vevőereje csökkent s hogy a világnak tulságba vitt aranybányászata nyomta le a pénz értékét, mint ahogy a múlt század hetvenes éveinek elején a rengeteg ezüstprodukczió az ezüst-pénz devalvációjához vezetett. De Lexis, a híres göttingai, ez ellen állást foglalt s gyönyörű tanulmányban mutatta ki azt, hogy a világon még mindig nincs annyi arany, amennyi a pénz árszökkenését, vagy vevőerejének korlátozását eredményezhetné. De a magyarázattal arra, hogy a drágaságnak mégis mi az oka, ő is adós maradt, mert magyarázatot ő sem tudott adni.

Azért nem az a fontos, hogy a drágaság okait kutassuk, vagy a termelőket okozzuk, mert ezzel a probléma megoldásához egyetlen lépéssel sem jutnánk közelebb. Az sem segítene a bajon, ha olyan rendszabályokhoz folyamodnánk, amelyeknek hatása esetleg csak évek múlva volna érezhető. A drágaság ellen csakis úgy lehet küzdel-

Liszt Ferencz budapesti tartózkodása

Írta: Ábrányi Kornél.*

(Utánnemzés tiszta.)

II.

Hogy Tisza Kálmánnak mennyire nem volt igaza, azt később éppen a Wittgenstein hercegné leánya, akit az osztrák császár és magyar király főudvarmestere, Hohenlohe herceg vett nőül, derítette fel, midőn 1899-ben közrebocsajtotta Liszt Ferencnek Wittgenstein hercegnéhez írott leveleit s a könyvhöz írt előszóban napvilágra hozta az abba maradt házasság igazi okait. Ebből a könyvből kiderül, hogy csak a hercegné múlt a házasságkötés elmaradása, sőt hogy abban is, hogy Liszt fölvetta a papi rubát, kizárólag a hercegné akaratát és szíve vágyát követte.

Hasonló tévhit és igaztalan megátalkodottság volt az is, mely Liszt Ferencnek a Czigányokról írott könyvét még halála után sem tudta neki megbocsátani, pedig Liszt Ferencnek ennek a szerencsétlen könyvnek tévedéseit, melyekbe Lisztet a jóhiszeműleg félreértett reminiscenzenciák, másfelől néhány tudakos német historikus ugratták be, Magyarországon kifejtett két évtizedes, műkö-

dése alatt nemcsak tényekkel czáfolta meg, hanem azokat jóvá is tette. Liszt Ferenc nemcsak hogy megbánta e könyvet, de annyira szégyelte is, hogy soha még csak említeni sem volt szabad előtte. És mint a budapesti zeneakadémia igazgatója főként azért szervezett tanszékét a magyar zene történetének, hogy e tanszéknek hivatása legyen bebizonyítani és tanítani, hogy a magyar zene teljesen a magyar nép lelkéből született, a magyar nép jütségeit, egész érzelmvilágát a maga tösgyökeres eredetiségében tükrözi vissza. És hogy a cigányok csak „muzsikusi” a magyar zenének, valamint, hogy mindama népek zenéjének, melyek közt hosszabb időközéig kóborolnak.

Igaz, hogy Lisztnek a Czigányokról írt könyve a legszerencsétlenebb időben jelent meg. Éppen akkor, mikor a magyarnak, az elnyomatás hosszú tíz éve után éppen hajnalodni kezdett. Mikor divatba jött a magyar nemzeti viselet, s mikor az egész horizont szűk nadrágból, magas szárú eszíműkből, pitykés gombokból, árvalányhajból és vitézkötésből állt. Éppen abban az időben — mondta Tisza Kálmán miniszterelnök — sorok írójának, midőn a Liszt hamvainak hazahozataláról volt szó közöttük — éppen abban az időben, amikor mindent el akartak vitatni a magyartól, multját, jelenét, jövőjét, régi dicsőségét, régi jogait, jelen létjogát is. Akkor jött Liszt Ferenc, aki maga is magyarnak született és hirdette egy franczia

nyelven írott könyvében, melyet az egész világ olvasott, hogy még a magyar zene sem a magyaroké, hanem az is a cigányok zenéje. A magyarnak legnagyobb ellensége, egy Schmerling, egy Lustkandl sem árthatott akkor a magyarnak többet, mint Liszt Ferenc!

Kétségtelen, hogy amint Tisza Kálmán miniszterelnök, még 1886. őszén is gondolkodott és nyilatkozott Liszt Ferencről, éppen úgy gondolkodott és érzett 1860-ban, a Czigányokról írt könyv megjelenésekor az egész magyar nemzet. Az akkori magyar sajtó felújította az 1848—49-iki emlékeket és az az emberek visszaemlékeztek arra is, hogy Liszt Ferencnek akkori magaviseletén egy idegen német költő, a híres Heine is felháborodott és „1849. októberében” című költeményében, gúnyos czélzásokat tett arra, hogy míg a magyarok szabadságharcát az osztrákok, az oroszok segítségével vérfürdőbe fojtották, legnagyobb hőseit kivégeztették, az alatt Liszt Ferenc Weimarban Göthe-ünnepélyt rendezett, mintha Magyarországot tragédiája nem is tartozott volna rá.

Igaz, hogy Heine versét akkoriban mindenki olvasta, de azt csak kevés ember tudta, hogy a rugók, melyek Heinét, aki a saját hazájával szemben maga is elkövette ugyanazt, amivel Lisztet megvádolta, e költemény megírására ösztönözték, kevésbé voltak oly szépek, mint maga a vers. Csak a beavatottak tudták, hogy a Heine gyűlöletének és irigy-

* Az első közlemény megjelent az „Egyetértés” szeptember 13-iki számában.

met folytatni, ha a kormány, a főváros és a fogyasztó egyesült erővel küzd. A kormány a határok megnyitásával, olcsó vasuti tarifákkal, a főváros az illetékek leszállításával s a szabad piacok megengedésével és végül a fogyasztó azzal, ha igényeit redukálja. Ezzel a kereslet csökken s ez is árcsökkenést idéz elő.

De mindehhez nagy önfegyelem s a hatóságok részéről erős szociális érzék kell. Mig ez nincs meg s mig a drágaság ellen ilyen koncentrált támadást nem intézünk, addig csak panaszkodni tudunk, de a bajt orvosolni nem.

Budapest, szeptember 14.

A képviselőház ülése. A képviselőház holnap, pénteken ülést tart, amelynek napirendjére kitiűzték a máról elhalasztott névszerint való szavazásokat, meg a véderőjavaslat általános tárgyalásának a folytatását.

Székely Ferencz Kassán. A vasárnap Kassán tartandó III. patronage-kongresszuson a király képviselőházban Székely Ferencz igazságügyminiszter fog megjelenni. Az igazságügyminiszter szombaton este érkezik Kassára. Miután a pályaudvari fogadtatás nehézségekbe ütközött, mivel ezen a napon szakadatlanul közlekednek a katonavonatok, a fogadtatást előkészítő bizottság úgy határozott, hogy a király képviselőházban érkező minisztert Sziklay Ede főispán vezetésével a vármegye határában fogja egy nagyobb küldöttség várni. Este tiszteletére bankett lesz.

Küldöttség a miniszterelnöknél. Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök ma délután a képviselőházban a kelmefestő és vegytisztító segédnek egyesületének küldöttségét fogadta, amelyet Győrffy Gyula országgyűlési képviselő vezetett élje. A küldöttség szónoka a Kováldgyárban történt két robbanásra való utalással, az egyesület két óhaját tolmácsolta a miniszterelnök előtt. Az első arra irányult, hogy a benzinmosodára való engedély emeleti helyiségre ne adassék, csak földszintes, különálló házra, a második kérés pedig az, hogy a vegytisztítás iparját lehetőleg soron kívül, még az ipartörvény revíziója előtt képesítéshez kössék. Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök kijelentette válaszában, hogy az első kérés rendeleti úton teljesíthető lesz. Ami azonban a képesítés kérdését illeti, ez törvényhozási aktust kíván. Biztosítja a küldöttséget, hogy a kereskedelemügyi miniszterrel, aki a napokban érkezik vissza, nyomban érintkezésbe fog lépni és a küldöttség kérését nyomtatékosan fogja pártolni. A küldöttség ezután a kereskedelemügyi miniszteriumba ment át, ahol óhaját Kálmán Gusztáv államtitkár előtt tolmá-

segének igazi oka ugyanaz a csodaszép grófné volt, akiről Heine „Der weisse Elefant“ című keserűen szellemes satiráját írta, mivel a grófnét nem hatotta meg a Heine rajongó szerelme, ellenben Liszt Ferenczért a pokolba is elment volna. E csodaszép hölgy Rukavina grófné volt, aki még évtizedek múlva is árnyéka volt Lisztnek és mindenütt megjelent, ahol Liszt nyilvánosan szerepelt. E sorok írójának Weimarban, ahol 1873. tavaszán Lisztnek „Krisztus“ ez. oratóriumát először adták elő, volt alkalma Rukavina grófnét látni és megismerni. S a grófné még akkor is magán viselte nyomait mindazoknak az asszonyi bájaknak és szépségeknak, melyekért a múlt század negyvenes éveinek vége felé nemcsak Heine, hanem egész Páris férfivilága bomlott.

De hogy még abban az esetben is, ha a Liszt Ferenczről ellenségei és irigyei által elterjesztett becsúrléseknek komoly alapjuk lett volna is, mily nagy volt az a dicstény, mely a Liszt Ferencz halántékait körülragyogta és hogy mily ellenállhatatlan volt a varázs, mely a Liszt nevéhez fűződött, annak legékebben szóló bizonyítéka az, hogy midőn 5 évvel a Czigányokról írott könyve után, Liszt Ferencz a Magyar Nemzeti Zenede negyedszázados jubileumára, 1865. augusztus havában Budapestre érkezett, hogy „Erzsébet“ című magyar tárgyú oratóriumát személyesen tanítsa be és vezényelje, a főváros közönsége részéről olyan kitünteté-

csolta. Az államtitkár megígérte válaszában, hogy a kérést megvizsgálja és méltányos megoldás előviszi.

Várakozás a politikában.

— Schönaich a trónörökös ellen. —

Hírek a politikai küzdöttről.

Budapest, szeptember 14.

A politikai élet pár napig csendes várakozásra van kárthatva. Ugy a magyar parlamenti válság, mint a hadügyminiszterválság számai immár a király kezében futnak össze és most már mindenki egyedül csak tőle várhatja, hogy a kibontakozás érdekében történjék valami.

Schönaich lemondását a király elfogadta, de még utódát nem nevezte ki, a magyar miniszterelnök pedig vasárnap járul az uralkodó elé, hogy elhatározásait meghallja. Bár pozitív nem lehet semmit se tudni a király álláspontjáról, mégis az már megdönthetetlen tényként állapítható meg, hogy Schönaich lemondásának elfogadásában a trónörökös befolyása győzedelmeskedett. Ugy látjuk, hogy Schönaich utódának kinevezésénél is a trónörökös kívánsága lesz a döntő és ilyképpen valószínű, hogy a magyar parlamenti válság megoldásánál is a trónörökös akarata fog érvényesülni. Ez az akaratnyilvánulás pedig éppen nem biztató reménységgel kecsegteti Khuent, mert hisz tudvalevő, hogy a trónörökös a kiterjesztett véderőjavaslatokkal egyáltalán nincs megelégedve. Ilyképpen az is megtörténhetik, hogy a vasárnapi audienciának esetleg szenzációje eredményei lehetnek. Erre vall legalább az a körülmény is, hogy a király október első felében Magyarországra jön, amit beavatott helyen a magyar válság megoldásával hoznak kapcsolatba.

A napi politika eseményeiről híreink a következők:

A király Magyarországon.

Bécsi jelentés szerint a király a jövő hó hetedikén fogadja Bécsben Péter szerb király látogatását. A szerb király a Hofburgban fog lakni és két napig lesz vendégül Ferencz Józsefnek. Október 9-én a király Magyar-

országra jön és részint Budapesten, részint Gödöllőn, legalább is két-három hetet tölt el. Dr. Kerzl, a király orvosa negyon meg volt elégedve a legutóbbi gödöllői tartózkodás hatásával és ezért arra kérte az uralkodót, hogy most is lehetőleg hosszabb időt töltsön Gödöllőn.

II. Ferencz.

Udvari körökben érdekes megfigyelésről beszélnek mostanában. Arról van szó, hogy az utóbbi időkben Ferencz Ferdinánd trónörökös minden hivatalos íráson, táviratban, levélben magát egyszerűen csak Ferencz trónörökösnek írja alá és a Ferdinánd nevet következetesen elhagyja minden aláírásban. Tegnap is például egy táviratot küldött a Salzburgban ülésező műemlékvédő kongresszushoz és a táviratot is csak így írta alá: *Erzherzog Franz*. Mindebből azt következtetik, hogy a trónörökös hivatalosan is csak az egyik nevet akarja használni és ha majdan a királyi korona a fejére száll, csak *II. Ferencz király* akar lenni.

A hadügyminiszter-válság.

A hadügyminiszter-válság élénken foglalkoztatja a politikai köröket. Az ellenzéknek erre vonatkozó interpellációjára a kormány nem felelt és ezért az opposzió a kérdést újból felveti, mert nyilatkozatra akarja bírni a miniszterelnököt. A válság személyi része most már hamarosan leperog. *Auffenberg* lovag kinevezése a jövő hét elején jelenik meg hivatalosan és ugyanekkor bucsuzik báró Schönaich is. Schönaich távozása — mint azt már jelentettük — nagy személyi változásokat von maga után a hadügyminiszteriumban.

A *Reichspost* mai számában a magyar képviselőház tegnapi ülésén a hadügyminiszteri válság tárgyában elhangzott interpellációval foglalkozva, kifejti, hogy az interpelláció teljesen hamis feltevésen alapszik. Régi parlamenti szokás, hogy azokat a javaslatokat, amelyek a képviselőházban már tárgyalás alatt állnak, semmiféle a kormányban történő változás nem érintheti. Teljesen ki van tehát zárva, hogy a hadügyminiszter személyében beállott változás a véderőjavaslatok sorsára nézve fordulatot jelentene. Bármily kellemetlen legyen is báró Schönaich utódjának elődje terhes örökségébe lépni, azon — sajnos — nem változthat. A parlamentnek feladata lesz, hogy döntsön a katonai javaslatok sorsára felelt.

Schönaich és a trónörökös.

„A Nap“ mai esti számában báró Schönaich bukásának okairól és előzményeiről

— amint hogy tisztában is volt — mindenki azzal, hogy a Liszt Ferencz itthoni tartózkodásának milyen óriási kulturális és társadalmi jelentősége van. A Liszt Ferencz környezetében a születési és a szellemi arisztokrácia nemesek találkoztak, hanem össze is forrt. És ez a találkozás és összeforrás folytatódott a legmagasabb arisztokrácia elzárt terneiben is, hova nemesek Lisztet hívták meg, hanem mindazokat, akik az ő bizalmas környezetéhez, jobban mondva „udvarához“ tartoztak.

Mert Lisztet nemesek nevezték „zongorakirálynak“, hanem úgy is tekintették, mint egy souveraint, kinek udvarához tartózkodhatni nemesek kiváló élvezet volt, hanem nagy kitüntetés is. Gróf Andrassy Gyulában, akit abban az évben — a Deák Ferencz husvéti ezikke után — az események már a dolgok előterébe állítottak s a közvélemény már látni vélte egy leendő Andrassy-kabinet körvonalait, gróf Andrassy Gyulában már akkor megfogalmazott az a nagy gondolat, hogy a politikai viszonyok kialakulásával, Liszt Ferencz az állandóan Budapesthez kösse és Liszt Ferencz már akkor nem titkolta, hogy ez a gondolat az ő szívében is visszhangra talált. Mint olyan gondolat, mely a Liszt lelket — mint ez a továbbiakból ki fog derülni — nem 1865-ben foglalkoztatták először.

Már akkor benne volt az egész közönség lelkében az a sejtés, hogy Liszt Ferenczben nem egy világhírű művész vendégszereplését, hanem a zongorakirály hazatérését ünnepli. És ezt a sejtést maga Liszt Ferencz is megerősítette az által, hogy budapesti tartózkodása alatt meghívta vejét — még akkor báró Bülow Jánost — és leányát Cozimát, akiknek látogatása a Liszt Ferencz itthonlétének egészen családias színezetet adott. A Liszt Ferencz budapesti tartózkodása, a Liszt által rendezett jótékonycélu hangversenyek, melyeken nemesek maga Liszt Ferencz zongoráztak, hanem közreműködött veje, báró Bülow is, akkor a müncheni kir. opera első karnagya és maga is hírneves zongoraművész, az egész európai sajtó érdeklődését felkeltőtték és az egész világ figyelmét Magyarország fővárosára terelték. Már akkor tisztában lehetett

Schönaichnak egy általános nyilatkozatát közli, amelyet a távozó hadügyminiszter egy barátja előtt tett volna és amely nyilatkozat igen kényes és elítélendő dolgokat tartalmaz a trónörökösnek a válságban tanúsított szerepéről. A nyilatkozat többek közt a következőket tartalmazza:

— Távozásom, őszintén megmondom, nem önkényes. Mint kötelességtudó katona, szerettem volna bevárni, hogy az a két nagyhorderejű törvényjavaslat, melyen annyit dolgoztam, (a véderő és a katonai bíraskodásról), mind a két parlament által elfogadtassék s általam hajtassék végre. Most el kell hagynom a minisztériumot, mielőtt munkámat befejezhettem... Igen, a trónörökös nem tetszésének az áldozata vagyok. A hadseregben két áramlat volt. Az egyik, amely az irányítást az uralkodótól nyerte, bennem láttam főnökét. Én mindenben ragaszkodtam az alkotmányhoz és egyedül uramnak csak a császár és királyt tartottam. Utasításokat csakis tőle fogadtam el. Ez az eljárásom nem tetszett a Belvederének. Többször figyelmeztettek, hogy tartsam magamat *Brosch* ezredes, a trónörökös ő fensége katonai kabinetfőnökének akaratához. Különösen állott ez a magasabb tisztek kinevezésére nézve. Én hűségesen azokat léptettem elő, kiket őfelsége kijelölt... A véderőről szóló törvényjavaslatok hosszú vajadás után, jelenlegi formájukban megszülettek. Sem ezek, sem különösen a katonai bíraskodás reformjára vonatkozó törvényjavaslat nem tetszettek a Belvedere katonai tanácsosainak. Jelentéktelenebb változtatásokra hajlandó voltam, de a két kormány — az osztrák és a magyar — közreműködésével hosszú éveken folytatott tárgyalások gyümölcsét nem tehettem kockára és így nagyobb horderejű módosításokat nem fogadhattam el. Amint a fenti törvényjavaslatok az előleges szankciót elnyerték — sorsom meg volt pecsételve. A *Fürherczeg* minden összeköttetést megszakított velem. Nem fogadott többé, sőt kijelentette, hogy olyan helyeken meg sem fordul, ahol engem találhat. Ekkor, júliusban, hosszabb szabadságra mentem. Távolléteomban helyetteseim a minisztériumban mindent *szándékaim* ellen a *Belvedere* parancsai szerint intéztek. Csak a véderői törvényjavaslatokat nem lehetett korrigálni, mert ezek már a magyar képviselőház előtt feküdtek. Egy utolsó kísérletet tettem meg. Legfelsőbb kihallgatásra jelentkeztem s ott *felajánlottam lemondásomat*. Ez kegyesen elfogadtatott és én pár nap múlva megváltok állásomtól. Nyugdíjba megyek, — mit allen Ehren, aber ohne Aussicht je wiederzukehren... (Minden kitüntetéssel, de semmi kilátással arra, hogy valaha is visszakérüljek.)

Erre a szenzációs nyilatkozatra ma este — bárhol is vártuk — nem jött czáfolat. Holott a magyar kormánynak, mely a közös hadügyminiszter nyilatkozataiért is felelős, kötelessége lett volna, hogy informálódjék a dolog mibenléte felől. És kötelessége lett volna annál is inkább, mert *Schönaich* még mindig hadügyminiszter és állásától végérvényesen felmentve nincs, tehát tettei és nyilatkozatai még ép oly beszámítás alá esnek, mintha lemondását be sem nyújtotta volna. A magyar kormányt tehát e téren kétségtelen mulasztás terheli, amelyet a trónörökös, a jövőben uralkodó szemében aligha lehet majd jóvátenni. Kétségtelen azonban, hogy a nyilatkozatot — e mulasztás dacára — holnap mégis csak meg fogják czáfolni, mert hisz ebben oly dolgok foglaltatnak, amelyek, ha *Schönaich* szájából valók is, megezáfolatlanul az udvar részéről nem maradhatnak.

A vitarendező-bizottság ülése.

A függetlenségi pártok vitarendező bizottsága ma délelőtt a képviselőházban megtartotta rendes heti értekezletét. Az értekezleten a negyvennyolc tagos függetlenségi Kossuth-párt részéről *Kelemen Béla*, *Kállay* Ulul és *Ostffy* Lajos, a függetlenségi és negyvennyolc tagos Justh-párt részéről *Levászay Márton*, *Eitner* Zsigmond, *Justh* János és *Mádi-Kovács* János, a pártonkívüli függetlenségi képviselőktől pedig *Preszly* Elemér vettek részt. Értesülünk szerint a jövő hét taktikájára nézve a követ-

kező megállapodás létesült: Hétfőn: Csak névszerinti szavazások. Kedden: *Kovácsy* Kálmán Kossuth-párti beszél. Szerdán: Névszerinti szavazások és interpellációk. Csütörtökön: *Csermák* Ernő beszél. Pénteken: Csak névszerinti szavazások. Szombaton: *Bosnyák* Géza Justh-párti beszél és interpellációk lesznek.

A Kossuth-pártkörből.

A negyvennyolc tagos függetlenségi Kossuth-párt körhelyiségét a párt tagjai az est folyamán nagy számmal keresték fel. A párt vezetősége részéről jelen voltak *Désy* Zoltán, *Szentiványi* Árpád és *Sághy* Gyula alelnökök. Hét óra előtt megjelent a pártkörben a párt elnöke: *Kossuth* Ferenc is, aki a nagy társalgásban több mint két óra hosszat beszélgetett a párt tagjaival az aktuális politikai kérdésekről.

A véderőreform ellen.

Marosvásárhely város függetlenségi polgársága tiltakozó nagygyűlést rendez a véderőjavaslatok ellen. A nagygyűlést vasárnapra, a hó 17-ikére tervezték, közbe jött akadályok miatt azonban későbbi időpontra halasztották el. A tiltakozó nagygyűlést előreláthatóan a jövő hó első felében tartják meg az összes székelyföldi vármegyék havánásával.

Nagyszalonta függetlenségi polgárai október hó 8-ikán nagyarányú népgyűlést tartanak a véderőreform ellen és az általános, egyenlő és titkos választói jog érdekében. A nagygyűlésen jelen lesz *Justh* Gyula is, kit a függetlenségi és negyvennyolc tagos part több tagja elkísér. A vendégeket *Balogh* Mihály volt országgyűlési képviselő, pártelnök fogja üdvözölni. Délután az új népkört avatják föl. Az avató beszédet *Justh* Gyula fogja mondani.

*Losonc*on a hó 17-én a függetlenségi és 48-as párt nagy népgyűlést rendez a katonai javaslatok ellen és az általános, egyenlő és titkos választói jog mellett, amelyre *Justh* Gyula is több képviselő társaságában leutazik. A helybeli rendezőség *Bazovszky* Lajos losonci ügyvédrel nagy tevékenységet fejt ki, hogy a gyűlés minél impozánsabb sikerül legyen. A függetlenségi párt részéről *Beniczky* Árpád, a losonci függetlenségi párt elnöke vezeti az előkészítés munkáját. Meghívót küldtek a szomszédos vármegyék függetlenségi szervezeteinek is, melyek közül igen sok helyezte kilátásba, hogy népes küldöttségekkel képviselheti magát a losonci gyűlésen.

Sopronban a katonai javaslat ellen és az általános, egyenlő és titkos választói jog mellett nagy népgyűlést rendeznek és ezen szavaznak a tanítók sérelmeit is. Foglalkoznak továbbá a sajtószabadság sérelmével is. A népgyűlés október 8-án vagy 15-én lesz.

A renegát mandátuma.

A jákóhalmi kerület hazafias polgársága nem tud belenyugodni abba, hogy képviselője, *Okolicsányi* László árulója lett a függetlenségi eszmének. A *Jászárokszálláson* tartott nagy gyűlés után, hol a renegátnak bizalmatlanságot szavaztak *Jákóhalmán* kedden a kerület választói igen népes értekezletet tartottak, amelyben újra bizalmatlanságot szavaztak *Okolicsányinak* és újra felhívták őt a kerület mandátumának letételére. Ellátározták továbbá, hogy a kerület összes választóival bizalmatlansági nyilatkozatot iratnak alá és ezt a képviselőház elé terjesztik kérvény útján.

Vázsonyi a kibontakozásról.

Vázsonyi Vilmos, az országos demokrata-párt vezére egy fővárosi napilap tudósítója előtt feletébb érdekes kijelentéseket tett a válságból való kibontakozás módjairól. *Vázsonyi* egy kompromisszumos tervet vet fel, mely azon a junktumon alapulna, hogy a szőnyegen fekvő nagy kérdések, mint a véderőreform, választójog és a házszabály-revizió együttesen oldassanak meg. *Vázsonyi* ezt a tervet hajlandó volna a képviselőház ülésén is szóvá tenni, ha a pártok részéről kellő garanciát kapna, hogy nem fogják dezavualni.

Az érdekes kibontakozási terv alapvonásait *Vázsonyi* a következőkben karakterizálja:

— A mostani válságnak nem a véderőreform az alapja, amelyet a kormány akar elintéztetni és nem a választójog, amely számára viszont a Justh-párt követel elsőséget, nem is a házszabály-szigorítás, hanem mindhárom kérdés együttvéve okozza a válságot. A helyzet magaslatára csak az a politikus emelkedhetik, aki nem csupán az egyik vagy a másik kérdés megoldására, hanem mindhárom függő kérdés megoldására igyekszik, mert, amíg ezek a kérdések külön-külön tárgyalatnak, addig az egyik kérdés lehetetlenné teszi a másik kérdés megoldását. A véderőreform elodázza a választójogot, a választójog megakadályozza a véderőreformot s mindkettő a házszabály-reviziót. A kibontakozásnak, a megoldásnak tehát nem lehet más egészséges alapja: csak e három kérdés elintézésének junktímos egybekapcsolása. A fődolog az, hogy ennek a koncepciónak elvi alapjára lépjenek az illető tényezők, vagyis a választójog, a véderőreform és a házszabály-revizió együttes, junktímos elintézésének alapjára, akkor aztán kölcsönös jóakarattal és igyekvéssel meg lehet találni a kompromisszumos egyezséget, mellynél azonban minden félnek meg kell kapnia azt, ami rája nézve a legfontosabb, amelynél tehát a Justh-párt megkapná a megfelelő választójogot, a kormány és pártja pedig — ha netán módosítva is — megkapná a véderőreformot, végül a jövődöbéli mindenkori többségek megkapnák a házszabály-reformban annak biztosítékát, hogy a kisebbség ne akadályozhassa meg a többségi akarat érvényesülését. Én szívesen volnék hajlandó, hogy ezt a koncepciót a képviselőház ülésén, beszéd keretében, ugy a kormányhoz, mint az ellenzékhez intézett nyílt felhívásként előterjesszem, de csak akkor vállalkoznám, ha fedezve tudnám magam a választójogért küzdő ellenzék részéről oly irányban, hogy nem dezavual.

A verseczi átirat.

Székesfehérvárról jelentik: Elkészült a küzdelem folyik a székesfehérvári és fejérmegyei függetlenségi és munka-pártok között. A legközvetlenebb oka a küzdelemnek az, hogy a városnál a f. hó 28-iki, a megyénél az október 2-iki közgyűlésen fogják tárgyalni *Versecz* város ismeretes átiratát. Az itteni munka-párt tagjai mindent elkövetnek győzelmük érdekében s azért minden számottevő emberüket a közgyűlésen leendő megjelenésre kapacitálják. Hivatalos lapjukat, a „*Székesfehérvári Friss Újság*”-ot naponként 5000 példányban nyomtatják és csomagokban küldik szíjjel a vidékre, ahol ingyen osztogatják. Fejér vármegye talán az egyetlen megye az országban, ahonnan munkapárti képviselőt nem küldtek a parlamentbe s így most a munka-párt hívei arra törekcsenek, hogy legalább a megyei választókat nyerjék meg a maguk részére. A Függetlenségi Kör október 1-én, a fejérmegyei nemzeti munkapárt pedig október 13-án tart *Székesfehérvárott* nagyszabású népgyűlést. A két törvényhatósági közgyűlés rendkívül viharosnak ígérkezik.

Árva megye közgyűlése ma elfogadta a verseczi átiratot, melyben tiltakozik az obstrukció ellen.

Liptó megye közgyűlése ma a verseczi átiratot egyhangulag magáévá tette és elítélte az obstrukciót.

Hódmezővásárhely törvényhatósági bizottsága a hó 20-iki közgyűlésén foglalkozik a verseczi átirattal. Nagyban folyik a készülődés ugy a kormánypárti, mint az ellenzéki táborban. Egyre-másra tartják a munkapárti összejöveteleket és megbeszéléseket. Mindennek dacára az erős függetlenségi érzelmű városban kevés kilátása van a kormánynak, hogy a verseczi obstrukcióellenes határozatot elfogadják.

Szombathelyről jelentik: Szeptember 18-án fogja tárgyalni *Vas vármegye* törvényhatósági bizottsága a verseczi határozatot, amely az obstrukciót elítéli. Kevés kilátása van a főispánnak arra, hogy Vasmegeből szállítani tudja a bizalmi nyilatkozatot.

Sopron vármegye törvényhatósági bizottsága elő holnap, pénteken, kerül a verseczi határozat. Ugy az ellenzék, mint a kormány pártja körülbelül egyforma erős.

Szabadkáról jelentik: Rendkívül viharos lefolyású közgyűlést tartott ma délelőtt *Szabadka* város törvényhatósága *Purgly* Sándor főispán elnökelete alatt. Versecz város obstrukció-ellenes átirata volt a napirenden, amelyet a közgyűlés névszerinti szavazással 133 szavazattal 21 szavazat ellenében erős vita után elfogadott.

Beszédes nap.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, szeptember 14.

Három névszerinti szavazás elintézésé után déli egy órakor ma ismét rátért a képviselőház a véderőreform tárgyalására. Az ellenzék szónoka ezuttal is egy Kossuth-párti képviselő: Szabó István (zámolyi) volt, aki igen erőteljes kritikát gyakorolt a véderőjavaslatok felett. Kimutatta, hogy a véderőreform éppen nem áll az egyenlőség elvén és ezáltal egyesekre aránytalan, sőt igazságtalan terheket ró. Követelte a póttartalékosok családjainak segítését és általában a modern szociális felfogás érvényesülését a hadseregben. A javaslatot nem fogadta el és csatlakozott Apponyi határozati javaslatához. Szabó Istvánt beszéde befejeztével az ellenzék zajosan megéljenzte. Ezzel azután az ülés véget is ért.

Részletes tudósításunk a következő:

Technikai obstrukció.

Berzeviczy Albert elnök az ülést egynegyed tízenegykor megnyitja.

A tegnapi ülés jegyzőkönyvét hozzászólás nélkül hitelesítik.

Elnök bemutatja Kassa közönségének filiátát a gyermekvédelmi törvény módosítása és a katonai előfogadók díjainak fölemelése tárgyában. Bemutatja továbbá Budapestben a Molnár, Szövetés- és Medve-utcában tartott négyüléseknek Juszt Gyula útján benyújtott föliátát a sajtószabadság biztosítása érdekében. Javasolja, hogy a kérvényeket adják ki a kérvényi bizottságnak.

Kun Béla ellenindítványt tesz.

Elnök jelenti, hogy a kérvények sorsára nézve névszerinti szavazást kértek, egyben kérték a szavazásnak holnapra való halasztását is. Ebben az értelemben mondja ki a határozatot. Bemutatja Balassagyarmat polgárságának, a kunágotai függetlenségi és 48-as pártnak és Kiskunhalas polgárságának föliátát az általános választójog törvénybeiktatása érdekében és a katonai terhek ellen. Javasolja, hogy a föliátatnak a katonai kérdésre vonatkozó részét a véderőreformmal együttesen intézzék el, egyéb részét pedig tegyék át a kérvényi bizottsághoz.

Kun Béla ellenindítványt tesz.

Elnök jelenti, hogy ezekre a föliátokra nézve is névszerinti szavazást kértek s egyben kérték a szavazásnak holnapra való halasztását. Ebben az értelemben mondja ki a határozatot.

Következett napirend szerint a névszerinti szavazás Kunágota község polgárságának föliátára vonatkozó elnöki előterjesztésről és Bikádi Antal ellenindítványáról. 103 szavazattal 18 ellen az elnök indítványát fogadták el, a kérvényt tehát a kérvényi bizottsághoz teszik át. Kisbér és Búránd községek föliátára nézve szintén az elnök indítványát fogadják el.

Jaczkó Pál tegnap tett ellenindítványait viszályosra, a névszerinti szavazás tehát ezekre nézve elmaradt.

Következett a véderőreform folytatálagos tárgyalása.

Egy ellenzéki beszéd.

Szabó István (zámolyi) azzal a kijelentéssel kezdi beszédét, hogy a gróf Apponyi Albert által benyújtott határozati javaslat eléggé igazolja, hogy nem elfogultság, hanem az ország nemzeti és gazdasági szempontjai irányítják a katonai javaslatokkal szemben elfoglalt álláspontját a pártnak. (Helyeslés a baloldalon.) Tartós megoldást nem hatalmi eszközökkel, hanem a nemzet jogainak méltányos figyelembevételével lehet teremteni. Ez az az álláspont, amelyre gróf Andrássy Gyula is helyezkedett, mert érezte, hogy előbb való, mint egy párt hatalmának bebiztosítása. (Ugy van! Ugy van! Helyeslés a baloldalon.) Áttér a javaslat bírálására és kifejti, hogy Magyarország évenként 220 millió koronát költ a közös hadseregbe, ebben az új csatahajók ára nincs bent, úgy, hogy ebből minden lélekre átlag 12 korona teher esik. A javaslat 142 millió koronával emeli a katonai terheket és a kormány kénytelen bevallani, hogy ezzel még nem érkezünk el a teherviselés végpontjához. (Helyeslés a baloldalon.) Midőn gróf Andrássy Gyula a katonai kérdések méltányos megoldását szorgalmazta. Bécsben azt mondták, hogy ez neki fixaidea. Bennünket pedig azzal akarnak elintézni, hogy frázisokat hangoztatunk. Pedig a történelem azt igazolja, hogy lelkesedés nélkül tisztán vasfegyelemre támaszkodva a hadsereg nem teljesítheti nagy feladatát. (Helyeslés a baloldalon.) Rámutat arra, hogy nemcsak nemzeti és közjogi, közgazdasági, szociális, sőt katonai szempontból is

elég oka van arra, hogy ezen törvényjavaslattal szemben állást foglaljon. Foglalkozik a kétes katonai szolgálati idővel, mely szerinte csak az egyenlőség alapelvére helyezkedhetik. A javaslattal szemben kivételeket tesz. A haditengerészet négy évi szolgálatát le kell szállítani három évre, úgy mint az Németországban történt. (Helyeslés a baloldalon.) A kényszerszolgálat előnye nem érnek föl azokkal, amelyeket ez a jogtalanság a hadsereg szellemében és fegyelmében okoz. Az egyéves önkéntességi jogban kivételeket nem szabad tenni, mert ez ellenkezik a demokratizmussal. (Helyeslés a baloldalon.) Áttér ezután az altiszti kérdés fejtegetésére és polemizál a honvédelminiszterrel. Kijelenti, hogy a tovább szolgáló altisztek kérdését nem lehet tisztán létszámemeléssel, hanem főképp anyagi helyzetük javításával és jövőjük biztosításával megoldani! A fegyvergyakorlatra behívott tartalékosok és póttartalékosok családjáról gondoskodni kell. (Helyeslés a baloldalon.) Foglalkozik a szociális vívmányokkal. Beszél a katonai fuvarozásról, amely nincs a polgárság előnyére megoldva. Ennek pedig a katonaság is kárát látja. (Helyeslés a baloldalon.) Foglalkozik továbbá a jövőkép kérdéseivel. A tesőrség ruháin olyan kétféjű sas van, amelynek a gyomrán van a magyar ormeó. (Nagy zaj.)

Egy hang: Annak rettenetes hascsikarása lehet! (Általános derűltség.)

Szabó István a magyar érdekek mellőzéséről beszél.

Kur Béla: Megmondták Chlopyban, hogy soha se kapunk semmit.

Szabó István: A haditengerészet által követelt áldozat fölülmulja erőnket, mert a csatahajók szaporítása, Montecuccoli flottaprogramja nem 1918-ig, hanem 1920-ig terjed. Ha igaz, hogy a király és haza egy fogalom alá esik, akkor az is áll, hogy hazafias és becsületes szolgálatot csak az teljesít, aki ezt az egyoldalúság mellőzésével soha sem téveszti szem elől. A javaslatot nem fogadják el, hanem csatlakozik gróf Apponyi Albert határozati javaslatához. (Zajos helyeslés balról.)

Elnök a napirend megállapítása után két óra-ker berekeszti az ülést.

KÜLFÖLD.

A marokkói tárgyalások.

Szociáldemokraták tiltakozása a háboru ellen.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szeptember 14.

Egy Párisból érkező híradás szerint Franciaország választát tegnap este külön futár vitte Berlinbe Cambon nagykövetnek. Bizonyosnak látszik, hogy a francia álláspont közeledett a némethez és így a tárgyalások rövid időn belül teljes megegyezésre fognak vezetni. Ugy Párisban, mint Berlinben valószínűnek tartják, hogy a jövő hét vége felé elintéződik a konfliktus és a további tárgyalások már csak a megegyezés végrehajtásáról fognak szólni. Mértékadó helyeken már mindenütt ismerik a francia válasz tartalmát. De Selvas külügyminiszter tegnap magához kérte az angol és orosz nagyköveteket és behatóan tanácskozott velük. Azután Rambouillet-be utazott, hogy Fallières köztársasági elnöknek referáljon a történetekről.

Németországban még egyelőre várakozó álláspontba helyezkednek, de tovább is megmaradnak amellett, hogy a megoldás békés lesz. Hírlik azonban, hogy a kibonyolítás a francia válasz megérkezése után azonnal megtörténhetik. Az így természete olyan, hogy a végleges elintézés mindenestre még időt vesz igénybe.

A német szocialisták mai pártgyűlésükön erősen tiltakoztak egy esetleges német-francia háboru lehetősége ellen. A pártgyűlés mai ülésén Behel a marokkói kérdésről a következőket mondta:

— Nekünk szociáldemokratáknak, akik az egész marokkói politikával ellenségesen állunk szemben, természetes kívánságunk, hogy Németország kereskedelmi és ipari fejlődése ugyanazon feltételek mellett történjék, mint más államoké. Mindennek dacára azonban nekünk, szociáldemokratáknak tiltakoznunk kell egy háboru kitörése ellen, mert Marokkó tényleg nem éri meg egy porosz gránátos csontjait. Azt az állítást, hogy a szociáldemokraták

mokraták háboru kitörése esetén azonnal a politikai tömegsztrájkot rendeznék, nem kell megegyeznem. Az 1907. évi stuttgarteri kongresszus határozatának megfelelően háboru esetén minden erőnkkel azon leszünk, hogy azt megakadályozzuk és ha mégis kitörne, mindent meg fogunk tenni, hogy az uralkodó osztályt félretoljuk. A politikai tömegsztrájk háboru kitörése esetén értetlen csíny volna.

A szociáldemokrata naggyűlés egyhangul elfogadta az elnökségnek a marokkói kérdésben benyújtott határozati javaslatát.

Berlinből azt jelentik, hogy a birodalmi kancellár ma referált a császárnak a politikai helyzetéről. Biztosnak látszik, hogy a német-francia tárgyalások holnaptól fogva mind a két résznek közös megegyezésével ezentul csak Berlinben fognak folyni és rövid idő alatt odáig fejlődnek, hogy csak másodrendű részletkérdések maradnak hátra. Cambon nagykövet, aki rövid szabadságra utazott Drezdába, ma onnan visszatért.

Rómából jelentik, hogy ott ma minisztertanács volt, mely nemzetközi kérdésekkel foglalkozott. A minisztertanács megegyezett abban, hogyha Franciaország a Marokkó feletti protektorátust átveszi, úgy Olaszországot, mint középtengeri nagyhatalmat kétségkívül megilleti a Tripolisz feletti protektorátus.

Berlinből félhivatalos uton jelentik, hogy Vilmos császár ma délben meghallgatta a birodalmi kancellár jelentését.

A szerb parlament munkarendje. Belgrádból jelentik: A szerb kabinet az októberben összeülő szkupstina elé legelsőnek a költségvetés és a hadsereg szervezéséről szóló törvényjavaslatot fogja beterjeszteni.

A krétai kérdés. A védőhatalmak diplomáciai képviselői értesítették a krétai kormányt, hogy a főbiztosi állást nem tölthetik be s egyáltalán nem tartják alkalmasnak a mostani időt az ország igazgatásának megváltoztatására.

Miklós csár látogatásai. Pétervárról jelentik: Miklós orosz csár a tél folyamán látogatást tesz Athénben, sőt valószínűleg több balkáni udvart is meglátogat. Ez a hír még megerősítésre szorul.

Egyiptom alkotmánya. Genfből jelentik: Az ifju egyiptomiak állandó bizottsága, amely ma tartotta évi közgyűlését, táviratát küldött a kedvéhez azzal a kérelemmel, hogy adja meg az egyiptomi népnek az alkotmányt, egy második táviratban pedig Asquith miniszterelnököt figyelmeztette a bizottság arra az ígéretre, hogy az angolok ki fogják őríteni Egyiptomot. Ebben a táviratban hangsúlyozza az ifju egyiptomi bizottság, hogy egy nagy nemzet becsületéről van szó és ha Anglia beváltja ígéretét, megszerzi vele az egyiptomi népköszönsévet. Az ifju-egyiptomiak bizottsága Fanyt küldte ki a római békekongresszusra azzal a megbízással, hogy vessen fel az egyiptomi kérdést.

EGYHÁZAK.

A bányai egyházkerület közgyűlése.

Budapest, szeptember 14.

Ma délelőtt folytatta a bányai egyházkerület tegnap megkezdett közgyűlését Scholtz Gusztáv püspök egyházi elnöklése és Csipkay Károly világi elnöklése mellett.

A közgyűlést megelőzőleg délelőtt kilenc órakor a tegnapi határozatból kifolyólag küldöttség tiszteigeti Zsilinszky Mihály v. b. t. tanácsosnál, aki a kerület főfelügyelői állásáról tudvalevőleg lemondott. A küldöttség vezetője, Scholtz Gusztáv püspök, meleg szavakkal emlékeztet meg a főfelügyelő érdemeiről és tolmácsolta a kerület fájdalomát és sajnálkozását a főfelügyelő megváltozhatatlan elhatározása felött. Ezután átadta a tegnapi közgyűlés jegyzőkönyvi kivonatát, amely a közgyűlésnek a lemondó levél kapásán hozott határozatát tartalmazza. Zsilinszky Mihály v. b. t. t. meghatóan mondott köszönetet a küldöttségnek és azt az ígéretet tette, hogy az egyházkerület érdekeit ezentul is szíven fogja viselni és ha vezetői állásáról lemondott is, az egyházkerület ügyeit mindig figyelemmel fogja kísérni.

— Uraim! — mondta többek között — méltótaskanak elgondolni, hogy egy félszázad nagy idő, mely alatt sok történelmi s én akkor léptem az egyház szolgálatába, amikor a nemzeti ébredés és az egyházi téren a császári pápens elleni küz-

nal a politikai megezáfolnom. határozatának erőnkkel azon ha mégis ki- gy az uralkodó sztrájk há- lna.

ülés egyhan- narokkói kér- slatát.

a birodalmi k a politikai gy a német- gva mind a zentul csak idő alatt endü részlet- n nagykövet, rezdába, ma

a miniszter- lésekkel fog- gvezett ab- rokko feletti szágót, mint kivül meg- tus.

entik, hogy ratta a biro-

Belgrádból ben összeülő és a had- slatot fogja

diplomáciai nyit, hogy a ltalán nem ország köz-

ról jelentik: ogatást tesz ni udvart is re szorul.

entik: Az amely ma küldött a meg az második lát- tfigyelmezt az angolok táviratban g, hogy egy ha Anglia riptomi nép bizottsága zusra azzal mi kérdést.

ülése.

ember 14.

házkerület Gusztáv ároly vi-

t kilencz g küldött- t. taná- állásról vezet5je, kal emle- s tolmá- sítát a 5- sa felett. yzkönyvi mondó le- aza. Zsi- mondott igéretet zentul is ol lemond- figyelem-

— mel- zád nagy r lépem i ébredés leni köz-

delem folyt, mely tele volt idealizmussal és ne- mes törekvésekkel. Most pedig, vén koromban, azt látom, hogy a hazai proacstantizmus hanyatlás- nak indult. Lehet, hogy csak én látom így a dol- gokat, de ez a tapasztalás lehangoltságot és ked- vetlenséget keltett lelkemben. Bocssásk meg té- hát, hogy lemondó levelemben néhány keményebb kifejezést használtam. De szükségesnek éreztem rámutatni arra az eszményi magaslatra, mely előttem lebegett a multból s rámutatni azokra a nehézségekre, melyek az én egyéni nézetem szerint akadályozták a hazai protestantizmus boldogulását. Önök helyesen fogták fel intenzió- mat, amikor komoly aggodalmaimat nem vitték a nyilvánosság elé. Hiszen azért intéztem lemondó levelemet a püspök urhoz, hogy ő azokat az aggodalmakat saját hatáskörében közölje az esperességek elnökeivel s azokkal, kik egyházi ügyeink iránt érdeklődnek.

A közgyűlés mai tárgysorozatának első pontja a kerület tisztviselőinek megválasztása volt. A választás előtt az elnök indítványára a leközöszt tisztviselőknak a közgyűlés köszönetet mondott. Majd a tisztviselőket nagyjából újabb meg- választották.

Szelényi Aladár főjegyző jelentette ezután, hogy a kerület meghívást kapott a november 18-án kezdődő egyetemes gyűlésre. A meghívással kapcsolatosan a közgyűlés megválasztotta az egyetemes közgyűlésre küldendő képviselőket.

Ezután a horvát-szlavon egyházközségek el- szakadási törekvéseit tárgyalta a közgyűlés. A horvát-szlavon egyházközségek már régebben tö- rekednek arra, hogy a bánvai egyházkerülettel el- szakadjanak. Az egyházkerületi közgyűlés azonban ezeket a törekvéseket mind ez ideig visszautasi- totta. A mai közgyűlésen Schösz Gusztáv püspök bejelentette, hogy a mult év folyamán egy memo- randum jutott a kezébe, amelyet egy névtelen szerző a horvát-szlavon országgyűlésnek akar átadni. E memorandum megvádolja a kerületet azzal, hogy a horvát-szlavon községek érdekeivel nem törődik. A memorandum végső következtet-ése az volt, hogy a horvát egyházközségeknek a kerülettől el kell szakadniuk. Kérte a közgyűlést, hogy a memorandum, valamint a közgyűléshez a horvát-szlavon egyházközségek részéről érkezett kérés felett térjenek napirendre.

A közgyűlést holnap folytatják.

— (A pesti református egyházmege közgyű- lése.) A pesti református egyházmege ma délelött 9 órakor kezdődőleg tartotta rendes közgyűlését Mady Lajos újpesti esperes és gróf Teleki József egyházmegei főgondnok elnöklésével. Tegnapi a bizottságok üléseztok és hoztak javaslatokat a köz- gyűlésre. A mai ülésen megjelent gróf Ráday Ge- deon, Pestvármegye főispánja, Benedek Sándor közgazgatási bíró, Szász Béla miniszteri taná- csos, Petri Elek egyházkerület főjegyző és még számosan. Gróf Teleki elnöki megnyitójában szor- morodott szívvél jelentette, hogy az egyházmege pénztárosa, Molnár Albert főli lelkész tegnap el- hunyt. A közgyűlés részvétének jegyzőkönyvileg adott kifejezést. A gazdag tárgysorozat főpontja az esperesi jelentés s az abban foglalt kívánásokra hozott határozat volt. A jelentés sulypontja most a tanügyi és iskoláztatási dolgokra esett, mint az egyházi és társadalmi kultura egyik fokövetel- ményére. A halottak elparentálása után az ado- mányozásokról és az egyházközségek vagyoni ál- lapotáról, az egyházmege külső és belső életére vonatkozó részletekről, továbbá az egyházi és is- kolai ügyek előbbvitelét célzó intézkedésekről számolt be a jelentés. Az egyház belső életére vo- natkozó folyó ügyeken kívül tárgyalás alá került a szentendrei református polgári iskolai tanárválasz- tás, amelynek eredményét a közgyűlés jóváhagyta. Az elhunyt Molnár Albert helyébe pénztárossá Nagy Ferenc verese egyházi lelkészt választották meg. Elrendelte továbbá a közgyűlés a megüresed-ett tanácsbírói állásra való szavazást és a szava- zatok beküldésére határidőt tűzött ki. Az ülés fo- lyamán számos feltebezési és fegyelmi ügyet in- tézett meg el a közgyűlés, amely Mady Lajos es- peres imájával ért véget.

— (A krakói érseki helynök.) Krakói jelentés szerint a székesegyházi káptalan ma tartott ülésén *Fuzyna* dr. elhunyt biboros-hercezsörsek helyébe *Novák* káptalani vikáriust választották meg helyet- tesnek.

— (A presbiteri világszövetség tagjai.) Mis- kolczi jelentés szerint a presbiteri világszövetség tagjai Poprád-Felkáról Miskolcra éreztek körut- jukban, ahol Antal Gábor püspöktől, Pongrácz Jó- zseftől és Varga Antal kiserőktől, akik itt tőlük el- váltak, szívesen elbucszuk. Itt szállt föl a vo- nátra friss kiserőképven ifjabb Viktor János an- goli tolmács, a magyar ev. kereszény ifjusági egye- sületet titkára. Rajta kívül kezdettől a vendégek- kőf jár dr. Kovács István lelkész és teológiai tan- ár, dr. Pálóczy-Herváth Zoltán ügyvéd, aki szin- tén kiserő, továbbá Webster James budapesti skól

lelkész. A társaságnak van előkelő hölgykiserője is. Szilassy Pauline, Szilassy közgazgatási bírósági másodelnök leánya, aki a külföldi hölgyvendé- geket vette gondjaiba. Miskolcra Sárospatakra mentek a külföldi vendégek. A külföldi vendégek pénteket, szombatot Debreczenben töltik. A világ- szövetség e hónap 18-án tartja nagygyűlését Bu- dapesten. A fővárosi tanács az érkező vendégek fogadására ma 2500 korona költséget szavazott meg.

Szatmári jelentés szerint a református presby- teri világszövetség egy csoportja a budapesti nagy- gyűlést megelőző tanulmányútjában ma este Szat- márra érkezett. A mintegy negyven főnyi külföldi vendéget *Csaba* Adorján főispán üdvözölte a pá- lyaudvaron, honnan a Pannonia szállóba vonultak, ahol a vendégek tiszteletére vacsora volt. A vacsora után a Pannonia dísztermében vallásos estély kö- vetkezett. A vendégek Szatmárról Debreczenbe utaznak.

Tejuzsora Budapesten.

A földmivelési minisztérium segítségével.

— Tehetetlen a fővárosi hatóság. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szeptember 14.

Merényletre készülnek a budapesti tej- kereskedők a százsorosan agyonanyargatott, kiszípolozott és kiuzsorázott lakosság ellen. Az évek óta rendszeresen fokozódó élelmiszer- uzsora során eljutottunk végre oda, hogy az összlakosság egyszólván egyetlen nélkülözhet- tetlen táplálékának, a tejnek árát az érdeksző- vetséggé alakult „Budapesti Tejkereskedők Egyesülete“ literenként 7 fillérrel felemeli és szeptember huszadikán a tejet már csak a fel- emelt áron fogják Budapestet árusítani.

A „Budapesti Tejkereskedők Egyesülete“ e hallatlan orvtámadás hírére kelt általános felháborodásra nagyon esetlen és hozzá valót- lan nyilatkozatban letagadja, hogy az egyesü- let a tej drágítását elhatározta. Ezzel a nyi- latkozattal szemben konstatáljuk, hogy az egyesület igen is ülésezett a tej drágításának kérdésében, meg is állapodott az áremelésben és csak formális határozatra van szükségük, hogy a közönség zsebe ellen irányuló galád tervüket életbe léptessék.

Rendkívül érdekes és tanulságos, mik- előzték meg a tejkereskedőknek azt az elhatá- rozását, hogy világrekordot teremtsenek az élelmiszeruzsora terén. Néhány héttel ezelőtt a budapesti tejnagykereskedők veszedelmes konkurrencziát kaptak egy ujonnan alakult tejesarnok-szövetkezet képeben, amely „Buda- pesti Általános Tejesarnok Szövetkezet“ cím- mel és kitünően összeválogatott igazgatósággal fel akarja venni a versenyt a budapesti tej- nagykereskedőkkel. Ennek az új társaságnak az igazgatóságában egy miniszteri titkár is he- lyet foglal, akinek közbenjárására és befolyá- sára a kormány rendkívüli kedvezményeket biztosított az új társaságnak. Ez a befolyásos férfiú dr. Köfner István, a tejjgazdasági ügy- osztály vezetője a földmivelésügyi miniszte- riumban. A társaság már most ügynökökkel árasztotta el az országot, hogy a termelőktől tejet is biztosítson magának, mert végtére is ez a vállalkozás legfontosabb része. A terme- lők azonban tulnyomórészt már lekötötték a tejszállítást eddigi vevőikkel. Ekkor az új tár- saság önként felajánlta a termelőknek literen- kint 3—4 fillérrel nagyobb összeget, hogy a tejszállítást maguknak biztosítsák. A buda- pesti tejnagykereskedők most az előtt a dilem- ma előtt állottak, hogy vagy megfizetik ök is a drágább árat, vagy pedig tejj nélkül marad- nak. Hogy üzletüket fentarthassák, rálicsítál- tak a már hallatlanul felszrófolt árra és az új társaság által felajánlt áron felül kötöt- tek szerződést egy évre, amely szerződés szept- ember hó 15-én lép életbe a termelők és a tej- nagykereskedők között.

Ez a való tényállás, amely a tisztességtel- en üzleti konkurrencziát a maga meztelen- ségében tárja elénk. Szavunk se volna hozzá, ha ez a skandalozus dolog nem menne a laké- ság bérére. De tiltakoznunk kell az ellen, hogy a közlelmezés terén való alacsony üzleti ver- sergésnek a budapesti lakosság így meg a

levét, amely lakosság alig tudja már elviselni a reá nehezedeő abnormális terheket.

Az áremelő „Tejkereskedők Egyesülete“ nek eddigi elnöke *Kelemen* Adolf, törvény- hatósági bizottsági tag, ebből az ügyből kifolyólag lemondott elnöki tisztségéről és azon az értekezleten, amely a tej árának emelését ki- mondotta, részt sem vett. Volt alkalmunk *Kelemennel* beszélni, aki a mi értesülésünket mindenben megerősítette. Csak azt tette hozzá, hogy a tej árának emeléséhez a takarmány- hiány, a marhák drágasága és a mezőgazdasági munkások nagyobb munkabére is hozzájárul. *Gerlei* Lajos, a „Központi Tejesarnok Szövet- kezet“ vezérigazgatója kijelentette előttünk, hogy a tej árának emelésére semmiféle kény- szerítő körülmény nincs és a „Központi Tej- esarnok“ nem is fogja a tej árát felemelni. Szerinte a takarmányhiánnyal való előhoza- kodás sem indokolt.

Es beszélünk *Folkusházy* Lajos tanács- nokkal, a főváros közlelmezési ügyosztályá- nak a vezetőjével is. Ugy vélekedtünk, hogy a hatóságoknak kötelessége már akkor közlelteni, amikor még meg tudja akadályozni a készülő aknamunkát. *Folkusházy* tanácsnok urban ezuttal sem csalódtunk. Bántó és vérlázító az a tehetetlenség, amelyet a polgárság zsebe el- len készülő metszéssel szemben tanusit és amely tehetetlenségét a szegyéventeljes péksztrájk alkalmával már megismertük. A tanácsnok ur azt vallja, hogy az áremelés dolgában a hatóság bele nem avatkozhatik. Nekünk vi- szont az a hitünk, hogy kötelessége belava- kozni és ha ezt nem teszi meg önként, áthatva kötelességének érzetétől, megseleksi majd arra a szigorú utasításra, amelyet a közgyűlés- től kapni fog. És a tanácsnok ur lekén fog száradni az is, ha a főváros agyonuzsorázott lakossága kifogy a békettüresből, megunja azt a gonosz játékot, amelyet vele üznek és francia mintára forradalmat csinál a türhe- tetlen élelmiszeruzsora leküzdésére.

TÁVIRATOK.

A spanyolországi sztrájk.

Madrid, szeptember 14.

A tegnapi minisztertanács főleg az északi tar- tományokban bekövetkezett zavargásokkal foglal- kozott. A kormány tisztában van vele, hogy a sztrájk forradalmi jellegű és mivel a polgárorségek tehetetlenek. Bilbóban kihirdették a hadállapo- tot. Királyi rendelet jelent meg ma, amely Bis- cayában felfüggeszti az alkotmányt. A zavargások színhelyére 10.000 főnyi katonaság indult el. Ca- nalejas miniszterelnök azt mondta a tegnapi mi- nisztertanács után, hogy ha kell, a félszigeten levő 74.000 főnyi katonaságot mind a sztrájkolók ellen küldi a kormány.

Madrid, szeptember 14.

Még radikális körök is nagyon veszélyesnek itélik a biskayai tartományban uralkodó zavargá- sokat. Az utvonalakon forradalmárok tartózkod- nak, kik csak azokat az egyéneket engedik tovább, kik a forradalmi bizottságtól utlevelet kaptak. Fel- hívásokat küldenek szét ezzel a felirással: *Éljen Ferrer! Éljen a forradalom!* A munkások vezérei kis mellpaizsokat hordanak Ferrer arczképevel. Canalejas miniszterelnök levele, melyet az utóbbi napokban a munkásoktól intéztek, mindenütt élénk megbeszélés tárgyát képezi, de általános az a felfo- gás, hogy nem alkalmas időben íródott.

Forrongás Kinában.

Sanghai, szeptember 14.

Kwangsuból sulyos forradalmi mozgalom híre érkezik. A katonai diktatura erőlyes kézzel igyek- szik elnyomni a felkelést.

Peking, szeptember 14.

Egy német kereskedő szóváltásba elegyedett egy kínai fuvarossal, aki erre megtámadta és agyonütötte. Agitátorok járják be a város utozait és arra izgatják a lakosságot, hogy az európaiakat üsse agyon és fossza ki. Egy ötszáz főnyi tömeg a rendőrséget is megtámadta, mely erre fegyverét használta, úgy hogy a tömegből sokan meghaltak és mezebesültek. Az eset újabb bizonyosága annak,

hogy a pekingi európai követségek őrsgét még nem lehet nélkülözni.

London, szeptember 14.

Pekingből érkező táviratok jelentik, hogy Csecsuanban a zavargások forradalmi méreteket öltöttek. A lázadók ki akarják kiáltani ennek a tartománynak függetlenségét és a kínai császári dinasztiaát meg akarják fosztani trónjától. *Csenku városát négy oldalról támadták meg.* A kormány csapatai a falakról lövöldöznek a zendülő népre. Nyolcz ezer főnyi gyalogság van ebben a városban, az európaiak pedig még idejekorán elmenekültek.

A portugál monarchisták.

Lisszabon, szeptember 14.

Amarantóban a royalista érzelmű lakosság megülködött a katonasággal. A harcban nagyon sok ember esett el. Részletes jelentés még nem érkezett.

London, szeptember 14.

Drivcoll ezredes, az egyik katonai szervezet élnöke, a „Standard” szerkesztőjének azt mondta, hogy a portugál monarchisták Angliában önkénteseket toboroznak a portugál ellenforradalomban való részvételre.

A bolgár bandák.

Üszküb, szeptember 14.

Tegnap este a város környékén a csendőrök egy 70 tagu bolgár banda megtámadta. Az ütközetben két csendőr és egy bolgár rabló elesett, aztán a banda elmenekült.

Belgrád, szeptember 14.

Adzarlárnál egy bolgár banda merényletet kísérelt meg egy vonat ellen, a török katonaság azonban megghisította a merényletet. A banda tagjai és a török katonák között valóságos csatározás fejlődött ki, melyben négy bolgár elesett, nyolczan megsebesültek. A törökök vesztesége ismeretlen.

Tripolisz okkupációja.

Milanó, szeptember 14.

A „Corriere della Sera” konstantinápolyi jelentése szerint a török sajtó Tripolisznak Olaszország által való elfoglalását befejezett ténynek tartja.

Róma, szeptember 14.

A minisztertanács tegnapi ülésén a tripoliszi kérdésben az olasz sajtó magatartása által teremtett helyzetről tanácskozott. Az olasz sajtó, a szocialista és republikánus lapok kivételével egyöntetű eljárást tanúsít ebben a kérdésben.

Az ex-sah veresége.

Teherán, szeptember 14.

A perzsa kormány elhatározta, hogy megírattja Mohamed Ali exsah vereségének történetét és nyomtatott füzet alakjában sok ezer példányban kiosztatja a nép között.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék zárata.

	szept. 11.	szept. 13.	szept. 12.
Baza hólyben	99	99 1/4	99 3/4
szeptemberre	99	99 3/8	99 1/2
decemberre	102 3/8	102 3/4	102 3/4

	szeptemberre	decemberre	szeptemberre
Chicago, Buza	92 3/8	92 3/8	92 3/4
decemberre	96 1/2	96 3/4	96 3/4
Tengeri szeptemberre	68 3/8	68 1/4	68 3/8

Newyork, szeptember 14. Gyapot Newyorkban, helyben 11.80 (11.85). Gyapot szeptemberre 11.56 (11.60). Gyapot szeptemberre 11.31 (11.31). Gyapot New-Orleansban helyben 11.75 (11.75). Petroleum Stand white Newyorkban 7.25 (7.25). Petroleum Stand white Philadelphiában 7.25 (7.25). Petroleum Raffined in Cases 8.75 (8.75). Petroleum Credit Blancs at Oil City 1.30 (1.30). Zsir Western steam 9.90 (9.90). Zsir Rohe és Brothers 10.10 (10.10).

Chicago, szeptember 14. Zsir szeptemberre 9.37 (9.40). Zsir októberre 9.40 (9.45). Szalonna short clear 9.06 (9.06). Sertéshus szeptemberre 15.05 (15.25).

A próbaháboru.

— Áll a esata Sztropkó körül. —

Elcsiptek egy orosz kémét.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szeptember 14.

Észak-Magyarországon tanulságos próbaháboru folyik; amely nemcsak a hadvezetők katonai tudását és találékonyságát teszi próbára, hanem a harc- anyag minőségéről is képet mutat. Nehéz, változatos hegyi teropen a legnagyobb erőmegfeszítéseket kívánja meg ez a próbaháboru, amelynek a fölvetése tudvalevőleg az, hogy Oroszország felől betört egy ellenséges hadtest, amelyet Észak-Magyarországon a mi csapatainknak fel kell tartóztatni. A déli fél parancsnoksága tegnap rendeletet adott a második hadtest előnyomulására. Ennek a parancsnak az a célja, hogy a haderő gyorsan egyesüljön a balszárny előtt és aztán teljes erővel verserá magát az ellenség legnyugatibb csoportjára, a mely Krosznón és Szánkon át nyomul előre. Az Eperjes és Kiszében közelében álló 6. hadtestnek Bártfa vidékét jelölték ki menetcélul.

Frank gyalogsági tábornok a déli fél parancsnoka, szeptember 14-én erős balszárnyal támogatást parancsolt a szemközt álló ellenség ellen. A 6. hadtest feladata, volt az Alsópogonyi szemközt levő Személyök és Csarnó közt elterülő magaslatokat elfoglalni, a kombinált hadtestnek pedig Felsővízközött nyugatra a makovici magaslatokra kellett igyekeznie.

Ferencz Ferdinánd trónörökös kora reggel egy Szemernytől délre fekvő kitünő áttekintést nyújtó magaslatra vonult, ahova még az ütközet előtt érkezett. Az összeütközés helye ideális harc-teret nyújtott. A trónörökös azután automobilon, később lovon a szintén széleskörű áttekintést nyújtó daninai magaslatra, az ütközet középpontjába ment, ahol a harc ebben az időben indult meg.

Felsővízközről érkezett újabb jelentés szerint a mai délelőttnek nevezetesebb és legérdekesebb összeütközése a Felsőmersa felett történt. Az északról jövő 11. hadtest erdőn, mezőn, dombon, völgyön át minden oldalról és feltarthatatlanul nyomult előre, mikor hirtelen szemben egy magas erdős hegyről csak úgy ömlöttek az ellenfél csapatai s mármár úgy látszott, hogy géppuskáikkal uralkodva a pozíción, végleg meg fogják akadályozni a 11. hadtest előnyomulását. De az utóbbi szám szerint mégis tulsúlyban volt s az ellenfél kénytelen volt visszavonulni.

A trónörökös a legnagyobb érdeklődéssel figyelte a csapatok mozdulatait s a legkisebb részletekről is teljesen informálva s mindent áttekintve, maga szolgált magyarázatokkal a német katonai attasénak, gróf Kagenecknek, akivel feltűnően hosszabb ideig igen barátságosan beszélgetett. A késő délutáni órákban az ütközet még javában folyt minden oldalon s hírlők, hogy a szintén Frigyes főherceg fővezénylete alatt álló 10. hadtest Alsópogony tájékán az ott szerencsesebb déli hadsereg elől visszavonulni kénytelen, ami a 11. hadtest sikerét némileg ellensúlyozni látszik.

A királyt is a legnagyobb mértékben érdeklik a Felsővízközön és Sztropkó tájékán folyó próbaháborusodások, éppen ezért sűrűn mennek rövid, de tartalmas jelentések Schönbrunnba, úgy hogy a király ott is a legkisebb részletekig tájékozva van.

A hadgyakorlatok színhelyén elfogott kémekről érkezett jelentéseket eddig lezáfolták, most azonban mégis történt odafönt valami, ami alkalmas az izgalomra. A félhivatalos tudósító jelentése szerint tegnap délelőtt csakugyan érkezett Sztropkóra a bártfai postaautomobillal egy jókülsőjű idegen feleségestől, aki Malonyay Tamás főszolgabíró, a trónörökös felsővízközi házigazdája szigorú előzetes intézkedései folytán úgy, mint minden utas a mostani kivételes viszonyok között, igazolásra szállított fel. Az idegen eleinte vonakodott nevét megmondani, később azonban bevallotta, hogy alezredes Oroszországban s hadiskolai tanár. Mivel holmiját állítólag Kossán hagyta, megfelelő

felügyelet mellett feleségével együtt ismét oda visszakísérték, ahol jelenleg kihallgatják. „Katonai körökben mégis azt hiszik, hogy nem kém az illető s nem kémkedés céljából jött ide, mivel mindazt, amit láthatna, a gyakorlatokon jelenlévő orosz katonai attasénak sokkal alaposabban van alkalma megismernie, a földrajzi viszonyok tanulmányozására pedig éppen ez az alkalom igen ügyetlenül volna megválasztva, így tehát ez a kém is kétes, ha pedig csakugyan az, akkor eltévesztette a hivatását” — mondja a félhivatalos. De ezzel a félbeismeréssel szemben az egyik esti újság névszerint is megnevezi az orosz kémét, állítólag *Nehudin Nikolajevicsnek* hívják. Az esetet jelentették a trónörökösnek is. Az orosz katonai attasé, aki hivatalból részvesz a hadgyakorlatokon, rendkívül röstellte a dolgot és *dadogva hebegett* valamit, amikor kérdézősködtek az alezredes felől.

Dühöng a kolera.

— Újabb megbetegedések Újpesten. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szeptember 14.

Az újpesti járványkórháznak tegnap meghalt alkalmazottján kívül a másik két megbetegedett alkalmazott is meghalt, egy negyedik pedig megbetegedett. Ezzel a járványkórháznak majdnem az egész személyzete kipusztult, ami arra mutat, hogy az intézetben hallatlan könnyelműségnek kellett történnie.

Budapesten is fordultak elő gyanus megbetegedések és újabb halottja is van a kolerának: özvegy *Ilondai Józsefné*, budafoki asszony, aki a Ráczfürdőben volt masszírozónő, meghalt kolerában.

Mai hireink a következők:

Gyanus betegek.

Ma délelben a Szerecsen-utca 3. számú ház udvarán *Wuk Anna* ötvennyolcz éves napszámos nő rosszul lett. A mentőket hívták hozzá, akik kolera-gyanusnak találták az asszonyt, bevitték a Szent Gellért-kórházba, ahol beszállítása után 10 perczel meghalt. Az asszony a Rózsa-utca 11. szám alatt lakott. A fertőtlenítőintézet úgy a Rózsa-utca 11. számú házat, mint a Szerecsen-utca 3. számú házat dezinficiálta.

A fővárosban az utolsó huszonnégy órában még más gyanus megbetegedés is történt. Ma reggel az Örömvölgy-utca 15. számú házban *Nagy József* fuvaroskoesis kolera-gyanus tünetek között megbetegedett. Nyomban értesítették az esetről a tiszti főorvost, aki a szerencsétlen koecist beszállította a Szent Gellért-kórházba és az egész házat fertőtlenítette.

E hónap tizenegyedikén szállították *Szatmári Péter* napszámost az Alföldi-utcai menedékhelyről a Gellért-kórházba. A megéjtett bakteriológiai vizsgálat kiderítette, hogy *Szatmári ázsiai kolera-ban szenved.*

A tiszti főorvos javaslatára a főváros tanácsa elhatározta, hogy a Bertalan-utca és az Összekötő vasúti hid közötti Dunaszakaszon a Duna fertőzőtérségére való tekintettel két közutat állít fel.

Az újpesti járványkórházban.

Újpesten két újabb áldozata van a kolerának. Tegnap reggel *Unger Márton*, a járványkórház koecisa kolera-gyanus tünetek között megbetegedett. Állapota egyre rosszabbra fordult s tegnap este tíz órakor meghalt. Ugyancsak tegnap betegedett meg *Szán Jánosné*, a járványkórház ápolónője, aki néhány órával megbetegedése után szintén meghalt. Ezzel azután a járványkórház majdnem egész személyzete kipusztult s ma már a fertőtlenítő intézetből berendelt ápolónők kezelik a betegeket. Amint megírtuk, *Kelecsényi Sándorné*, a járványkórház fűtőjének felesége is megbetegedett. Kolera-gyanus tünetek között betegedett meg egy *Pollák Mártonné* nevű asszony is, akinek életbenmaradásához nagyon kevés a remény.

A kolera terjedésére való tekintettel dr. *Bukovszky*, a fertőtlenítő intézet igazgatója államban Újpesten tartózkodik s személyesen ügyel fel a fertőtlenítő munkálatokra.

Kolerahálal Budafokon.

Özvegy *Hondai Józsefné*, budafoki asszony, aki a Rácz-fürdőben volt masszírozónó, meghalt kolerában.

A vidék.

Szogye községben tegnap az utcán összeesett és meghalt özv. *Takács Jánosné*. A lakosság között óriási rémületet keltett a haláleset, mivel azt hitték, hogy az asszony kolerában halt meg. Az orvosi vizsgálat azonban megállapította, hogy az asszony szívizélhüdésben halt meg.

A fiumei tengerészeti hatóság intőkedett, hogy a fertőzött vidékről érkezett Skodra gőzöst a védőgát mellé az egészségügyi hivatal közelébe vontassák. Később *Tauffer Emil* dr. tengerészeti hatósági orvos *Minach Antal* révalkapitányhelyettes kíséretében a Skodra gőzökre ment a parancsnok és a legénység megvizsgálása céljából. A vizsgálat kedvező eredménnyel végződött. *Tauffer* valamennyi ember váladekát bakteriologiai vizsgálat alá veszi, ami másfél napot vesz igénybe. Addig a hajót senki el nem hagyhatja. *Minach* révalkapitány intézkedett a hajó minden részének fertőtlenítése és a viztartók vizének kicserélése iránt.

Csurogon a koleragyanus tünetek között megbetegedett *Farkas Mihályné* váladekáról a bakteriologiai vizsgálat megállapította, hogy koleramentes.

Külföld.

Törökország.

A katonai táborban megszűnt a kolera, mert a kolerával fertőzött tartalékos zászlóaljkat elküldték illetékes helyeikre. Így történt, hogy az anatóliai redifek illetékesi vidékeikre is elhurcolták a kolerát.

Üszkúbben tegnap 14 újabb koleraeset volt és nyolc ember halt meg kolerában.

Szalónikában a legutóbbi öt nap alatt negyvenhét koleraeset volt, ezek között huszonöt haláleset.

Konstantinápolyban ma 43 koleramegbetegedés és tizenhat haláleset történt.

Erdekben, a Marmara partján, az elmúlt negyvennyolc órában ötven koleramegbetegedés és huszonhárom haláleset történt.

Szalónikában — egy éjszaka érkezett távirat szerint — a rémület a nép között leirhatatlan. Több városrészből a környéki falvakba akart menekülni a lakosság, de az ottani nép kövekkel dobálta meg az érkezőket s kényszerítette, hogy visszaforduljanak. Az emberek nem mernek visszaterelni házaikba, a gyógyszerárakból kifogyott mind az orvosok, a viz meg van fertőzve, senki sem vállalkozik a sírási munkájára, tehát a városi hatóság egy cigánybandát fogadott, amely halomba rakja a holttesteket és faládjában viszi ki a temetőbe, de nem önti le ótatlan mézzel. A gyárakban nem dolgoznak, az üzleteket bezárták.

Usak kisázsiai városban hír szerint 24 óra alatt 325 koleramegbetegedés és 11 haláleset fordult elő.

Olaszország.

Olaszországban Berlinből jött híradás alapján a múlt hónap 6-ától 12-ig, tehát összesen 6 nap alatt 1686 ember betegedett meg kolerában, akik közül 501 meg is halt.

Szerbia.

Belgrádban napok óta nem volt újabb koleraeset. Ruatában mindössze két megbetegedés történt egy halálesettel. A milánováci állítólagos koleraesetekről megállapították, hogy egyik sem ázsiai kolera. A kormány 130.000 frankot folyósított koleraelenes intézkedések költségeire.

Tunisz.

A tuniszi kikötők legtöbbjét elzárták a kolera-veszélyre való tekintettel.

Egyptom.

Kairói jelentés szerint nyolcezer mohamedán záránok között, kik a saukimi kikötőből Djidda város kikötőjébe indultak, hogy onnan Medinába zárándokoljanak, kiűtött a kolera-veszély. Eddig több száz zárándok esett áldozatul a betegségnek. A zárándokok legnagyobb részét szudáni törzsekből valók.

A tisztifőorvosi hivatal által a budapesti fürdőkben tartott egészségügyi vizsgálatok alkalmával megállapították, hogy a Szt. Lukácsfürdő egész telepén Dunavizet, akár szűrt, akár szűretlen állapotban egyáltalában nem használnak. A Szt. Lukácsfürdő összes fürdőiben mosására is, kizárólagosan a Szt. Lukácsfürdő forrásainak vizét használják.

A szigorú kalmár

és

a szerény polgárok.

Az Urnak 1911-ik esztendejében, amikor a zsömle ára elérte a tizennyolc forintot, a hus kilója hetven és nyolcvanöt forint között ingadozott és az emberek bambán, vigyorogva várták, hogy a csukor kilója elérje a tizenhat forintot, a tej literje hirtelen fölszökött harminczöt forintra. Polgárok, akikben erős igazságérzet élt, összedugták fejeiket és méltatlankodva konstatálták:

— Ugy látszik, drágítani akarják az élelmiszereket lelketlen kufárok... Ezt nem fogjuk tűnni...

A legtekintélyesebb lecsapott az asztalra:

— Legalább tudunk kell, hogy miért?... A jelen esetben tudunk kell, hogy miért lesz drágább a tej... Miért?

A polgárok nyomban elhatározták, hogy elmennek a kalmárhoz és megkérdezik, hogy miért lett drágább a tej. A kalmár fönt ült a hegyen pompás várában és gögösen fogadta a polgárokat.

A polgárok szónoka: Kegyelmes urunk, mi szerény és alázatos alattvalóid vagyunk, de mindennek megvan a maga határa...

A kalmár (főlesattan): Miféle hang ez?

A szónok: Megbocsáss uram, mi tudjuk, hogy mivel tartozunk neked, de most — egy életünk, egy halálunk — úgy határoztunk...

A kalmár (irtóztatós haraggal): Elhallgass, mert karóba huzatlak... Mind megnyuzatlak...

A szónok: Megteheted uram, mégis beszéllek!.. Hiszen nem sérthet, amit tudni akarunk...

A kalmár: Semmihez sincs köztök...

A szónok (esökönnyösen): De...

A kalmár (elvörösödik, hirtelen köhögés fogja el, úgy, hogy le kell ülnie. Miután lecsillapult): Mit akartok?

A szónok: Csak azt uram, hogy miért lett drágább a tej?

A kalmár: Csak azért, mert drágább lett a méz, a csiriz, a glicerin, a keményítő és a többi dolgok, amiből a tej készül. Most takarodjatok...

A polgárok (a hegy tövében egymás közt): Megmutattuk neki, hogy férfiak vagyunk és velünk nem lehet paczkázn.

Ray.

UJDONSÁGOK.

Fátum.

* * *

Az ókori felfogás szerint a fátum, mint legrejtélyesebb és legfélelmezből földöntüli hatalom éppen olyan elkerülhetetlen, mint kifürkészhetetlen és kiszámíthatatlan volt. Aki nek a sarkához kötődött valamely iszonyu fátum, az nem menekülhetett, ha a föld legmélyebb és legrejtélyesebb zugába menekült is. A boldogtalan Oedipus is elmenekült vélt szüleinek házából, mert a félelem rázta, mikor arra gondolt, hogy mi szörnyűséget jósoltak róla. S éppen oda menekült, ahol fátuma beteljesült rajta.

S azóta is, jóllehet a világnézet tökéletesen megváltozott, bizonyos megfoghatatlan eseményekből és jelekből az elkerülhetetlen fátumra következtetnek még felvilágosodottabbak is. Így esett meg például Németországban a következő dolog, amely, ha úgy tetszik, mulatságos is. Azon a napon, amikor Németország meg akarta üzenni a marokkói ügyből kifolyólag Franciaországnak a háborút, Szászország egyik városában hogy, hogy nem; a Bismarck-szobor kardja és közvetlen utána a keze lecsett. Véletlen volt minden bizonynyal és semmi más. De a németek majd hanyatt vágódtak, mikor ezt megtudták s oly rémület szállt esontjaikba, hogy inkább meg akartak egyezni Franciaországgal. Omen málumnak tartották ezt a dolgot és rettegtek a fátumtól.

Még a felvilágosodottság korában is megvan tehát a rettegés a fátumtól, noha nem igen ismerik be, hogy hisznek benne,

Azonban, ha a régiak sem tudták kifürkészni, hogy miért szemelt ki a fátum bizonyos emhereket a letragikusabb sorsra, most, amikor egy rendszer tragikus fátumáról van szó, igenis az okot meg lehet találni. A nexus causalis legalább lépésről-lépésre kimutatható.

Hírek érkeznek Spanyolországból, hogy abban az országban fenekestől felfordult minden s a forradalom szelvése süvölt végig az országban. A régi rendszer oszlopai repedeznek s az egész korhadt épület recsegropog már. A papi rendszer ez, mely valamikor, amikor a hatalom kezében volt, elfelejtette, hogy a hatalom, akármilyen óriási méretű is, egykor véget érhet.

S akkor emberi jogokat megvetve, nem nézve jogot, igazságot, kegyetlenül üldözött mindent, ami emberi volt, mondván, hogy a szél isteni. Az inkvizíció kínzó kamaráin kezdve végig a máglyáig s a tömegmészárlásokig a papi uralmat akarták örök időkre megerősíteni. Tönkretettek ipart, kereskedelmet és megakadályozták évszázadokon át minden modern alakulást és haladást.

A legújabb időkben olyan kormány van Spanyolországnak, mely számot vet, vagy számot akar vetni a kor követelményeivel. Azonban késő. A fátumot nem lehet elkerülni. Nem azt a vak, kiszámíthatatlan, logikátlan fátumot, mely egyesek sarkához és egész életútjához kötődik, hanem azt, amelyet felidéztek és amely ilyenformán elkerülhetlen volt és szükségszerűen be kell következnie.

Hiába hirdetnek liberális irányzatot Spanyolországban. A forradalomnak be kell következnie, mert azt évszázadokon át készítették elő maguk a papok, akiknek legtöbbjük van rettegni az exploziótól.

S talán, ha a megtorlás és leszámolás órája be fog következni, eszökbe jut a késő utódoknak azok a bűnök, amelyeket a régi elődök követtek el. A kö, amelyet valamikor a levegőbe röpitettek, most az ő fejükre hullik vissza s az évszázados bűnökért nekik kell lakolniuk.

Ez az a fátum, amelynek megvan a magyarázata. De biztosra lehet venni, hogy maga a papság az egyedül való, mely a causalis nexus bűn és bűnhődés közt nem tudja kiszámítani. (t.)

NAPIREND. Naptár: péntek, szeptember 15.

— Róm. kath.: Eutropia özv. — Prot.: Helvita. — Görög-ország: szeptember 2. Mamant. — Zsidó: Elul 22. — A nap két reggel 5 óra 36 perczkor, nyugszik este 6 óra 13 perczkor. — A hold két este 9 óra 41 perczkor, nyugszik délután 1 óra 45 perczkor.

A kereskedelemügyi miniszter fogad délután 4-kor. A földművelésügyi miniszter fogad délelőtt 11-kor. A közoktatásügyi miniszter fogad délután 4-kor. A posta- és távirat vezérigazgatója fogad délelőtt 12-2-ig.

Náray Szabó Sándor közoktatásügyi államtitkár fogad délután 4 órakor. A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor.

Petőri-ház (Bajza-utca 21.) Nyitva 10-2-ig. Belépődíj, kedd kivételével, 1 korona. — Házipari Szövettség kiállítása (Kigyó-tér 1.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincsen.

Nyitvalevő múzeumok: Nemzeti Múzeum régi képtára 9-2-ig. — Aquincumi Múzeum 9-4-ig. — Fővárosi Múzeum 9-2-ig. — Gyermektanulmányi Múzeum (Mária Valéria-utca 12.) 9-12-ig és 6-8-ig. — Iparművészeti Múzeum 9-1-ig. — Közlekedési Múzeum 9-12-ig és 2-6-ig. — Mezőgazdasági Múzeum 10-1 óráig. — Néprajzi kiállítás az Iparearnokban 3-7-ig. — Technológiai Iparmúzeum 9-1-ig. — Társadalmi Múzeum (Mária Valéria-utca 12.) 9-2-ig és 6-8-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: Akadémiai Könyvtár 3-7 óráig. — Egyetemi Könyvtár 9-6-ig. — Fővárosi Könyvtár 9-2-ig. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9-12-ig és 6-8-ig. — Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9-2-ig. — Statisztikai Könyvtár 10-1-ig.

Nyitvalevő képtárak: A Nemzeti Szalon őszi kiállítása. Nyitva 9-6-ig. Belépődíj 1 korona. — Zsűri-mentes kiállítás a Művészklubban. Nyitva 10-2-ig. Belépődíj 1 korona. — A Szépművészeti Múzeum modern képtára. Nyitva 10-2-ig. — Történelmi Képtár. Nyitva 10-2-ig.

— Magyar nemesség. A király Bachich Alajos fregattkapitányának és törvényes utódainak, magyar nemességük épségben tartása mellett a „reina” előnevet díjmentesen adományozta.

— A bajor régensherceg halálhíre. Bécsi jelentés szerint a bajor régensherceg haláláról Berlinben mítsem tudnak. Az erről szóló híresztelések hamisak.

— **A jövődó trónörökös esküvője.** Bécsi jelentés szerint a schwatzau kastélyban, amelyik a pármái özeveg hercegné tulajdona, már nagyban készülődnek *Károly Ferencz József és Zita* hercegnő esküvőjére. A kelengye és az ajándék, amelyet a hercegnő kapott, mesés értéket képviselnek. Maga a hercegnő is, minthogy a családnak rengeteg vagyona van, nagy hozományt kap, ezenkívül a hercegnő anyja, leánya javára, aki egykor császár és királyné lesz, lemondott az összes családi ékszerekről. A legregebb ajándék egy *brillians* diadém, amelyet *Frencz József* király rendelt meg a menyasszony számára. Az ifjú pár a *hetzendorfi* kastélyban fog lakni, amelynek átalakításán és berendezésén lázasan dolgoznak. *Kétszázötven munkás* van alkalmazva és a renoválási munkálatok eddig *egynevegyésmillió koronába* kerültek. A király *Károly Ferencz József* apanázsát 240.000 koronáról *félmillióra* emelte fel.

— **A pápa levele Esterházy herceghez.** Győri jelentés szerint Esterházy Miklós herceg, aki nemrég nagy áldozatkészséggel restauráltatta a felsőkismartonyi kápolnát, a pápától meglehetősen levelet kapott, amelyben köszönetet mondott áldozatkészségéért és áldását küldte a hercegi családra. A levél, melyet Várady L. Árpád győri püspök nyújtott át, rendkívül megalapozta a herceget, aki hódolattal felelt a pápának kitüntető soraiért.

— **A bolgár királyi család Magyarországon.** Dobsinai jelentés szerint *Ferdinánd* bolgár király, a királyné, továbbá *Boris* trónörökös és *Eudoxin* hercegnő magyarországi birtokukra érkeztek. Ma vették fel a bérmálás szentségét *Cyriill* herceg és *Nadesda* hercegnő. Az ünnepi szertartás a pohorlai kastélyban ment végbe. A bérmászülti tisztelet *Klotild* főhercegnő és *Fülöp* kóburgi herceg látták el. A bérmálásnál jelen volt a királyné, *Boris* trónörökös, *Eudoxin* hercegnő, *Lipót* kóburgi herceg. A bérmálási szertartást *Párvy* Sándor szépei püspök végezte, amelynek befejezése után udvari ebéd volt. *Ferdinánd* bolgár király több egyéniséget részesített kitüntetésben.

— **A londoni vendégek elutazása Bécsből.** Bécsi jelentés szerint a londoni vendégek ma délután fél 1 órakor onnan Ischlbe utaztak. A lordmajor a polgármesternek 6000 koronát nyújtott át Bécs szegényei számára.

— **Perczel Dezső állapota.** Perczel Dezsőről, a nemzeti munkapárt elnökéről ma különböző aggasztó hírek voltak elterjedve a képviselőházban, melyeket a sajtó egy része is regisztrált. E hírekkel szemben Perczel Dezső családja ma este a következőket közli: Perczel Dezső a legutóbbi időben otthon, Bonyhádon betegen feküdt. Miután állapotában javulás állott be, orvosa tanácsára egy Bécs melletti szanatóriumba ment, hogy ott végleges gyógyulást keressen. Kedden érkezett meg Perczel a Bécs melletti Badenben levő Guttenbrunn-szanatóriumba, ahol jelenleg is időzik. Állapotában, mióta a szanatóriumban van, rosszabbodás nem állott be.

— **Jókai hagyatéka az állam tulajdonában.** Jókai Mór özvegye, szül. Nagy Bella asszony, mint jeleztük, lépéseket tett, hogy az állam vegye meg a Nemzeti Múzeum részére Jókai Mór hagyatékát. A hagyatékban a nagy író irodalmi működésével összefüggő ereklyetárgyait ajánlotta fel az özvegy s újabb értesülésünk szerint bár a tárgyalások még nem vezettek végleges megállapodásra, de annyi már megtörtént, hogy a Nemzeti Múzeum egyik igazgatója, dr. Sebestyén Gyula leltározta és megbecsülte Jókai Mór nagy könyvtárát, műveinek összes kéziratát és levelezését, amely utóbbi irodalom- és kortörténelmi szempontból sok heces dolgot tartalmaz. A leltár szerint a hagyaték közel 300.000 koronára van becsülve és most már csak az van hátra, hogy Szalay Imre udvari és miniszeri tanácsos, a Nemzeti Múzeum igazgatója megállapodjék özvegy Jókai Mórnéval s hogy a kultuszminiszter — aki elé az ügy különben még nem került — és a kormány jóváhagyja a megállapodást.

— **A spanyol konzul kalandja.** Berlinben a pétervári spanyol konzul, aki ott szabadságon időzött, tegnap a Friedrichstrassen egy rendőr letartóztatta s hiába igazolta magát a konzul, el kellett mennie a rendőrségre. Ott aztán kiderült, hogy az illető rendőr a konzult egy körözéssel alapján négen keresett betörőnek nézte, holott a személyleírás egyáltalán nem illett rá. A konzult nagy bosszúságok közepette szabadon engedték.

— **A karlsbadi sakkverseny.** A szerdán lebonyolított függőjátszmák közül szenzációs eredményvel végződött a Burn—Teichmann játszma. Teichmann, ki eddig egyedül volt veretlen, az öreg Burn ellen vereséget szenvedett. Teichmann azután óvatossabb volt, mert az Alechin elleni játszmáját megnyerte. Rubinstein győztes maradt Alapin ellen és Fahrni is legyőzte Dus-Chotimirskit. — A esütörtöki tizenhatszodik forduló lefolyásáról tudósítónk a következőket táviratozza:

A mai nap a verseny egyik legszenzációsabb napjának mondható. A vezetők közül egyszerre négyen szenvedtek váratlanul vereséget. Legváratlanabban jött Schlechter veresége, mindenki remist várt, ahelyett azonban Teichmann győzött. A bécsi mesternek tehát nagyon kedvezően jött az a körülmény, hogy ugyancsak vele együtt vereséget szenvedett a veszedelmesen előrenyomuló Rotlevi is Dus-Chotimirski ellen. Meglepetésszerű Marshall veresége Alapin ellen, valamint Johner győzelme Vidmar fölött. — Ujabb győzelmet aratott Rubinstein, aki nyert Jaffe ellen s így egyedül áll a negyedik helyen. Leonhardt nyert Chajes ellen, Süchting győzött Burn ellen, Tartakower legyőzte Salvét, míg a Perlis—Duras játszma függőben maradt. A Kostics—Rabinowits, Alechin—Fahrni, Spielmann—Niemzowits és Löwenfisch—Cohn-játszmák remisvel végződtek.

A verseny állása a tizenhatszodik forduló után: Teichmann 13½, Rotlevi, Schlechter 12½, Rubinstein 12, Marshall 10½, Alechin, Spielmann 10, Niemzowits, Süchting, Vidmar 9½, Duras 9 (1), Cohn, Leonhardt, Löwenfisch, Tartakower 9, Perlis 8½ (1), Burn, Fahrni 8, Dus, Kostics 7½, Chajes 7, Alapin, Jaffe, Salve 6½, Rabinowits 6. A pénteki fordulón Teichmann ellenfele Fahrni, Schlechteré Süchting, Rotlevié Kostics és Rubinsteiné Chajes.

— **Vadászat az Andrássyknál.** Az Andrássy-család az idei őszön is megtartja az erdélyi vadászatait. Kolozsvári jelentés szerint gróf Andrássy Gyula a jövő hét elején családjával és számos előkelő vendéggel kolozsmegyei vadászkezdélyébe érkezik és az *Andrássy-hatásokon* néhány hétig tartó vadászatot rendez.

— **Pichler Győző atyja nagybeteg.** A régi fővárosi élet egy szelvényében ismert alakja, Pichler Nándor lapszerkesztő nagy betegen fekszik a Podmaniczky-utca 2. számú házában levő lakásán. Az öreg urat, aki atyja náhai Pichler Győző országgyűlési képviselőnek, ma délelőtt tíz óra táiban baloldali szélütés érte a Lukács-fürdőben, ahova a hetvenhét éves ember gyakran eljártogattott már mostanában is. A fürdőben eszméletlenül esett össze, mire a mentőket hívták, akik Podmaniczky-utcai lakására vitték. Ott a leánya, *Kalináné Pichler Olga* vette gondjába a beteget s elhívatta hozzá dr. *Virosztek* és dr. *Szöllösi* orvosokat, akik jezes borogatást rendeltek. Pichler Nándor nagyon rosszul van, de az orvosok véleménye szerint, ha újabb roham nem éri, még fölérülhet.

— **Huszárezredek áthelyezése.** Több huszárezrednek áthelyezését érkezik hír. Szombathelyen hosszú óta állomásozik a 11. sz. és kir. közös huszárezred. A hadvezetőség rendelkezése szerint a 11. huszárezred Szombathelyről a lengyelországi Lancutba mennek. A Lancutban állomásozó 15. huszárezred pedig Székesfehérvárra kerül. Ugyancsak ezredesere történt Sopronban is, ahol a 9. sz. „Radetzky”-huszárezred állomásozik. Innen a szárvamenti Mitroviczára kerülnek a 9-esek, helyükre pedig a 3-as számú huszárezred jó Przemyslből.

— **A lázító orosz szerzetes.** Pétervárról jelentik: Hlodor ma Caricmban lázító beszédet tartott, a kormányzót és a rendőrfőnököt gazembereknek nevezte, a bírakat tolvajoknak, a hivatalnokokat zsarolóknak s mindezt azért, mert a carceni hatóságok kemoly készülődéseket tettek a pogrom megakadályozására.

— **Sikasztó betegápoló.** A rendőrség ma délután letartóztatta Márkus Géza huszonnégy éves izr. kórházi betegápolót, akinek négyszáz koronát kellett volna e hét elején a takarékpénztárba vinni. Márkus a pénzzel elment és három napig nem jelentkezett. Feljelentették, mire ma éppen akkor fogták el, amikor a nálá levő takarékpénztári könyvre még kilencszáz koronát akart felvenni. Átkísérték az ügyészséghez.

— **A háborgó Aetna.** Az Aetna kitörése valószínűleg félelmes arányokat öltött, Olaszország távolabbi vidékein földrengést is okoztak a föld megmozdult titkos erői. Az Aetna lejtőin a lávaóránként 120 méter sebességgel folyik le. A lávafolyam ötáz méter széles, 15 méter magas és a szőlőkerteken át az Alcanzara folyó felé igyekszik, amelyről már csak négy kilométernyire van. A vulkán felől szüntelenül hallani az ismert tompa morajt. A hamuzápor folytonosan tart. Az Aetnának immár 76 új krátere van. A hőség óriási. A nép azzal a követeléssel állott elő, hogy a cataniai templomban őrzött Madonna Beila csodatévő szobrát állítsák a lávafolyam elé. Acireano püspök ma Cataniába érkezett és teljesítette a nép kívánságát. Több ezer főnyi processzió élén kivitte a csodatévő szobrát a lávafolyam elé. A szobrot a kijelölt helyen fölállította s most sok ezernyi tömeg várja a csodát: a lávafolyam megállítását. A töredeu állva imádkozó nép könyörgő jajveszékése messzire elhallatszik, eddig azonban még nem érkezett hír arról, hogy a lávafolyam megijed-e a szent szobrotól? *Sienában* tegnap éjjel egy óraker erős földrengést éreztek, amely hosszú tartamu volt. A lakosság rémülten menekült az utcára s az egész éjszakát ott töltötte. *Firenzében* éjjel 11 óra 29 perczkor több heves földrengést éreztek, melyeket hosszabb rengés követett. A lakosság, különösen a népesebb negyedekben, kivonult a szabadba s az éjszakát a házakon kívül töltötte. A legújabb táviratok a következőket jelentik Cataniából: Az Aetna kitörése változatlanul tart és igen heves. A főlavafolyam, miután igen termékeny vidéket elpusztított és parasztházakat és kastélyokat eltemetett, sebesen az Alcanzara folyó felé tart, melyről csak három kilométernyire van. Éjszaka óriási mennyiségű hamu hullott Cataniára. A lávaömléssel egyidejűleg földrengések vannak és az Aetnán az obszervatóriumot már elpusztította a tüzhányó. Az új kráterek ontják a lávát és a nagy kötömegeket. Pappelo professzor, a nápolyi egyetem tanára Cataniába utazott, hogy tudományos kutatásokat eszközöljön annak megállapítása végett, vajjon a háborgó Aetnán keletkezett kráterek nem hozhatnak-e végzetes veszedelmet a környékre. Pappelo tanár ki is szállt az Aetna-obszervatórium igazgatójával a helyszínre és tudományos vizsgálatokat végzett, ezeknek eredményeiről azonban csak pár nap múlva számol be. A tudós tanár közlését érthető kíváncsisággal várják. Az aetnai obszervatórium igazgatója kijelentette, hogy a kitörések ereje a legutóbbi három napon mindinkább erősödött s oly nagy arányú, minőre az utolsó évtizedekben nem volt példa. A lávafolyam nagy gyorsasággal ömlik tovább, de — véleménye szerint — ma érte el a kitörés maximumát. Palermóba érkezett eddig még nem erősített jelentések szerint Szicília szomszédságában a liparii szigeteken a Stromboli is háborgó.

— **A bécsi piac-forradalom.** A bécsi piacon is kitört tegnap az élelmiszerháborúság. Az egyik legnagyobb külvárosi élelmiszer-vásáron, a simmeringin, megjelent tegnap egy *pozsonyi* parasztember egy kocsival. A vásárbiztos visszaküldte azzal, hogy nincs bizonyítványa arról, hogy koleramentes vidékről jön. A parasztember felszedelőzködött és vissza akart utazni, mikor egy bécsi gyümölcsnagykereskedő utána ment és megvette tőle az egész kocsit szilvát. A vásárbiztos most már nem találta koleramentesnek a gyümölcsöt s megengedte az árusítást. A kereskedő kezdte is árusítani a szilvát kilónként 24 fillérért. A bevásárló asszonyok azonban nagyon felháborodtak ezen és egész francia mintára megstromolták a gyümölcsárús bódéját és a földre dobálták a szilvát. Nagy felfordulás támadt, a rendőrségnek kellett beavatkozni és rendőri kordonnal kellett megvédeni a gyümölcsárús bódéját. Ma reggel megmérték ezek a zavargások. Az asszonyok bojkottálták a simmeringi gyümölcspiacot és megtámadták azokat, akik vásárolni akartak. A rendőrség csak nagynehezen tudott rendet teremteni a zajongó asszonyok között.

— **Házasság.** Kiss Józsefnek, az illusztris költőnek. A *Hét* szerkesztőjének ma szép családi ünnepe volt. Leánya, *Erszike* házasságra lépett *Bauer Gyula* őrnaggyal a jászvárosi anyakönyvvezető előtt. Az esküvőnél *Köbor Tamás* és *Tolnai Simon* voltak a tanúk. *Róth Mátyas* nagykárolyi borkereskedő *Erszike* leányát eljegyezte *Róth Lajos* nagykárolyi kereskedő.

— **Tosellinó emlékiratainak szenzációi.** Tosellinó emlékiratában, úgy látszik csak most következik a szenzáció részletek. A *Matin* legújabb számában királyunk, *Wölfling* Lipótról és *Orth* János életéből mondott el olyan részleteket, hogy a *Matin* Bécsben és *Prágában* elkobozták. A királyra vonatkozó töredékeket bántóknak találták. Ebben a közleményben ugyanis egy *Ferencz József* király és *Lipót* főherceg, a későbbi *Wölfling* Lipót között lefolyt izgalmas és rendkívül érdekes jelenetet mond el a volt szász trónörökös. Eszerint a Burgban *rendkívül izgalmas jelenet folyt le Ferencz József* király és *Lipót* főherceg között. A király dolgozószobájába hivatta Lipót főherceget, akinek heves hangon vetette szemére viselkedését s erőlyes hangon róttá meg a főherceget szerelmi kalandjáért.

— **Legyen már vége ennek a dolognak.** — mondta a király — mert nem türom!

Lipót főherceg, aki rendkívül izgatottan hallgatta a király szavait, nem várta meg a mondat befejezését, *heves hangon a felség szavát vágott.* A király erre elhallgatott és nyomban a dolgozószobájában nagy villamoscsengő gombjához sietett. A csengő a burgsaundörök szobájába vezetve ha megszólal, a király személyes védelmére rendelt *állandó fegyveres őrség nyomban a dolgozószobájába siet.*

— **Ne csengessen felség!** — mondta Lipót főherceg, aki észrevette a király szándékát — inkább távozzom; nem bántom én magat!

Orth Jánosról azt írja Tosellinó, hogy még él és csak az alkalmas pillanatot várja, hogy visszatrésszen. *Orth* János Lujának a családját gyakran meglátogatta Salzburgban és őt *Luját*, akinek a vérmérséklete megegyezett az övével, *nőül akarta venni.* Már a Vatikánhoz fordult azzal a kéréssel, hogy engedje meg a házasságot az unokahug és nagybátyja között. Ő maga *Orth* Jánosban csak egy kedves rekont látott, aki őt megértette. *Tosellinó* azt állítja az emlékiratokban, hogy *Orth* Jánost csak a megsebzett büszkesége kórtotta el Ausztriából. *Orth* János egyike volt a *legtehetségesebb hadvezéreknek és reformterveit memorandum* aszkjában az összes tábornokoknak megküldötte. *Albrecht* főherceget nagyon bántotta ez a memorandum és amikor *János* főherceget még tovább *menet* és azt mondta a tábornokoknak, hogy *válaszának köze és Albrecht* között, nyílt szakadásra került a dolog. *Orth* János, amikor később elhagyta az országot, így szolt salzburgi rokonaihoz:

— **Ha holt híremet költik, ne hagyjátok el, mert egy napon vissza fogok térni és el fogom nektek mondani mindazt, amit most el kell hallgatom!** Egyébként egy londoni jelentés szerint ott ma könyvtárakban is megjelentek *Tosellinó* emlékiratai. A majdnem háromszáz oldalas kötetnek a kiállítása nagyon elegáns. Címe: *„My Own Story”*, ezim-lapján az L. T. kezdőbetűk felett a korona látható, a szövegben pedig tizenhét szép illusztráció és pedig az első lapon az egykori trónörökös arc képe, *Anna Monica* hercegnőnek és többi gyermekeinek az arcképei. A könyvben Tosellinó sok olyan érdekes dolgot mond el, amelyek a *Matin*-ben még nem láttak napvilágot.

Milanói jelentés szerint az itteni nagy könyvkereskedések ma kezdték meg *Tosellinó* emlékiratainak eladását. A kereslet óriási volt, olyannyira, hogy az első öt órában *tíz ezer példány* fogyott el. A könyvek utáni kereslet még mindig tart. A németeknek nincs szerencsésük a hírhedt könyvvel. Berlini jelentés szerint úgy volt, hogy *Tosellinó* emlékiratai már a jövő napokban megjelennek könyv-alakban a charlottenburgi *Vita* könyvkiadócsőgnél. Ma a czég nyilatkozatot közöl a lapokban, hogy állott ettől a szándékától.

— **Millió sikkasztások egy bankházban.** Párisi jelentés szerint a komikus opera közelében levő egyik bankházban ma nagy sikkasztásnak jöttek nyomára. A tisztviselők ma reggel hiába várták az üzleti helyiség megnyitását. Mikor a rendőrség közbeléptével kinyitották a bank üzlethelyiségét, kiderült, hogy a bankház tulajdonosa mintegy négy és fél millió értékű pénz és értékpapír elsikkasztása után megszökött. A bankház különösen értékpapírok lombardozásával foglalkozott.

— **Az országos gyorsírótanács** Hencz Károly országgyűlési képviselő elnöklésével ma délután megalakult. Az alakuló gyűlésen a tanács fővárosi, mint vidéki tagjai teljes számban jelentek meg.

— **A bécsi sztrájkolók.** Bécsi jelentés szerint a Hirsch-féle szállító-czég sztrájkoló alkalmazottai ma összeütköztek a rendőrséggel, mert a kocsi-sok is szolidárisoknak nyilvánították magukat a szállítmányozó munkásokkal és szintén sztrájkba léptek. A rendőrség erőlyesen lépett fel, kardját használta és közben megtörtént, hogy *Forsiner* szociáldemokrata Reichsrath-képviselőt, aki a sztrájkolók érdekében interveniált, letartóztatták. A rendőrségre vitték a képviselőt, de mihelyt igazolta magát, szabadlábra helyezték.

— **Hajsza a kémekre.** A belgrádi „Politika” azt a szenzációs hírt közli, hogy Novibazárban több osztrák kém fogtak el. Egész titkos kém-társaságot fedeztek fel és az ügyben több török is kompromittálva van, köztük egy képviselő. A kémkedési ügyben külön bíróság fog itélkezni.

— **Álarcos rablótámadás Nagyváradon.** Nagyváradon hihetetlenül vakmerő rablótámadás történt az éjszaka. Éjfél után három fölfegyverzett álarcos rabló behatolt *Grünstein* Samu dus gazdag fakereskedő házába. A nagyszobában együtt volt az egész család, amikor a rablók megjelentek s revolvert szegezve, pénzt követeltek. *Grünstein* a réműlettől megdermedve, átadta a rablóknak a pénzszekevénye kulcsait. A rablók nem tudták a kulccsal bánni, s arra káyszerítették *Grünsteint*, hogy maga nyissa ki a pénzszekevényt. Azután a pénztárban lévő *ötezer koronát* magukhoz véve, elmentekültek. A megrabolt fakereskedő igen gazdag ember. Tegnapelőtt a nagyváradai vásáron eladta lovait, amelyekért *tíz ezer koronát* kapott. Rendszeresen a takarékpénztárba szokta vinni a pénzt, de ezuttal kivételesen ötezer koronát otthon tartott és a pénzt a szobájában lévő pénzszekevényben helyezte el. Úgy látszik, hogy a rablóknak tudomásuk volt erről. Éjfél után félegy órakor az üvegverandán át hárman bemásztak *Grünstein* lakásába. A szobában *tizenegyen voltak.* *Grünstein* felesége és gyermekei, az utóbbiak között egy, *aki valóságos atléta.* A három rabló revolvert szegezett mellüknek s egyikük *Grünstein*re rákiáltott:

— **Senki meg ne moccanjon, mert úgy jár-tok, mint Edelényben!**

Erre az egyik rabló megkérdezte *Grünsteint*ől:

— **Hol a pénz?**

— **A kasszában van,** — felelte *Grünstein.*

— **Add ide a kulcsot!** — parancsolta az egyik rabló... *Grünstein* átadta a kulcsot, de a rabló nem tudott vele boldogulni. — **Gyere ide, nyisd ki!** — mondta a rabló.

Grünstein odament, *kinyitotta a szekevényt és a rablók kivettek belőle ötezer koronát.* Az egyik rabló így szolt társaihoz:

— **Huzzátok föl a gumikeztyűt, mert különben ott marad az ujjatok nyoma.**

A rablók engedelmessé váltak, de *ujlenyomatul mégis ott maradt a szekevényen.* A rablók ezután revolvert szegezve távoztak. *Grünstein*nek Béla nevű fia akkor jött haza a kávéházból s miután nem tudott a lakásba bemenni, kiinn várta meg, amíg a rablók az ablakon kiugrottak.

— **Kik vagytok!** — kiáltott rájuk.

— **Semmi közöd hozzá!** — felelték a rablók s nyomtalanul eltűntek. A nagyvárad rendőrség nagy apparátussal keresi a vakmerő rablókat. Azt hiszik, hogy a rablást tegnap este Nagyváradra érkezett idegenek követték el, akik ma reggelig nyomtalanul eltűntek.

Nagyváradról ujjában a következőket jelentik: A rendőrség kétségtelenül megállapította, hogy az egyik rabló *Schiller* Károly volt és pedig abból, hogy *Grünstein* Jaká-sán röviddel ezelőtt a parkettet javító munkások közt volt egy szász dialektusban beszéző német ember, *Schiller*, akire éjszaka, mikor a rablók a szobaleányra rájlesztettek, németes kiejtéséről ez ráismert. Ezenkívül a vizsgálat folyamán ma délben az a rendőr, aki a Szent László-téri hidnál teljesített az éjjel őrszolgálatot, jelentést tett, hogy az elmúlt éjjel félegy órakor a Körös-parti reitett bozótól négy sötét alak bujt elő. Ezzel egy *Fekete* János nevű fegyházviselt ember. Látták, amikor abba az irányba indultak, amerre *Grünstein* lakik. Ő azonban nem mehetett utánuk, mert a rendőri szabályzat szerint őrkelyét tilos elhagynia. Ma éjjel egy rendőrfelügyelő és két rendőrtiszt bejárták az összes koresmákat, hogy kinyomozzák a rablókat, de eddig semmi nyomukra sem akadtak. A másik két betörtő a ház körül dolgozó munkások közt gyanítják, kik közül egyet le is tartóztattak.

— **Pesti banditavilág.** Tegnap este az Egressy-ut 39. számú ház előtt néhány suhancz meg támadta *Gaal* István földbirtokost, botokkal rohanták rá. A földbirtokos azonban segítségért kiáltott, mire támadói elmenekültek. *Gaal* a fején és arczán sérült meg. A Rókus-kórházba vitték.

— **Letartóztatott közokirathamisító.** A rendőrség közokirathamisítás miatt ma letartóztatta *Beck* Károly huszonkét éves bankhivatalnokot, aki hamisított letétjegyekkel a fővárosi központi pénztártól három darab koronajáradék értékpapírt feivett. *Beck* az értékpapírokat egy banknál háromszázszáz koronáért elzalogosította. Tegnap tettek ellene feljelentést és a detektívek ma délre nyomozták ki. A pénz legnagyobb részét megtalálták nála, a hiányzó összeget pedig elköltötte.

— **Liftszerencsétlenség.** Az Üllői-ut 89. sz. házában ma délután a lift rázuhant *Rumpler* Géza negyvenéves liftkezelőre. A mentők életveszélyes sérülésekkel vitték a *Dollinger*-klinikára.

— **Angliában újabb sztrájk készül.** Londoni jelentés szerint Angliában újabb sztrájk készül. A vasuti alkalmazottak szövetségének egyik befolyásos vezetője tegnap este kijelentette, hogy a vasutasok azzal, ahogyan a társaságok igazgatóságai a legutóbb létrejött megegyezést interpretálják, elégedetlenek és gyűléseken határozati javaslatokat fogadtak el, melyekben követeléseik teljesítését szorgalmazzák. Ha követeléseiket nem teljesítik, valószínűleg ismét általános sztrájkra kerül a sor.

— **Öngyilkos malomügyök.** Az esztergomi rendőrség táviratban értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy *Löwensohn* Mihály malomügyök Esztergomban föbelötte magát. Nyomban meghalt. *Löwensohn* Mihály fia, Lipót, Budapestben hajógyári hivatalnok és a Külső Váci-ut 146. szám alatt lakik. Édesapja öngyilkosságáról a rendőrség értesítette. *Löwensohn* Mihálynak tizenkét évvel ezelőtt Bécsben bóráranyagkereskedése volt, gazdagon nőtt, jó viszonyok között élt, azonban hirtelenül akart nagy vagyonhoz jutni és a börzén játszott. Szerencsétlen spekulációi következtében anyagi bajok szakadtak rá, mely családi életét is megbontotta. A felesége fiával és két leányával különvált tőle és Budapestre költözött. *Löwensohn* Mihály pedig a teljes anyagi összeomlás után elbujdosott. Leánya és fia Budapestben a Danubius-hajógyárban kaptak alkalmazást. Apjukat keresték is, de nem tudták a nyomára akadni. *Löwensohn* közben Linzben telepedett meg, ahol egy malom ügynöke lett. Most nyáron Budapestre költözött. Budán szállodában lakott, majd e hónap elején Esztergomba ment, ahol tegnap elkövette az öngyilkosságot. Családjának állítása szerint gyógyíthatatlan betegsége miatt ment a halálba.

— **Elevenen a föld alá temetve.** A gyöngyösi kaviczbányában dolgoztak tegnap *Takács* János, *Szűcs* Imre és *Kulcsár* János munkások. A három ember annyira aláasta az öt méter magas partot, hogy az rájuk szakadt és mind a három munkást eltemette. Összeroncolt tagokkal holtan huzták ki őket a föld alól.

— **Megakadályozott öngyilkosság.** Tegnap este *Czilik* Józsefné napszámosnő az Erzsébet-híd mellett ötéves *Ferenc* nevű fiával a Dunába akart ugrani. A rendőrnek feltűnt a parton izgatottan sétáló asszony, figyelte és amikor a Duna felé rohant, utját állotta. Bevitték a főkapitányságra, a hol az asszony elpanaszolta, hogy férje elhagyta és azért akart öngyilkos lenni.

— **Nagy sikkasztások egy kerületi főnökségen.** Pólai jelentés szerint a kerületi főnökségen nagy sikkasztásokat fedeztek fel. Letartóztatták a kerületi főnökség irodáigazgatóját és több hivatalnokot.

— **Automobil elgázolás.** Tegnap este az Eskü-ut és Kigyó-tér sarkán a 170. sz. automobil elgázolta *Horváth* József tizenhétéves napszámost, aki mind a két lábán és arczán súlyos zúdódásokat szenvedett. Az automobil az elgázolás után tovább robogott. *Horváth*ot a *Mérleg*-utca 1. számú lakására vitték.

— **Ha a szüret közeledik,** az állandó szép időnek vége s a kellemetlen mór napok mindinkább gyakorik lesznek s azokkal együtt a gégehurut is napirendre kerül. Ezen átmeneti időben igen tanácsos megemlékezni a *Fay-féle* szodeni ásványvizpszitákról, amelyek ilyen alkalmakkor nagyszertien beválnak.

— **Halálozás.** Baján *Vincze* uradalmi gazdaszt, Pozsony város társadalmának köziszteletben álló alakja, 75 éves korában Pozsonyban meghalt.

Zágnóczky Gyula kir. tanácsos, *Abauj-Torna* vármegye nyug. tanfelügyelője *Kassán* meghalt.

Nagy József életének 52-ik évében elhunyt *Tordán.*

Borbély László, ügyvéd, 60 éves korában *Tenkén* meghalt. Holttestét *Nagyszalontára* szállították és ott helyezték örök nyugalomra.

Ma délelőtt 11 órakor temették el általános nagy részvét mellett *Szemere* Lajos belügyminiszteri osztálytanácsost az Erzsébet-kórház halottsházától. A temetésen, amely a református egyház szertartásai szerint folyt le, nagy számban vettek részt a gyászoló család tagjai és a rokonokon kívül a belügyminisztérium tisztviselői és az elhunyt kollégái is. Az elhunytat a farkasréti temetőben helyezték ideiglenesen nyugalomra.

Ottlik Géza földbirtokost *Garamladoméron* a családi sírboltban örök nyugalomra helyezték. Temetésén jelen voltak fiai: *Ottlik* Péter nagybirtokos, *Ottlik* Géza belügyi osztálytanácsos és *Ottlik* Iván földművelésügyi államtitkár.

Virág Klára székesfővárosi óvónő hosszas betegsége után ma reggel báró *Korányi* klinikáján meghalt. Temetése 16-án, szombaton délután 3 órakor lesz a *Kerepesi*-uti temető halottas házából.

Polczner Jenő volt képviselőt ma délután temették el nagy részvét mellett. Az országos *Kossuth*-párt és a szegedi függetlenségi párt hatalmas koszorúkat helyeztek a ravatalra.

*Schwarz*mayer Jánosné, az elhunyt jeles arczképfestőnő dr. *Zebegényi* Gyula kir. kincstári jogügyi tanácsos édesanyját csütörtökön temették el impozáns részvét mellett *Zebegényben.*

— Világjárás idegenek lapja. A „Világjárás“ menetjegyirodája (V., Fűrdő-utca 1., bejárás a Dorotya-utcai oldalon) fenti czimén legközelebb az utazó közönségnek nélkülözhetetlen, naponként megjelenő utazási lapot ad ki. Ezzel a Világjárás Menetjegyiroda új bizonyítékát adja annak a törekvésnek, hogy az utazó közönség érdekeit minden áron szolgálja. Az új organum melyet el fognak juttatni minden a fővárosban megforduló idegennek, teljes képet fog adni a város nevezetességeiről, színházairól, szórakozóhelyeiről és benne lesz minden tudnivaló, ami utasainkat általában érdekli.

— Mielőtt utazási jegyeit megváltja, bizalommal forduljon a Világjárás Menetjegyirodájához. (V., Fűrdő-utca 1., bejárás a Dorotya-utca felől), Telefon 152—52.

x Royal-Orfoom, Budapest, Erzsébet-körút 31. sz. Színházi és variété műsor. Kezdeté 8 órakor.
x Bob hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.

x Akinek fájós foga van, vagy bármilyen okból orvosi kezelésre szorul, annak legjobban dr. Batizfalvy I. Z. Ki. Egt. tanár, a műtőfogászat és műfogászat szakorvosának Fogorvosi Intézetét ajánlhatjuk. A főváros ezen legelső intézete Károly-körút 3. sz. alatt lett legújabbán áthelyezve, egyenesen a czeletra áttákolított, a legkötönyebb gépekkel és villanyos készülékekkel ellátott helyiségekbe, melyek lehetővé teszik a fogaknak teljesen fájdalomtalan kezelését. A nm. v. közzét. miniszter is elismerő leiratával tüntette ki e maga nemében páratlan intézetet, melynek technikai osztályában, mint számtalan esetben alkalmunk volt meggyőződni, a természetestől meg nem különböztethető műfogópótlások eszközöltetnek, melyekkel tökéletesen lehet beszélni és rágni. Természetes, hogy minden művelet dr. Batizfalvy-nak, az ismert szakembernek felügyelete alatt és részben általa is végeztetik, mért is a legteljesebb bizalmat is megérdemli.

x Fodor-féle vivóterem a Koronaherceg-utcz 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobba felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vivásra.

x Czim- és reklámtáblákat, nemesi czimereket készít Harsányi László, Budapest, VII., Hungaria-körút 155. Telefon 170—12.

x Megjött Zigomar! Erről beszél az egész város, ezt az eseményt várta lázas türelmetlenséggel minden epkőzláb pesti ember, még azok is, akiket a napi események közül csak a kivételesen érdekesek, csak a nagy szenzációk izgatnak. Ime, megérkezett közzünk Zigomar, a párisi betérővilág vakmerő fejedelme, kinek karrierjét kitűnő tollal írta meg Leon Szahle, a Matinben megjelent regényében. Ezt a példátlanul érdekesítő történetet egy mindvégig lebbőlő 3 felvonásos nagyszabású mozgófényképen kizárólagos joggal minden előadásában színe hozza az Apollo Színház.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

⊙ A temesvári repülés. Csermák János aviatikus ma délután több ezer főnyi közönség előtt újból felszállt a katonai gyakorlótérre, amelyet tekintélyes magasságban háromszor körülrepült. Csermák e negyedik teljesen díjtalan felszállásával kárpótolni akarta a temesvári közönséget a vasárnap elmaradt repülésért. Csermák most Belgrád városával tárgyal, honnan Szófiába megy.

⊙ Vilmos császár a repülőgépekről. Berlini jelentés szerint a német-hadgyakorlatok tegnapi utolsó napján Vilmos császár nagyon elismerőleg nyilatkozott azokról az eredményekről, amelyeket a repülőgépek a gyakorlatokon felmutattak. Megdicsérette az egyes aviatikusokat és rámutatott arra, hogy a két csapat győzelmét főleg annak köszönheti, hogy aviatikusainak gyors híradása alapján idejében értesült az ellenfél minden mozdulatáról. A császár hét aviatikusnak a negyedosztályú koronarendet adományozta, vezetőjüknek, Koppen hadnagynak pedig a sasreni koronáját adta.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Slezák megváltja a bécsi operától. Bécsből írják nekünk, hogy Slezák Leónak, a hírneves tenoristának a szerződését, amely november elején lejárt, Gregor igazgató nem újította meg. A művész, aki oroszországi hangverseny-körutja előtt a jövő szombaton, a „Lohengrin“-ben lép föl utódjára, így valószínűleg bucsút is vesz ez estén a bécsi udvari operaház közönségétől. Slezák távozása anyagi okokból történik. A művész ugyanis kijelentette Gregor igazgatónak, hogy az addigi feltételek mellett — 1600 korona egy föllépésért — nem újíthatja meg a szerződését, mert minden egyes hangverseny estéjén 5000 koronát, Amerikában pedig pláne 7500 koronát kap egy-egy föllépésért. Slezák kijelentette, hogy hajlandó megmaradni 4000 korona föllépti díjért a bécsi operánál, de minthogy Gregor igazgató csak 2000 koronát ajánlhatott föl neki egy-

egy estére, ennél fogva az új szerződés megkötése meghiúsult.

(*) Nemzeti Színház. Holnap, pénteken, Szilvetti Ede énekes vigjátéka, a „Liliomfi“ száztizenkilencedik előadását éri meg a Nemzeti Színházban. Szombaton ötödször kerül színe Briouxnek „Suzette“ című színműve. Vasárnap délután „A vén bakancsos és fia, a huszár“ van műsoron, este pedig a „Nászinduló“-t, Henry Bataille színművét adják, amelynek ez lesz a negyvenkilencedik előadása. Hétfőn a „II. Rákóczi Ferenc fogsága“ kerül színe, amelyben Zrinyi Ilona szerepében először lép fel az új évadban Jászai Mari.

(*) A Liszt Ferenc-jubileum. Liszt Ferenc születésének századik évfordulója alkalmából nemcsak a mester születése helyén, Doborjánban, hanem Budapesten is nagy ünnepséget rendeznek. Az ünnepség fővédnökségét maga a király vállalta el és a budapesti ünnepséget rendező bizottság élén a kormány áll. A budapesti ünnepséget október 21-én tartják meg.

(*) Vigszínház. A Vigszínházban ma délelőtt volt a „Házasság“ diszletes és jelmezös főpróbája. Jacoby M. Károly színművét Relle Pál fordította és Jób Dániel rendezi. A „Házasság“nak holnap, pénteken lesz a bemutatója.

(*) Az Ödipusz szereposztása. Az Ödipusz király-t, Sofoklész tragédiáját jövő kedden a Beketow-cirkuszban a Magyar Színház személyzete a következő szereposztással adja elő: Ödipusz király Kürthy József, Yokeste: V. Szegedy Erzsé, Kreon: Pártos, Thirész: Vágó, pásztor: Körmeny, idegen pásztor: Réthy, eseléd: Simon Mária. E szereplőkön kívül a színház művész-személyzetének tagjai a kórusban és a nép közé csoportba működnek közre, hogy a tömegjelenségek hatása minél egyetemesebb legyen. Reinhardt Miksa, a berlini Deutsches-Theater igazgatója tegnap este Budapestre érkezett és a mai próbát már ő vezette. A jövő keddi első előadásra már csak három, két és egykoronás jegyek kaphatók. A többi előadásra még vannak kis számban másfajta jegyek is a Király-színház és Magyar Színház pénztáráiban, valamint a Bárd-féle jegyirodáknak.

(*) Kornai Berta a Városligeti Színházban. A „Tannhaeuser, vagy verekedés a Wartburgban“ című operaparódia Erzsébet szerepének eljátszására az igazgatóság Kornai Berta, a kitűnő szobretet szerzőtette. Tannhaeuser szerepét Szabolcs Ernő játssza. Az opera-paródia Komor Gyula fordításában kerül a jövő csütörtökre, a hó 21-én színe. „Az ártatlan Zsuzsi“ hétfői 100-ik jubiláris disz előadására, melyet nagy fényvel ünnepel meg a színház, máris sok előjegyzés történt.

FŐVÁROS.

(*) Az új állatkertből. Az állatkerti bizottság ma tartott ülésében elhatározta, hogy mivel az összes épületek tető alatt vannak már, a jövő héten megkezdik a kertészeti munkálatokat és az utak kiépítését. Az egész állatkertet egy parkká alakítják. Az egyes helyekre megfelelő növényzetet fognak ültetni. Így a nagy sziklahegyekre alpesi flóra kerül, míg a forróvidéki állatok háza és udvarai körül délszaki növényeket ültetnek el. A terráriumot és akváriumot is berendezik legközelebb. Az ehhez szükséges állatokat: kigyókat, gyilkokat, krokodilusokat és tengeri halakat a kereskedelmiügyi minisztérium engedélyével a fiumei biológiai állomás szállítja az állatkertnek. A nagyközönség érdeklődése és áldozatkészsége mindinkább megnyilvánul az új állatkert iránt. Az utóbbi időben érkezett ajándék-állatok közül említésre méltó az a közzali vadkecske, amelyet gróf Almássy Dénes küldött az állatkertnek. Az állatkert igazgatósága ezután is köszönetet mond a küldeményekért s kéri a nagyközönséget, hogy lehetőleg úgy küldjék az állatokat postán, vagy vasúton, hogy azok ne vasárnap, hanem hétköznapon érkezzenek Budapestre. Az állatokat ugyanis azonnal át kell venni a pályaudvaron, ami vasárnap nem igen vihető keresztül.

Mint jelentik, a „Barbarigo“ gőzös a budapesti állatkerti részre szállított tevékkel és egyéb állatokkal Indiából ma Fiuméba érkezett. Az állatokat már továbbszállították Budapestre. A hajóval jött az állatkert Bárány nevű isztviselője is, aki másfél évet töltött Indiában.

(*) Osztrák kereskedők Budapesten. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara azt kérte a fővárostól, hogy az osztrák kereskedelmi és iparkamarai vezetők és titkárok látogatása alkalmával a főváros közönsége az osztrák vendégek tiszteletére estét adjon. A tanács a kérelemnek helyt adott és ma tartott ülésében elhatározta, hogy az est költségeinek fedezetére 4000 korona megszavazását kéri a közgyűléstől.

(*) Uj gyógyszerárak a fővárosban. A belügy-minisztériumból kilencz gyógyszerár-engedelem érkezett ma le a fővárosba. Az új gyógyszerárak között van egy érdekes ember: Clark Simon, aki a Lánchíd tervezőjének fia, ötven esztendő s eddig Kisterennén volt patikája. A kilencz gyógyszerész névsora ez: 1. Bogsch Lajos, segéd, a Soroksári-utnak az Angyal-utca és Tinódy-utca közti részén. 2. Csikós Adám, segéd, a Gyógyszerárak Lapjának szerkesztője, az Orczy-ut, Simor-utca és Szápáry-utca közti szakaszán. 3. Clark Simon, a Ferenc József-rakpartnak az Irányi-, Havas- és Molnár-utczák által határolt területen. 4. Fuhrmann Ferenc, segéd, a Damjanich- és Murányi-utczák találkozásánál. 5. Janicsáry Iván, segéd, a Váci-ut, Frangepán- és Forgách-utca közti részén. 6. Nagy Elemér, segéd, a Fő-utca, Kacsar-utca és a Ganz-utca közti szakaszán. 7. Neményi gyógyszerészsegéd. 8. Szathmáry Sámuel, segéd, a Szentenrei-ut 40—50. száma közt. 9. Szűcs Sándor, segéd, a Váci-körút 26—48. száma közt.

(*) A keresmák kinyitására ideje. A Budapesti líkörgyárosok ipartársulata kérvényt adott be a tanácshoz, hogy az ipari szabályrendelet ama rendelkezésének a végrehajtását, amely szerint a vendéglők, keresmák, sörlházak és pálinkamérések ténleggel hat óra előtt ki nem nyithatók, ez évi október 1-től 1912. márczius 31-ig ideiglenesen függeszse fel. A tanács az ipartársulatnak ezt a kérvényét, tekintettel arra, hogy a szabályrendeletnek a közgyűlés által történt megváltoztatása jóváhagyást még nem nyert, pártolólág terjeszti a közgyűlés elé, mert a maga részéről kívánatosnak tartja, hogy az üzletek nyitási idejét az italmérsi üzletek különböző szakaira nézve egyöntetűen állapítsák meg.

Nyiltter.

⊙ rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

== A ==

TOKAJI BOR

a BOROK KIRÁLYA!
Legpompásabb élvezeti cikk,
a leghathatósabb gyógybor!

Feltétlenül HERCZEG
WINDISCHGRAETZ LAJOS
eredeti váltöltésű legyen.

Kapható mindenütt!!

Pinczészet: Sárospatak—Tokaj.

FORGALMI IRODA: Budapest, VI., Teréz-körút 25., i. emelet.

TANÜGY.

— A református kollégiumok leánydiákjaival. A zilahi Wesselényi-kollégiumban és a szászvárosi Kun-kollégiumban a most kezdődött iskolai évben néhány leánydiákot is felvettek nyilvános tanulóknak. Az együttes nevelés gondolata a múlt évben vetődött fel a felekezeti intézetek egyikében, a zilahi kollégiumban, ahol egy jelentkező IV. osztályú leánydiákot kísérletképpen fölvettek. Az év végén az intézet tanári kara arra a tapasztalatra jutott, hogy az osztály fiú növendékeinek tanulmányi előhaladása és magaviselete nagyot javult. E biztató eredmény alapján az idén Zilahon és Szászvárosban már több leánytanulót vettek föl. Az órákúzi felügyelettel a szülők egy megbízott nevelőnőt tartanak az intézetben, akinek, valamint a leánydiákoknak külön termet nyitattatott az iskola igazgatósága.

— Egy város a tanárjáért. Szigetvár város közönségét egy tanári áthelyezés kérdése izgatja. A közoktatásügyi miniszter ugyanis Titelbe helyezte át Stefan Gyula polgári iskolai tanárt, akinek az áthelyezése igazi csapás a város társas- és kultur-

ban. A belügy-
engedelem ér-
gyógyszereszek
Simon, aki a
tendős s eddig
gyógyszerész
Soroksári-ut-
a közti részen.
szek Lapjának
za és Szápáry-
on, a Ferencz-
s- és Molnár-
Führmann Fe-
ny-utczák ta-
a Váci-ut,
észen. 6. Nagy
za és a Ganz-
gyógyszeresze-
Szentenrei-ut
or, segéd, a

rális életre is. A szigetváriak — onnét érkezett je-
lentés szerint — dalárdájukat, az atlétikai klubjuk-
kat és még egy sereg más egyesülést féltik a nép-
szerű professzor távozásá esetén. És ezért az egész
város értelmisége kérvényileg fordult a kultuszmin-
iszterhez, akit megkérnek, hagyja meg a körükben
Stefánt és küldjön Titelbe mást. A miniszterium-
ban talán lesz foganatja a ritka kérésnek, amikor
egy egész város megmozdul egy szeretett tanár ér-
dekében.

— **Énekoktatási felügyelő.** Gróf Zichy János
vallás- és közoktatásügyi miniszter Hackl N. Lajos
tanárt énekoktatási felügyelővé nevezte ki a VII.
rangosztályban.

SPORT.

() **Bécsi versenyek.** Fényesen érvényesült a
papírforma a Nagy bécsi handicap-ban, amennyi-
ben mind a három helyet chanceos ló foglalta le
Vivid, Coupefile, White clover sorrendben s hogy
ily sorrendben érkeztek célhoz, ezt tisztán a jobb
lovas döntötte el, mert ha nem Janek üli,
semmiestre sem nyeri meg Vivid a versenyt,
viszont ha White clover nyergében jó lovas ül és
nem Hewitt, a Dreher-lóé lett volna a győzelem. A
startfavorit Ravenswood volt, azonban a mult évben
oly hasznos telivér nagyon messze áll régi képessé-
géhez s így nem is tudott érvényesülni. An-
nál nagyobb meglepetést hozott a Kladrubi díj,
amelynek négyes mezőnyében Lesbos reás kedvező
volt, de éppen utolsónak ért a célhoz. Az igaz,
hogy Janek nem igen fészírozta vele a versenyt,
látván, hogy Monte Carlo-t ugy sem közelíteti
meg. A Lubomirski-ló győzelme igen jó fényt vet
Pártá-ra, amely tudvaleg a második napon igen
könnyen bánt el vele. Variante-nek nem került
nagy fáradságába a nagyon tulbecsült Hubertus-t
megverni, míg Dezentor méltó ellenfelek nélkül
szerzett egy újabb győzelmet. Hatalmas meglepetést
keltett Duly győzelme az utolsó futamban, ahol a
minden ok nélkül elhanyagolt ló győzelmére har-
minczhatszoros pénzt fizettek a gépek. Részletes
eredmény a következő:

- I. Kétévesek etalóversenye. Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. Lov. Landau H. pk Mince 45 és fél kg (Kazuch), 2. Olive 50 és fél kg (Pretzner), 3. Fagyöngy 48 kg (Smutny). Futottak még: Gesztenye, Florica, Querulant, Black River, Manchester, Jeanneton, Jözte, Gellért. Könnyen egy hosszal nyerve, másfél hosszal harmadik. Tot.: 10:40, 20:36, 39, 62.
- II. Hadersdorfi díj. (Háromévesek.) Díj 5000 ko-
rona. Táv 2000 méter. 1. Br. Springer G. pk Variante
53 kg (Carslake), 2. Hubertus 54 és fél kg (Shaw),
3. Latarnik 52 kg (Winkfield). Futott még: Komorna.
Könnyen két hosszal nyerve, öt hosszal harmadik.
Tot.: 10:26, 20:23, 22.
- III. Kladrubi díj. (Kétévesek.) Díj 4000 korona.
Táv 1000 méter. 1. Hf. Lubomirski Gy. sm Monte-
Carlo 52 kg (Winkfield), 2. Titan 52 kg (Pretzner),
3. Pell Mell 53 kg (Carslake). Futott még: Lesbos.
Könnyen három hosszal nyerve, két és fél hosszal har-
madik. Tot.: 10:58, 20:52, 76.
- IV. Nagy bécsi Landicap. Díj 15.000 korona. Táv
1600 méter. 1. Gr. Berchtold L. 36 sm Vivid 54 kg
(Janek), 2. Coupefile 54 és fél kg (Varga), 3. White
clover 57 kg (Hewitt). Futottak még: Ravenswood,
Nix, St.-Gilgen, Quartus, Wishful, Sunnyside, Gerbeaud.
Küzdelen után fél hosszal nyerve, nyakhosszal harma-
dik. Tot.: 10:52, 20:49, 50, 44.
- V. Etalóverseny. Díj 3000 korona. Táv 1200 méter.
1. Kürschner K. báróné 46 pher Menko 60 kg (Carsla-
ke), 2. Wetter 55 és fél kg (Janek), 3. Goulod 53 és
fél kg (Ferguson). Futottak még: Alnok, Polymnia,
Faleon, Duckmauser, True-Blue, Bliktri, Gaborian.
Villafranca, Carbonadel. Küzdelen után fejhosszal
nyerve, három hosszal harmadik. Tot.: 10:33, 20:34,
60, 74.
- VI. Szeptemberi akadályverseny. Díj 6000 korona.
Táv 4000 méter. 1. Szemere M. 46 pm Dezentor 68 kg
(Szente), 2. Ganymede 61 és fél kg (Sparkes), 3. Ope-
retta 64 és fél kg (Kollár). Futott még: Floridsdorf.
Biztosan egy hosszal nyerve, tizenöt hosszal harmadik.
Tot.: 10:13, 20:23, 28.
- VIII. Kétévesek Landicaja. Díj 3000 korona. Táv
1200 méter. 1. Rödey R. pm Duly 40 és fél kg (Pet-
ting), 2. Rappelkopf 52 kg (Pretzner), 2. Roselle 51 kg
(Gulyás). Futottak még: Marcel, Oubing, Dara, Teve-
dés, Marasesti, Gnat, Aleza, Nidor, Miranda, Sauey
Maid, Biserta, Éjjel-Nappal. Fél hosszal nyerve, holt-
verseny. Tot.: 10:36, 20:41, 116, 186.

() **Magyar kupa-előmérkőzés.** Az állói-uti ver-
senypályán ma délután tartotta a Magyar Kupa
előmérkőzését a Postatakarékpénztár Sport Egy-
let a III. kerületi Torna és Vívó Egylettel. A
matchnek szenzációs eredménye volt, amennyiben
a harmadosztályu egylet legyőzte az első osztályu
csapatot 1:0 arányban. A match folyása rendkívül
heves és fair volt. A Postatakarék kitűnő csapata,
Glen Poocezal (volt MTK) és a csapatserban Fa-

ragóval a lehető legagilisabban játszottak. Az
őbudaiak kissé indiszponáltan játszottak, mivel
három tartalékot voltak kénytelenek a csapatban
szerepeltetni. A mérkőzés első félidőjében a 20-ik
perczben Kis lerohanásából és a III. kerületi kapu-
sának hibájából Talmár rugja a győzelmet jelentő
goalt. A második félidőben mindkét csapat szívó-
san és elkecseregetten játszik, de újabb eredmény
nélkül. Bíró Izsó László volt.

() **A magyar-osztrák uszómérkőzés.** Ma dél-
után félhat órakor tartotta a Magyar Uszó Szövet-
ség a millenári versenypályán a vasárnap este
megtartandó magyar-osztrák uszómérkőzés próba-
versenyét. Nagyszámu közönség előtt folytak le az
egy uszónemek versenyei, amelyen a hátuszást
kivőve, az összes számbavehető versenyzőink részt-
vettek. Baronyi startju azonban a szombati próba-
versenyen biztos lesz. Az oldaluzásban Apor jött
be elsőnek, mert Beleznay elfoglaltsága miatt szin-
tén nem indult. Az elsőseg. illetőleg az indulás
csak Apor—Beleznay-match után fog nyilvános-
ságra jutni. A próbaverseny után a vízipóló-bajnok-
ság egy előmérkőzését tartotta meg a Magyar Test-
gyakorlók Köre a Müegytemi Atlétikai és Football
Clubbal. A mérkőzés 4:4 arányban eldöntetlenül
végződött. Félidő 3:1 volt az MTK javára. Half-
time után az MTK öt emberrel játszott, mert Toldi
a lábán megsérült. Bíró Inodi (MUE) volt.

- Részletes eredmények:
- Melésás hatvanhat kétharmad m. 1. Toldi Ödön (MTK), 2. Elek (MAFC). Idő: 49 négyötöd mp.
 - Hátuszás hatvanhat kétharmad m. 1. Janda (MTK), 2. Weiler (FTC). Idő: 5:3 kétötöd mp.
 - Oldalszás hatvanhat kétharmad m. 1. Apor (FTC), 2. Otrokoosi (MAFC). Idő: 5:0 mp.
 - Gyorsulás hatvanhat kétharmad m. 1. Szent-
grothy (MAFC), 2. Eperjesi (MAC), 3. Munk (MTK).
Idő: 4:2 négyötöd mp.

TÖRVÉNYSZÉK.

A budai postarablás.

— Pálinkás fölismerte a czinkostársát. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szeptember 14.

Dr. Szlavek vizsgálóbíró ma délelőtt újból
kihallgatta Pálinkás Jánost, a budai postarablót.
A vizsgálóbíró a kihallgatásra elkérte dr. Kállay
törvényszéki bírótól, a vádtanács referensétől a
bűnygre vonatkozó iratokat, amelyeket a kihall-
gatás befejeztével ismét visszaküldött neki.

Amikor Pálinkás János a vizsgálóbírónál be-
ismerte, hogy a budai postarablást ő követte el,
kijelentette, hogy büntetésének nevét nem tudja,
de képét felismerné. Akkor a vizsgálóbírótól vissza-
kísérték a rendőrséghez és az országos bűnygyi
nyilvántartásban felmutatták neki az ottlevő fény-
képeket, de ezek egyikében sem ismerte fel bünté-
társát. Erre visszakísérték az ügyészség fogházába.
A rendőrség ezután beszerelte a soproni fegyház
igazgatóságától mindazoknak a fényképét, akik
Pálinkással együtt raboskodtak és a fogságból az
idén szabadultak. A fényképek ma érkeztek meg
és a vizsgálóbírónál felmutatták azokat Pálinkás-
nak. A postarabló mindegyiket keresztnevével is-
merte és a tizenötödik képnél felkiáltott:

— Ez az! Határozottan felismerem, de a ne-
vét nem tudom. Ez volt a társam!

Kiderült, hogy ez a fénykép Horváth György-
öt, álnóven Betyárt ábrázolja, aki egy harmincz-
kilencz éves faddi születésű mezőgazdasági napszá-
mos s ebben az évben szabadult a soproni fogház-
ból. A vizsgálóbíró elfogatási parancsot adott ki
az állítólagos büntetés ellen, akiről a következő
személyleírást adták ki: „Árca hosszal, hínöl-
helyes, haja gesztenyebarna, bajusza középnagy-
ságú, ritkás, tövében kivörösöl. Szemei olajbarnák,
jobbkeze hüvelykujja görbe. Nyakán hátul sebhely
van. Ruházata a büntetés elkövetésének idején
fekete eszimanadrágból, fekete alapon virágos
mellényből, sötét kabátból, elálló, elöl lehajtott
inggallérból, alacsonyarku hegyesorru eszimból
és fekete puhakalpból állott. Most persze minden-
felé keresik.

Horvát Györgyöt különben a szekszárdi
csendőrség is keresi, mert ellopott egy szekér sző-
nát szekerstől, lovasól.

A budapesti büntető törvényszék vádtanácsa
ma délután döntött Galambos Pál, Galambos Pálné
és Pálinkás János szabadlábra helyezése ügyé-

ben bejelentett felfolyamodások felett. Dr. Szla-
vek vizsgálóbíró két nappal ezelőtt a kihallgatások
után Pálinkás János és Galambos Pálné ellen el-
rendelte az előzetes letartóztatás fontartását, Ga-
lambos Pált ellenben szabadlábra helyezte. A viz-
gálóbíró határozata ellen a felek felfolyamodást
adtak be. A vádtanács dr. Kállay bíró előadása
alapiján tárgyalta ezeket a felfolyamodásokat és
Galambos Pálra vonatkozólag helybenhagyta a
vizsgálóbíró határozatát és így a vádtanács is sza-
badlábra helyezte Galambos Pált. Galambos Pálné
és Pálinkás János ellen a vádtanács is elrendelte
a további fogvatartást.

A vádtanács ülése után az iratokat nyomban
átküldték dr. Szlavek vizsgálóbíróhoz, aki délután
két órakor újból felhozatta mind a három terhel-
tet. Először Galambos Pál előtt hirdette ki a vád-
tanács szabadlábra helyező határozatát, Galambost
nyomban kibocsáták a fogházból. Azután a
vizsgálóbíró Pálinkás János és Galambos Pálné
előtt hirdette ki a vádtanács határozatát. Galam-
bosné sirva vett tudomást a vádtanács döntéséről
s egyre azt hajtogatta, hogy őt ártatlanul tartóztá-
tották le ebben az ügyben. A kihirdetés után
Pálinkást és Galambosné ismét visszakísérték a
fogházba.

§ **Ügyvédi kamarák köréből.** A miskolcai ügy-
védi kamara dr. Zatureczky Adolf ügyvédet Rimo-
szombat székhelyvel a kamara ügyvédi lajstro-
mába bejegyezte. — A temesvári ügyvédi kamara
közönségre teszi, hogy dr. Dávid György ügyvéd,
Csák, dr. Szilágyi Károly ügyvéd Orsova, dr. Pál
Sándor ügyvéd Temesvár székhelyvel az ügyvédek
lajstromába felvették, továbbá, hogy dr. Maria-
novich János antalfalvi ügyvéd ügyvédi irodáját
a kamara területén belül Pancsovára tette át.

§ **Gróf Benyovszky Sándor mandátuma.** A
Kuria márczius havában elrendelte a vizsgálatot
a Dunavecén, függetlenségi programmal megvá-
lasztott gróf Benyovszky Sándor mandátuma ellen
benyújtott petíció dolgában. A budapesti királyi
tábla kiküldött vizsgálóbírja a bizonyítást a hely-
színén befejezte s a Kuria, a folytatólagos tárgya-
lás határnapjául november 14-ét tűzte ki. Mivel
pedig a petícionálók nevében Máthé Elek és tár-
sai a kérvényt visszavonták, a Kuria a további
eljárást megszüntette s így a petíció tárgyalása
elmarad.

§ **A Zoványi-ügy utóhangja.** Nagy feltűnést
keltett annak idején Zoványi Jenő sárospataki
ref. theológiai tanár ügye, amely abból keletke-
zett, hogy Zoványi a Vargha-féle egyháztörténe-
lem függelékében Kálvin Jánosról tudományos
kritikát írt. A lesújtó kritika miatt Zoványit állá-
sától is elmozdították. Ebből az alkalomból dr.
Rácz Lajos sárospataki theológiai tanár a Nürn-
bergben megjelenő „Reformierte Kirchen“ ezimű
egyházi lapban „Zoványi ügy Magyarországon“
ezimű azzal vádolta Zoványit, hogy Kálvinról
megjelent cikkét tulajdonképen a jezsuiták érde-
kében írta és az egész hajszát a protestáns egy-
házak ellenfelei biztatására indította. E cikk
miatt Zoványi nyomtatvány utján elkövetett rá-
galmazás miatt pert indított volt kollégája ellen.
A sátoraljai helyi törvényszék, sajtó utján elkö-
vetett becsületsértésért 80 korona pénzbüntetésre
ítélte dr. Rácz Lajost. A kassai tábla helyben-
hagyta ezt az ítéletet. A kir. Kuria ma Vajkó
Pál bíró előadásában tárgyalta az ebben az ügyben
a vádlott részéről benyújtott semmisségi panasz-
okat. A kir. Kuria helyt adott a semmisségi panasz-
oknak és a vádlott theológiai tanárt felmentette
az ellene emelt vád alól. A Kuria kimondta, hogy
az inkriminált cikkben sem rágalmazás, sem be-
csületsértés nem foglaltatik és hogy a vádlott a
bírálat határát cikkében túl nem lépte.

§ **Tolvaj altábornagy.** Nagy feltűnést kel-
tett Temesvárot néhány hónap előtt Clair Gyula
altábornagy elvált feleségének, Kanovits Hedvig-
nek a letartóztatása. Az elvált asszonyt tudvalegőn
lopás miatt tartóztatták le, mert Gombás Gyula
vendégléttől különböző ékszereket és ruhákat tu-
lajdonított el. Miután feltehető volt, hogy az ass-
zony kleptomániás, elrendelték elmebeli állapotá-
nak megvizsgálását. Az orvosi vizsgálat a tolvaj
nőre kedvezőtlenül ütött ki, amennyiben megállá-
pítást nyert, hogy az asszony teljesen épészü és
egészséges. Kanovits Hedvig ellen különben Bécs-
ből és Budapestről is tettek összesen tíz feljelen-
tést, melyeket a temesvári bíróság együttesen fog
legközelebb tárgyalni.

§ **Ügyészségi megbizottak.** Az igazságügyminiszter dr. Megyesy Ágostont a gyulai ügyészséghez beosztott bírósági jegyzőt a gyulai, dr. Miszkovszky Jenőt, a nagyváradai ügyészséghez beosztott bírósági jegyzőt a nagyváradai és Orf Győzöt, a kaposvári ügyészséghez beosztott bírósági jegyzőt a kaposvári ügyészség területére ügyészségi megbizottakká, dr. Szekeres László gyergyószentmiklósi kir. járásbírói joggyakorlót pedig a gyergyószentmiklósi járásbírói mellett alkalmazott ügyészségi megbizottnak állandó helyettesévé rendelte ki

KÖZGAZDASÁG.

A nyersselyem-ipar nem adózik. A kereskedelmiügyi minisztérium hivatalos lapja ma feltűnést keltő határozatot tesz közzé. E publikálás szerint ugyanis „a kereskedelmiügyi miniszter a pénzügyminiszter hozzájárulásával az 1907. évi III. t. cz. 5. szakaszában foglalt felhatalmazás alapján a nyersselyem előállításával foglalkozó egész iparágat a fenti t. cz. 1. szakaszában meghatározott állami kedvezményekben részesítette és ehhez képest a már üzemben lévő tolnai, győri, komáromi, lugosi és mohácsi állami selyemfonódák részére a szóban forgó kedvezményeket az 1908. évi január hó 1-től az 1920. évi december hó 31-ig terjedő időre végleg engedélyezte; az építés alatt lévő békéscsabai fonóda és a tervezés alatt álló tolnai selyemsodrógyár (czárnázó telep) részére pedig ugyanezen törvény 1. szakasza alapján az üzembehelyezés napjától számítva az 1922. évi december hó 31-ig terjedő időtartamra; előzetesen biztosította az ujvidéki és pancsovai állami selyemfonódáknak régebben engedélyezett és az 1899. évi XLIX. t. cz. -ben meghatározott állami kedvezmények hatályát az ujvidéki fonódát illetőleg az 1912. év december hó 31-ig, a pancsovai fonódát illetőleg pedig az 1914. évi december hó 31-ig meghosszabbította, végül a törökkanizsai fonóda részére az 1907. évi III. t. cz. -ben meghatározott állami kedvezményeket ugyanezen törvény 1. szakasza alapján az üzembehelyezés napjától az 1922. év december 31-ig terjedő időtartamra engedélyezte. Ebben a döntésben két teljesen szokatlan és feltűnő dolog van. Az egyik az, hogy a miniszter egész iparágak engedélyezi az állami kedvezményeket, holott a törvény csak ipartelepeket tartalmaz; a másik pedig az, hogy most, 1911-ben engedélyezik az 1908-ban üzembe helyezett gyárak részére az állami kedvezményeket, holott az 1907. évi III. t. cz. kifejezetten megköveteli, hogy csak olyan gyárak részesíthetők állami kedvezményekben, amelyek az üzembehelyezéstől számított egy éven belül kéri azt.

A szerb tengeri kiviteli tilalom. Belgrádból táviratozzák: A kormány az új-kukoricza és a dió kivitelét ideiglenesen befűtölte.

A bankok kartelje a tisztviselők elszereződése ellen. Ma olyan hír terjedt el, hogy a bankok kartelt kötnék tisztviselőiknek más bankokhoz való elszereződése ellen. Ez a hír, amilyen naiv, olyan abszurd is. Itt lehet megakadályozni valakit abban, hogy boldogulását ne keresse s ne igyekezzék magának minél jobb jövőt biztosítani? Ezt a bankok, amint mi tudjuk, nem is akarják és eszközükben sincs ilyenfajta intézkedésre szövetkezni. E kérdésben megkérdeztük egyébként legelső bankjaink vezetőit, akik kérdésünkre egyszerűen azt felelték: „Bolondság!” Amint tényleg az is. Nyugodtak lehetnek ez ügyben a banktisztviselők s a Magyarországi Pénzügyi Tisztviselők Országos Szövetségének sem kell félrevernünk a harangokat, egyszerűen azért, mert nincs miért.

Fizetéseketelenségek. A bécsi hitelezői védjegyet a mai napon a következő fizetéseketelenségeket jelenti: Kaufmann Emil Zombor; — György Ignác Felsőgalla; — Lévy Armin Budapest; — Kaufmann Lipót Homonna.

Az Angol Bank nem emelte fel a kamatját. A nemzetközi pénzpiac a berlini tőzsdén, illetőleg a marokkói kérdés hatása alatt áll. A tőzsdéken a legesekélyebb érdeklődés sem mutatkozik az egyes értékek iránt. A pénzpiac feszült, jóllehet az angol jegybank ma tartott fötanács ülésén a kamatláb kérdéssel foglalkozva, nem látta indokoltnak a hivatalos ráta föemelését. A pénzpiac eleve szá-

mot vetett a kamatláb-emeléssel s dacára annak, hogy ez nem következett be, még sem hatott jótékonyan a tőzsdékre. Sőt híre járt, hogy Berlinben egy teljes százalékkal emelik a bankkamatlábát. Ha a német jegybank kamatlábemelése bekövetkezik — ami most már nem bizonyos — nyomon követi az Osztrák-Magyar Bank is. A francia pénzek felmondása német és angol piacra a devizák árfolyamát jelentősen fölszoktatta. Erősen keresik a piacokon a devizákat azok, akiknek francia piacra tartozásuk van. A marokkói kérdés is hozzájárul a deviza-piac feszültségéhez. Minél hosszabbra húzódnak a tárgyalások a marokkói kérdésben, annál idegesebb lesz a pénzpiac. A francia pénzek kivonása az egyes piacokról ugyanis erősen érezteti minden vonalon hatását. A francia pénzek visszavonása nem kizárólag politikai hátterű, hanem nagyrésze van abban annak a tetemes veszteségnek, amit a francziák az amerikai értékeken veszítettek. A magánkamatláb ma mindenütt majdnem elérte a hivatalos rátát. Bécsben is, Budapesten is ma 3 tizenötötizenhatod — 4 százalék volt a magánkamatláb. A budapesti tőzsdén és a járadékpiacra teljes csönd uralkodott, az egyes értékek néhány korona árfolyam-csökkenést mutattak.

A Pálffy-sorsjegyek utolsó huzása. Az 1855. évben kibocsátott Pálffy-sorsjegyek utolsó huzása holnap lesz. A sorsjegyeket az utolsó napokban 200 koronás árfolyamon jegyezték a tőzsdén, 162 koronával magasabb árfolyamon, mint a névértékük. A Pálffy-sorsjegyek 3.720.000 forint összegben bocsátottak ki. Még két sorsjegynek lesz rövidesen huzása. Az egyik az ugyancsak 1855-ben kibocsátott Salmosorsjegy, melynek 1912. július 15-én lesz utolsó huzása, s végül Clary-sorsjegyek, melyeket 1856-ban bocsátottak ki, utolsó huzásuk 1913. július 30-án lesz.

A „Minerva“ a kartelben. A Generali biztosító intézetnek ez a magyar leányintézete tudvalegileg bevezette a tüzágazatot is és erre ország-szerte külön szervezkedik. Szakkörökben érdeklődve várják a társaság elhatározását, vajjon az intézet belép-e a magyar és osztrák tüzbiztosító társaságok egyezményébe? A „Minerva“ vezetői egyelőre azon az állásponton vannak, hogy a társaság betartja a tarifális díjtételeket, lehetőleg respektálja az egyezményes társaságok érdekeit és szokásait, de az újabb keletű intézetekkel szemben semmiben sem köti magát. Itt — úgy látszik — a szabad verseny híve lesz a Minerva két üzletet ott és úgy, ahol és miként lehet.

Amerikai papírok európai tőzsdéken. Ismeretes, hogy a berlini tőzsdén a múlt hét szombatján derout volt amerikai értékekben s különösen a Canada Pacific vasút részvényeiben milliókat veszítettek a berlini pénzemberek. De a bécsi tőzsdén is sokat veszítettek amerikai értékekben. Hír szerint öt millió korona volt az összeg, melyet a newyorki baissé-pártnak Bécsből folyósítottak, mint tőzsdéi veszteséget.

Magyar sörfőző Pilsenben? Megemlékeztünk már arról, hogy Budapesten egy sörfőző részvénytársaság alakult a czélból, hogy Pilsenben állítson föl új sörgyárat. Az új vállalat czéggjegyzése már megtörtént. Eszerint a részvénytársaság, melynek elnöke Vörös László v. b. t. t., míg igazgatóságában többek között Deym Frigyes prof és Wrede Aladár herceg is helyet foglalnak, 2.000.000 korona alaptőkével alakult. Sörfőzőt Pilsenben állít föl. Ezenben a vállalat székhelye s a Dalkánra vonatkozó főraktára Budapesten lesz. A vállalat egyébként egy malátagyár föállítását is tervezi és a sörmellékterméneinek értékesítésével, illetve feldolgozásával is foglalkozik.

Szerbiába exportáló cézeink figyelmébe. Az utóbbi időben gyakran előfordult, hogy cézeink a belgrádi konzulátusunknak szánt katalógusait, árjegyzőiket, prospektusait csomag gyanánt adták postára, mely esetben a küldemény vámeljárást alá került. Ennek elkerülése végett a budapesti kereskedelmi és iparkamara ez uton figyelmezteti az érdekelteket, hogy a fent említett, a belgrádi es. és kir. konzulátusnak szánt küldeményeiket, jövőben nyomatványként, vagy a konzulátus belgrádi címére Zimony II. küldjék.

A bécsi bankok szombati zárójára. Az Osztrák-Magyar Bank és a többi bécsi bank megegyeztek abban, hogy a szombati zárójárát október 28-ig meghosszabbítják. A központban a pénztárt déli egy órakor zárják, a fiókok ellenben továbbra is csak három órakor zárják be pénztári helyiségüket. Nálunk is foglalkoztak már a pénzügyintézetek vezetői a Budapesti Giró és Pénztár Egylet kezdeménye-

zésére a szombati zárójárának további meghosszabbításával, azonban érdemleges határozatot nem hoztak. Nagy a valószínűség azonban arra, hogy nálunk egész éven át fenntartják a jelenlegi szombati zárójárát.

Igazgatói konferenciák. A magyar és osztrák gyárbiztosítási kötelék október hó 5-én tartja szokásos őszi tanácskozásait a Triest melletti Porto-Roseban. Az ülésnek sok és nagy anyaga van. Most kerül szóba először az egyezményes társaságok magatartása az új versenyintézetekkel szemben. A tanácskozás napirendjére sok tarifa-kérdés — és magyar dolog van kitűzve.

Uj papír a bécsi tőzsdén. A Horvát Leszámitolóbank 4 és fél százalékos záloglevelet a bécsi tőzsdén rövidesen jegyezni fogják. Az új papírokat a Laenderbank vezeti be a bécsi tőzsdére.

Kivitelünk Délolaszországba. Fejér Jenő, a m. kir. Kereskedelmi Muzem nápolyi levelezője tiszti összeköttetések létesítése czéljából a fővárosban időzik s a nápolyi piac iránt érdeklődőknek szeptember hó 30-áig minden kedden és pénteken 11 és 1 óra között a muzem helyiségeiben (Akadémia-utca 3.) rendelkezésre áll.

A Dunagőzhajózási Társaság forgalma. A folyamhajózásra nézve az 1911. év nem tartozik a kedvezőtlenek közé, amint az a Dunagőzhajózási Társaság pénztári jelentéseiből is kitetszik. Volt ugyanis augusztus havában 2.056.021 korona bevétel a társaságnak a múlt év hasonló időszakában elért 1.878.175 koronával szemben, míg a hajózás kezdettől augusztus végéig 10.629.075 korona volt a bevétel, tehát 2.112.737 koronával több, mint az 1910. augusztus végéig elért 8.516.338 korona. Előre látható azonban az, hogy ha a mostani szárazság még hosszú ideig tart, az alacsony vízállás miatt a hajózás is szünetelni, illetve szűkebb területre szorulni lesz kénytelen. — Egyébként a Dunagőzhajózási Társaság kezelésében lévő Mohács—Pécsi Helyiérdekű Vasút az idén augusztus havában 120.420 koronát, 580 koronával kevesebbet vett be, mint a múlt évben. Ellenben a január elseje óta bevett 1.025.731 korona már 67.716 koronával meghaladja a múlt év hasonló időszakában elért bevételt.

Idegen iparosok hetivásár látogatási joga. Valamely község hetivásárai látogatásának jogát — amelyben idegen iparosok hetivásár látogatási joga szabályrendeletileg nem biztosított — nem helybeli (idegen) iparosok részére csak valósággal megalapított, üzemben lévő rendes fióküzlet biztosítja. Ha valaki a községben rendes ipart nem folytat, sőt még üzletvezetőt sem nevezett meg, nem tekinthető oly helybeli iparosnak, aki a hetivásárokat e jogán gyakorolhatná. A birtokban lévő iparigazolvány visszavonására mindamellett törvényes alap nincsen. Ezt a kereskedelmiügyi miniszter 12135—1911. számú határozatával mondta ki.

A bécsi „Kosmos“ nem jön Magyarországra. Még tavaly az elégedetlen osztrák orvosok egy új intézetet alapítottak. Még meg sem voltak alakulva, már ki volt szemelve a magyarországi fiók vezetője. Azóta sok víz folyt le a Dunán s a Kosmos részvényei is szépen bekerültek egy kartell-társaság tározójába, a magyarhoni aspiráns pedig visszalépett. Úgy látszik, hogy a Kosmos ez nagyon elkedvetlenítette, mert úgy halljuk, hogy a magyarországi fiókot nem állítják fel.

Waggonhiány. Szóval nemcsak nálunk, hanem Olaszországban is waggonhiány van. Milánóból jelentik ugyanis, hogy az olasz vasutakon mindjebbá érezhető teherkocsi-hiány miatt több gyár kénytelen szept. 15-én beszüntetni üzemét. A munka megszüntetésében északi Olaszországban mintegy 10.000 munkás marad kenyér nélkül.

Kereskedelmi törvény Törökországban. A Törökországgal kereskedelmi kapcsolatban álló érdekeltség sokat panaszkodott a miatt, hogy a Török Birodalomban a kereskedelmi társaságokra nézve nem állanak fenn törvényes határozmányok. Most azt jelentik, hogy a török kormány e hiányt pótolandó, törvénytervezetet készít elő, mely szerint a részvénytársaságok arra kötelezettek, hogy alakulásuk előtt alapszabályukat a kormánynál bemutatassák és mérlegeiket közzétegyék. A biztosítási üzletet a török kereskedelmi minisztérium külön osztálya fogja ellenőrizni és a biztosító-társaságok az egyes üzletágak szerint 2500—10.000 török font biztosítékot lesznek kénytelenek letétbe helyezni.

Állami kedvezmény hatályon kívül helyezése. A kereskedelmiügyi minisztérium ideiglenes vezé-

tésével megbízott m. kir. pénzügyminiszter az Aigner Fábán és Kálmán budapesti cég csavargyára számára engedélyezett állami kedvezményeket...

Banca Generala di Assicurare Nagyszébenben. A társaság cégét a napokban jegyezték be hivatalosan...

Kiállítás Lugoson. A Krassó-Szörény vármegyei Gazdasági Egyesület 25 éves fennállása emlékére...

Iparüzéstől való eltiltás. Mészáros- és hentesipartól való eltiltás iparkihágási ügyben...

Lóárverés. A budapesti kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelt köröket, hogy a m. kir. kassai III. honvéderületi parancsnoksága részéről...

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (e.g., Duna, Szent-Gottárd), date (sept. 14, sept. 13), and water level measurements in meters.

IDŐJÁRÁS.

Prognózis a következő huszonegy órára:

Hazánkban az idő még tegnapi is száraz és derült volt. A hőmérséklet kissé emelkedett, de általában a normális alatt volt...

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Enyhe idő várható, északon és nyugaton elvélve esővel.

Sürgöny-prognózis: Enyhe, északon, nyugaton elvélve csapadék.

Table with columns for station name (Állomás), wind direction (Állomás), wind speed (Légnyomás), temperature (Hőmérséklet), and other weather data.

TŐZSDÉK. A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatózsde.

Budapest, szeptember 14.

A készáruüzletben ma is kifejezetten lanyha volt az irányzat. Bőséges kínálattal szemben a malmok tartózkodók voltak és rossz árakat ígértek...

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Table listing commodity prices for items like Buza (wheat), Fejérmegyei, Pestvidéki, and others, with columns for weight and price.

Kötetett: Buza. Tiszavidéki: 250 q 81.5 k 24.25 K, 250 q 81.5 k 24.25 K, 300 q 81 k 24.30 K, 100 q 81 k 24.30 K...

A határidőpiacon kötöttség: Előfordult kötések (50 kg.-kint) 1911-re: Buza 1912 áprilisra 12.02-11.98-12.05-11.93-99...

Table showing 1 óra 30 perczkor zárulnak: Buza áprilisra 11.98-11.99, Buza októberre 11.71-11.72...

Table showing Budapesti gabonaforgalom: 1911. szeptember 12-től 1911. szeptember 13-ig. Érkezett, Elszállított, méter mázsza.

Értéktőzsde.

A mai előtőzsde lefolyása lanyha volt. A marokkói ügy bizonytalansága, a tegnapi newyorki tőzsde lanyhasága és a pénzpiac feszültsége...

Table listing exchange rates for various banks and locations, including Magyar bank, Oszták hitel, etc.

Bécsi gabonatózsde.

Bécs, szeptember 14. (Saját tudósítónktól.) A budapesti terménytőzsde lanyha irányzatának hatása alól annál kevésbé tudta magát kivonni...

Ián nem vásárolt, az árak változatlanok, zab el- lenben az erős kínálat miatt 10 fillérrel gyengült, tengeri ártartó. Forgalom egy cikkben sem fej- lődött ki.

Jegyzetett buca: Tiszavidéki 12.70—12.95, bánáti 12.50—12.90, mosoni és győri 12.25—12.50, felsőma- gyarországi és csepédi 12.25—12.45, délivasuti 12.25— 12.50, marchfeldi 12.40—12.65, bácskai 12.45—12.85.

Rozs: Felsőmagyarországi 10.55—10.75, pestmegyei 10.55—10.80, délivasuti 10.55—10.70, különféle magyar- országi 10.45—10.65, ausztriai 10.55—10.90.

Árpa: Morvaországi 9.70—10.40, marchfeldi 9.20— 9.75, bécsvidéki 9.30—9.70, különféle magyarországi 8.90—9.85, mosoni és győri 8.70—8.95, délivasuti 8.60— 9.50, malátá 9—9.25, takarmány 8.50—8.75.

Magyar tengeri 9.30—9.55, Cinquantin 10—10.20. Zab: válogatott 10.10—10.35, ciszrendű 9.95—10.15, közepes 9.70—10.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, szeptember 14. A külföldi tőzsdék ki- vétel nélkül gyöngye árfolyamokat jelentettek és mivel a nemzetközi pénzügyi viszonyok rosszabbodtak, a mai előtőzsde gyenge irányzattal nyílt meg. Kül- önösen Alpesi és Skoda-értékek hanyatlottak, az árvesztéses 3—3 koronát tett ki. Kulisszértékek is gyengültek. — A déli tőzsde megnyitáskor az irányzat nyugodt, az árfolyamok részben javultak. Később az üzlettelenség ellenére is tartottak az árfolyamok, mert Berlin általában barátságosabb irányzatot jelentett.

10 óra 45 perczkor: Osztrák hitel 647.50, Magyar hitel 840, Laenderbank 549, Unionbank 624.50, Állam- vasut 737.50, Délivasut 117.25, Alpesi 524.75, Skoda 668, Prágai vasut 2739, 3 százalékos délivasuti elsőbbség 272.50.

1 óra 30 perczkor: Osztrák hitel 640.75, Magyar hitel 838, Laenderbank 526.75, Bankverein 546.50, Osztrák földhitelintézet 1299, Laenderbank 547, Unionbank 623.50, Államvasut 736.50, Délivasut 117.50, Alpesi 524, Prágai vasut 2730, Rimamurányi 686.75, Török sorsjegy 249.50, Skoda 666, Keleti vasut 734, 3 százalé- kos délivasuti elsőbbség 272.50.

Bécs, szeptember 13. (Magyar értékek zárulata), 4 száza- léko arany-járadék 111.—, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 305.—, Magyar hitelbank részvény 840.75, Magyar leszámítoló és váltó részvény 573.—, Rima- murányi 689.—, Magyar cukoripar 3242.—, Adria hajó- zási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 90.90, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény —

Magy. nyerem-köles. sorsjegy —, Kassa-Oderbergi Vasutárs. —, Magyar jelzálogbank 47.—, Magy. kereskedelmi bank —

Bécs, szeptember 13. (Osztrák értékek zárulata). 4.2 száza- lékos papír-járadék 92.—, 4 százalékos osztrák arany járadék 115.65. 1860-as sorsjegy —, Osztrák hitel sorsjegy —, Angol-osztrák bankrészvény 327.25. Bécsi Bankverein 547.— Osztrák-magyar bank 1979.—. Déli vasut 117.90. Dunagőzhajózási r.-t. 1148.— Dohány részv. 329.50, Cs. k. arany (vert) 11.37. Német bank 117.80. Osztr. Lloyd 73.— 4.2 száz. ezüst jár. 92.— 95.60. Osztr. koronajáradék 92.—, 1864-es sorsj. —. Osztrák hitelintézeti részvény 648.—, Union-Band 324.75 Osztrák Landerbank 548.75, Osztrák-magyar államvasu 738.40, Elbavölgyi vasut —, Alpesi részvény 82 — 20 frankos 19.15. Londoni váltóár 240.15, Lipótkoh 616.— Török sorsjegy 249.45.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, szeptember 14. (Értéktőzsde.) A né- met-francia marokkói differenciák békés el- intézésébe vetett remény, amely az erről szóló nyilatkozatok alapján keletkezett, megnyitáskor élénkítő befolyást gyakorolt úgy, hogy a newyorki tőzsde gyeugébb jegyzései és az Iron Age ki nem elégitó jelentése egész hatástalanok voltak. A 3 százalékos birodalmi kölcsön mellett eleinte kül- önösen bankrészvények követték jobb irányzatot. A további folyamatban a forgalomban pangás állott be, mert újból aggodalmak merültek fel a londoni bankkamatláb fölemelése miatt. Különö- sen a Kanada Pacific részvényei voltak kedvezőt- lenül befolyosolva. Amidőn azonban megtudták, hogy az angol bank igazgatósága ezen a héten is el fog állni a bankkamatláb fölemelésétől, a Kanada és a többi értékek is erőteljesen javultak. A tőzsde zárhatig ingadozó volt, amit a pénzpiacz helyzetével magyaráztak. Zárhat gyöngye. A kész- rüpiacz ipari értékei túlnyomórészt gyöngék voltak. Napi pénz 2 1/2—2 százalék, magánkamatláb 3 3/8 százalék.

Berlin, szeptember 14. Zárhat. (Saját tudósítónktó Zárhatkor jegyzeteltik: 4.2 százalékos papír-járadék — 4 százalékos osztrák arany-járadék 98.25 osztrák hitelrészvény 203.80 Déli vasut 22.— orosz bankjegyek 16.40, 4 százalékos új orosz kölcsön 93.30, Disconté Commandit 184.40, Dinamitruszt 177.40, Harpeni 176.10

Unifikált török járadék 93.20, 4.2 százalékos ezüst jár 91.75. 4 százalékos magyar arany-járadék 93.10, Magya koronajáradék 90.60, Osztrák-magyar államvasut 157.— Bécsi váltóár 847.75, Olasz járadék —, Alt. villamos- sági Edison 263.40, Gelsenkircheni 193.25, Laurakohé 166 —

Frankfurt, szeptember 14. Zárhat. 4.20/c papír-járadék —, 4 száz.-os osztr. ar.-jár. 93.— Magy. ar.-jár. 93.80 Osztr. hitelint. részv. 202.62 Osztrák-magyar államvasut 157.— Északnyugati vasut —, Bustleh radi vasut —, Londoni váltóár 204.52, Bécsi Bank verein 137.— Villamos részvény —, 3 százaléko- magyar aranykölcsön 76.65, 4.2 százalékos ezüst-járadék 95.55, Osztrák koronajáradék 91.90, Magyar korona- járadék 90.80 Osztrák-magyar bank 141.10. Déli vasut részvény 22.12 Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 848.—. Párisi váltóár 811.43, Union bankrészv. —

Hamburg, szeptember 4 (Zárhat.) 4.2 százalékos ezüst járadék 95.10, 1860. sorsjegy 179.—. Déli vasut 21.90 4 százalékos arany-járadék 97.90, Osztrák hitelrészvény 201.85, Osztrák-magyar államvasut —, Olasz jára- dék 102.—, 4 százalékos Magyar arany-járadék 93.80

London, szeptember 14. Angol consol 77.50.

Páris, szeptember 14. (Zárhat.) 3 százalékos francia já- radék 94.32. Osztr. arany-járadék 98.25 Magyar arany járadék 95.90, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről — 3 3/4 százalékos Olasz járadék 101.—. Déli vasuti elsőbbségi kötv. 285.—, 5 százalékos marokkói jára- dék 515.— 4 százalékos 1890. román köles —, 4 százalékos amort. románjár. 1905. —, 5 százalékos orosz járadék 104.05 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 99.80 4 százalékos spanyol jár. 92.35 4 százalékos unifikált török jár. 93.17 Török sorsjegy 211.50 Török dohányrészvény 345.— Osztrák földhitel- intézet — Osztrák Landerbank 584.— Magyarjelzalog- bank —, Banque de Paris 17.13 Banque Ottomane 671.—, Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut 122.—, Meridionalvasut 607.—, Hartman gépgyár 695.—, Rio Tinto 15.86, Sucrerie d'Egypte 83.—, Tula 501.—, Urlikanyi köszén 177.—, Chartered 65.25, De Beers 444.50 East Rand 91.75, Jagersfontein 178.—, Trans. Land Comp. 44.75, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.25, Váltó német piacokra (rövid) 123.12, Váltó Bécsre (rövid) 104.25, Váltó Belgiumra (rövid) 7/16, Olasz arany- váltó rövid 1/4, Váltó Svájcra (rövid) 11/16, Csekk Londonra 252.—, Magánkamatláb 3.—.

Feloldó szerkesztő: PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos: A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság

Ígásató: ERDŐS ARMAND.

Table with multiple columns: Budapesti értéktőzsde, Államadésság, Bankok, Takarékpénztárak, Biztosítási társaságok, Gőzmalomok, Iparvállalatok, Sorsjegyek, Közlekedési vállalatok. Columns include various financial data points like 'Mál záró ár', 'Pénz', 'Áru', 'Osztr. az utolsó', 'Részvé- nyek száma', 'Behirdetés rész- ként', 'Mál záró ár- folyam', 'Pénz', 'Áru', 'Osztr. az utolsó', 'Részvé- nyek száma', 'Behirdetés rész- ként', 'Mál záró ár- folyam', 'Pénz', 'Áru'.

Üzleti tudósítások.

Budapesti szeszjegyzés.

Table with 3 columns: Milyen időre?, Nyers, Finomított. Rows include Azonnali szállításra, Szeptember-decemberre, Szeptember-májusra, Irányzat: állandó, Bécsi nyersszeszjegyzés.

Buzakorpa.

Table with 3 columns: Milyen időre?, Nyers, Finomított. Rows include Finom korpa azonnali szállításra, 1911. szept.-decz.-re, Durva korpa azonnali szállításra, 1911. szept.-decz.-re.

Zsiradékok.

Table with 3 columns: Milyen időre?, Nyers, Finomított. Rows include Dísznözsír budapesti, vidéki, Szalonna, Városi 4 drbos, 3.

Budapesti vágómarhavásár.

Szeptember 14. Felhajtott: Magyar bika 172 drb, magyar ökör 887 drb, magyar tehén 593 drb, magyar bivaly 67 drb, növendékmárha 20 drb, póthajtásra bejelentve 24 drb, összesen 1761 drb, ezenkívül 252 drb e hét folyamán vesztégyvásáron. Arjegyzések (méterműzsánként élősúlyban, levonás nélkül): Magyar hizott ökör legjobb minőség 92-102 K-ig, kivételesen 105-112 K, közép 84-90 K-ig, silányabb 68-82 K-ig, tarka magyar marha 80-88 K-ig, silányabb 66-78 K-ig, tarka hizott ökör, legjobb minőség 96-108 K-ig, kivételesen 112-118 K, közép 88-94 K-ig, silányabb 76-86 K-ig, bika jobb minőség 90-100 K-ig, kivételesen 106 K, silányabb 72-86 K-ig, bivaly 60-74 K-ig, kivételesen 76 K, magyar tehén 64-88 K-ig, tarka tehén 64-98 K-ig, kivételesen 104-108 KK, kicsontozni való marha 48-62 K-ig, növendékmárha 66-88 K-ig. A felhajtás mintegy 260 darabbal kisebb volt a múlt hétnél, az irányzat és árak változatlanok maradtak, csupán némely esetben mutatkozik némi árhanatás, különösen bikánál, melyek gyengébb minőségek 1-2 K-val méterműzsánknál magasabb kelték el.

Kőbányai sertéspiac.

Arjegyzés. Szeptember 14. Hizott sertésárak. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (párónknál 320 klg-on felül) 162-163 fillérig, Fialat közép (párónknál 251-320 klg.) 166-168 fillér, II. Magyar szedett: Közép (párónknál 240-280 klg.) 172-174 fillér. Sertésfél-

szám: 1911. szeptember 12. napján volt készlet 29320 drb, 13-án felhajtott 481 drb, 13-án elszállított 192 drb, 14-ére maradt készlet 29609 drb. A hizott sertés üzletirányzata: kellemesebb.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közvágóhíd igazgatóságától.) Szept. 14. Előző napi eladatlan maradvány 186 drb sertés, Póthajtás 299 drb sertés, Mai felhajtás 1767 drb sertés, 63 drb süldő, összesen 2166 drb sertés, 63 drb süldő. Eladatott 1598 drb sertés, 32 drb süldő. Mai maradvány 568 drb sertés, 31 drb süldő.

Arjegyzés. Zsirtsertés. Öreg I. rendű 350 klg. felül életsúlyonással 157-160 fillér. Öreg II. rendű 230-350 klg. életsúlyonással 154-156 fillér. Fialat nehéz 300 klg. felül életsúlyonással 160-170 fillér. Fialat közép 220-300 klg. életsúlyonással 162-176 fillér. Fialat könnyű 120 klg. életsúlyonással 174-176 fillér. Süldő belföldi életsúlyonással 140-120 fillér. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanul magasak.

Bécsi szurómarhavásár.

Szeptember 14. Amai vásárra felhoztak: 4289 drb borjut, 698 drb fiatal sertést, 1420 levágott sertést, 269 drb levágott juh, 51 drb bárányt.

Eladási árak kilogrammonként: Levágott borjú 110-114 fillér; elsőrendű 146-168 fillér; lezeleje 170-180 fillér, élő borjú 100-152 fillér; levágott hussértés 130-164 fillér; könnyű sertés 160-164 fillér; élő juh 54-71 fillér; levágott juh 112-130 fillér.

Heti lóvásár.

Szeptember 14. A székesfővárosi Tatterszall-telepen ma megtartott heti lóvásárra felhajtottak 372 darab első-, 591 drb másodikraly, összesen 963 drb lovat. Eladtak összesen 460 drb lovat, melyek közül a fővárosi lóvágóhídjára részére megvettek 68 darabot, 50-200 korona között váltakozó áron.

Kivonat a hivatalos lapból

Szeptember 14.

Kinevezések. Bosznia és Hercegovina országos kormányának főnöke Mayrberger Ferencz derventi, Szunyogh Péter bíhécei, Sümegh József konjaci járási II. oszt. politikai segédekét I. oszt. politikai segédeké és Misulin Miksa II. oszt. politikai segédekét Szerajevóban kormányfoglalmozóvá a IX. fizetési osztályba;

a vallás- és közoktatásügyi miniszter E. Gagyai Mária abrudbányai állami helyettes kisdudóvónát az abrudbányai II-ik számú állami kisdudóvóhoz kisdudóvónóvát;

a győri ítélőtábla elnöke dr. Takács Lajos ügyvéd-jelöltet a győri ítélőtábla kerületébe díjaz joggyakor-nokká nevezte ki.

Névmagyarisítások.

A belügyminiszter Szelek Lajos aradi lakos saját, valamint Gizella kiskoru gyermeke Sziklaira, kiskoru Aulich Róbert, Anna és Gizella petőszinyei lakosok Arányira, Schosberger Gyula majsamiklósvári lakos saját, valamint Mihály, továbbá István és Imre kiskoru gyermekei Ságira, Nyisztor János marosvásárhelyi lakos Sinosra, kiskoru Moldován Károly marosvásárhelyi lakos Aszalóásra, kiskoru Klein József veszprémi lakos Kisre, kiskoru Skrabala István és Irén mosódi lakos Sándorra, Salezer Ferencz kaposvári lakos saját, valamint Lili és Irén Sósra, Roth Ferencz székesfehérvári lakos Radóra, kiskoru Landsman Gyula borosgödöri lakos Lányira, kiskoru Schwarz Imre mezőkövesdi lakos Kövesdésre, kiskoru Steinwurz Jenő és Márton nagyperkátai lakosok Sziklaira, Buta Mihály lugosi lakos Ballára, Bindhoffer Mária budapesti lakos Sótira, Stark Jenő budapesti lakos Erőssre, Öhlmaacher Lázár budapesti lakos Molnárra, Weisz Antal viznai lakos saját, valamint Vaisz József és Vaisz László kiskoru gyermekei Vártesre, kiskoru Schwarcz Ignác kaposvári lakos Feketére, Weisz Vilmos kaposvári lakos saját, valamint Hermina, László és Ferencz kiskoru gyermekei Vargára, Polacsák Károly Ábrahám budapesti lakos saját, valamint Erzsébet, Klára és Anna gyermekei Petőre, Klein József bécsi lakos Kovácsra, Brauer Mór budapesti lakos Bárdosra, kiskoru Kellert József budapesti lakos Kálmárra, Kain Mária szegedi lakos Kuruczra, kiskoru Ochs Mihály orozfalvi lakos Rónaira, Friedmann Jakab soltvadkerüti lakos Földesre, kiskoru Deutsch Alice és Paula budapesti lakosok Bodóra, Lefkovic Mór budapesti lakos Lászlóra, kiskoru Östtreicher Iván győri lakos Iványira, Minár Pál lékésosabai lakos saját, valamint Judit kiskoru gyermeke Molnárra, Hochman Bernát Béla budapesti lakos saját, valamint Honka, Boriska, Imre, Tibor és Katalin kiskoru gyermekei Hollóásra, Kohn Filippine bécsi lakos Mártonra, Blitz Szida budapesti lakos Ballárra, kiskoru Hamburger László, János és Pál rákosszentmihályi lakosok családi nevének Horvátra kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. Komárom városánál szemellenőri állásra és irnoki állásra szeptember 30-ig; a dévai pénzügyigazgatóságnál több pénzügyi vizgatói állásra november 15-ig; a nagybeskeréki törvényszéknek szolgai állásra 4 hét alatt; a székszfárdi pénzügyigazgatóságnál adóügyi állásra 2 hét alatt; a budapesti törvényszék-nél hivatalsszolgai állásra 6 hét alatt lehet beadni a pályázatokat.

EGYETERTÉS

politikai naplap.

Kiadóhivatal igazgató: PAJOR MÁTYÁS

REJTÉLYES ÜGY.

ANGOL REGÉNY.

Irtá: BILLY MARSH.

Mistress Frankland szavait halk sikoltás és olyan hang követte, mintha valami odaütődött volna az orvosságos asztalhoz. Mistress Frankland felegyenesedett az ágyban és feszült érdeklődéssel kérdezte, hogy mi történt?

— Semmi — felelt az ápolónő. Hangja az erőlködéstől szinte a suttogásig mélyedett. — Semmi, asszonyom, de igazán semmi. Véletlenül beleütköztem az asztalba. Kérem nyugodjon meg, szóra sem érdemes.

— De a hangja olyan, mintha valami baja volna — szólott Rosemunde.

— Oh dehogya, nincs semmi baj. Nem ütöttem meg magamat. Az ajtó nyílt és belépett az orvos mr. Franklanddal, akit kézen fogva vezetett.

— Kissé korán jövünk, mistress Frankland — szólott az orvos — de időt akarunk engedni, hogy előkészítse magát az éjszakai nyugodalomra.

Elhallgatott és meglepetve látta, hogy Rosemunde areza feltűnően pirul.

— Attól félek, hogy kissé többet beszélt a kelletemél és ezzel felizgatta magát — szólott Orridge doktor. — Ne vegye rossz néven, mr. Frankland, ha figyelmeztetem, hogy jó lesz, ha minél előbb jó éjt kíván a feleségének. Hol az ápolónő?

Mistress Joseph háttal ült a világosságnak.

— Megütötte magát az asztalban és attól félek, hogy nagyobb fájdalmak vannak, mint bevallja — szólott Rosemunde, mialatt kezét rátette férje fejére, aki éppen akkor hajolt ágya fölé.

Az orvos tudakozódására is csak azt felelte az ápolónő, hogy semmi baj sem történt.

Mégis Orridge doktor világosan látta, hogy fájdalmak vannak, vagy hogy legalább is történt valami, ami kellemetlenül érintette, mert az ápolónő alig figyelt rá, mikor utasításokat adott neki éjjelre.

Az egész idő alatt, amíg beszélt, az ápolónő szeméi a szobának azt a részét keresték, ahol a fiatal házaspár beszélgetett egymással.

Mindent inkább lehetett volna feltételezni mistress Josephról, mint hogy tokiakodóan kíváncsi volna, de most tokiakodóan kíváncsi asszonyszemélynek mutatkozott, amint mistress Frankland ágya mellett ült.

A doktor kénytelen volt ennélfogva szinte parancsoló hangot használni, különben nem lett volna képes az ápolónő figyelmét szavaival fordítani.

— Most pedig — szólott az ápolónőtől mistress Franklandhoz fordulva az orvos — miután mistress Josephet elláttam a szükséges utasításokkal, előljárok a jó példával és jó éjszakát kívánok.

Mr. Frankland megértette az intést és szintén jó éjt akart mondani, de felesége mindkét kezével visszatartotta és kijelentette, hogy félóránál hamarabb el nem engedti.

A doktor fejét esóválta és már arra készült, hogy kifejtje az izgulnak káros és a nyugalom jótékony hatását. Érveinek azonban valószínűleg igen kevés fogantja lett volna még akkor is, ha kifejtje őket, ha véletlenül nem ébred fel a baba éppen ebben a pillanatban s hatalmas szövetségeseül nem szegődik a doktor mellé, lefoglalva anyja teljes figyelmét.

Megragadva az alkalmat, az orvos szépen kivezette az apát, éppen mikor Rosemunde kezébe vette a gyermekeit. Mielőtt becsukta az ajtót, még megállt, hogy valamit sugjon mistress Josephnek.

— Ne engedje, hogy mistress Frankland sokat beszéljen — szólott. — A hogy kielégítette a kicsikét, aludnia kell, Abban a sarok-

ban van egy széthajtható szék, arra lefeküdhettek. A gyertyát hagyja ott, ahol most áll, a függöny mögött. Minél kevesebb világosságot lát mistress Frankland, annál hamarabb fog elaludni.

Mistress Joseph nem felelt, csupán némán meghajította magát.

— Nem hiszem, hogy érne valamit — gondolta az orvos, mialatt lefelé vezette a férjét a lépcsőn. — Mégis Londonból kell ápolónőt hozatnunk.

Miután az orvos eltávozott, mistress Joseph leült az orvosságos asztal mellé. Némán ült ott, míg a gyermek lecsillapította éhségét és piros, félig összeszorított kezét anyja keblén pihentetve elaludt.

Rosemunde nem tudott ellentállani a vágyának és ajkához szorította a kis kezét, bár annak a veszélynek tette ki magát, hogy ismét felkelti a kicsikét. Megesókolta a kis kaesót. A esők halk ozuppanására gyöngye, elnyomott zokogás hangzott a függöny mögöl.

— Mi az? — kiáltott a fiatal anya.

— Semmi asszonyom, — szólott mistress Joseph erőltetett suttogó hangon, melyen mistress Frankland előbbi kérdéseire felelt. — Azt hiszem, éppen el akartam aludni. Talán meg kellett volna már mondanom, hogy azelőtt sok szomorúságon mentem keresztül és azonfelül szívujában is szenvedek, úgy hogy az a szokásom, hogy álomban sóhajtok. De ennek semmi jelentősége nincsen asszonyom és remélem, lesz oly jó és megboesájtja.

Rosemunde nemes lelkét meghatótták e szavak.

— Megboesájtani! — szólott. — Remélem, többet tehetek, mistress Joseph és segítetek magán. Ha holnap eljön az orvos, beszélünk vele és én majd gondoskodom róla, hogy mindene meglegyen, amit az orvos rendel! Nem! Nem! Ne köszönje meg előbb, míg nem lesz megint egészséges és maradjon most ott, ahol van, ha ugyan a karosszék elég kényelmes.

(Folgt köv.)

SZINHÁZAK.

Péntek, 1911. szeptember 15-én.

NEMZETI SZINHÁZ

Liliomfi.

Eredeti vígjáték 3 szakaszban
Irtar Szigligeti Ede. Zenéjét szer-
te: Szerdahelyi.

Személyek:
Szilvay Kovács J.,
Camilla Nagy I.,
Mariska V. Molnár R.
Liliomfi Dezső
Szellemt Rózsahegy
Kányai Gabányi
Erzsi Paulay
Gyari Mészáros
Schwarz Abonyi
Adolf Szőke

Kezdeté 1/8 órakor.

MAGYAR SZINHÁZ.

Sárga liliom,

Vígjáték 3 felvonásban, Irtar:
Biro Lajos.

Személyek:
A nagyherceg Lórá
Thurzó Viktor Sebestyén
Hessen báró Pethő
Bedőházy gróf Vándory
Basarczy András Latabár
Katalinay ezredes Sirmay
A primadonna Csatai J.
Dr. Peredi Papp
Peredy Judit Gombaszögi
Bokor Adolf Vágó
Csikas Péter Rétthel
Rudas Béla Dobi
Zsi Kovács János Köröndy
Rád János Gere
A főleány Pártos
Emerencia Nagy T.
Náci Császár

Kezdeté 1/8 órakor.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Téli regge.

Dalmű 3 felvonásban. Szöveget
Shakespeare után szabadon Irtar:
Willner A. M. Fordította: Dóczi
Lajos. Zenéjét szerette: Gold-
mark Károly.

Személyek:
Hermione Vasquezné
Perdita Sándor E.
Paulina Berts
Leontes szolgálója Valent V.
Az Idő Payer M.
Leontes Anthes
Polixenes Takáts
Florizel Arányi
Camillo Szemeré
Antigenus Kornai
Cleoménes Dalmok
Dion Pichler
Bálint Hegedus
Házaló Ney
Óreg páásztor Vencel

Kezdeté 7 órakor.

Fővárosi Városligeti Színház.

Az ártatlan Zsuzsi.

Operette 3 felvonásban, Irtár:
Antoni Mars és D'Esvalières.
Zenéjét szerette: Gilbert, Fordi-
totta: Mérei Adolf.

Személyek:
Des Anbrais Konrad Szűveg
Delphine, felesége Veszprémi
Jaqueline, gyer. Radó N.
Hubert, mekei Szalay
René Boisjette Fekete
Pomerai, gyáros Szabolcs
Suzanne, felesége Kürty Klára
Charence, magánzó Kellér
Rose, felesége Károtyi I.

Kezdeté 1/8 órakor.

BEKETOW CIRKUSZ

VÁROSLIGET. TELEFON: 107-46.

Ma pénteken este 8 órakor
nagy disz- és sportelőadás.
OTT ALFRÉD
a kiváló iskolalovos
JUTALOMESTÉLYE
urlovasok közreműködésével.
Az egész szeptemberi csodaműsor.
Holnap nagy előadás.
Vasárnap utolsó 2 bucsuelőadás.

Friedmann - Orfeum

SZERECSEN-UTCA 35. TELEFON 4-49.

Minden este 8 órakor Szenzációs
műsor! műsor!

A lengyel bibliai társulat fellépte
LITTMANN PEPI vezetésével. Uj szók!

Melle Guravetz
a Szentmártoni Opera
művésznője

Fritz Major
a jeles német komikus
uj szókkal

Uj német
bohózat.

Kerekes Jenő
hegedűművész

Uj magyar
bohózat.

A télikerben 25 gyönyörű művésznő fellépte. — Jegyek
kaphatók d. e. 10-1-ig, d. u. 3-5-ig a pénztárnál.

Drágább lett a dohány:

EGY SZEM
HAVANNA PASZILLA
ÓRÁKRA MEGSZÜNTETI
A
DOHÁNYZÁSI INGERT

CSAKA VŐRÖS KIRÁLYVAL ELLÁTOTT
VÉDEGVÉVEL A VÁLÓDI VÉDJEJ.

1 doboz ára 40 fillér.

Kapható Török József gyógyszerárban Király-utca 12. Lux
Műhelynél Múzeum-körút 7. Deisyi Károlynál Föld-utca 30.
Neruda Nándornál Kossuth Lajos-utca 7. és minden gyógy-
szertárban, drogeriában és jobb cukorkaüzletben. — Viszont-
eladónak árkezelvényt.

Főbizományos: IFJ. WEISZ és TSA I., Fehérvári-ut 11. Telefon 162-87

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. WALDMANN IMRE, igazgató.

Ma és minden este:

REBLA. HENRY DE VRY az idomított sertések.

és a többi elsőrendű attrakció.
Az előadás kezdete 8 órakor. 17

Jegyelővétel (a nagy látogatottság miatt nagyon aján-
latos) 10-1 és 3-6 óráig a nappali pénztárnál.

APOLLÓ Projectograph.

Népszínház-utca 1-3. Telefonszám: 68-39.

Megerkezett! Kizárólagos bemutatási joggal! Megerkezett!

Zigomar

Naponta minden előadásban. A kinemato-
grafia legnagyobb stílus szenzációja. Parisi
történet 3 felvonásban, irtar: LEON SAZINE.

VICHY

francia természetes ásványvíz.

„A források külön megnevezendők.”

VICHY celestins kőszvény, epékő,
albuminuria esetén.
VICHY grande grille májbajoknál.
VICHY Hopital gyomor- és bélbajoknál.
Utánzatoktól óvakodjunk.

XVIII. ÉVFOLYAM

Beiratások naponta 9-6-ig.

SOMOGYI

MÓR zongoraművész

államilag képesített okl. zenetanár
igazg. alatt álló

Zenekonservatorium

(akadémiai előkészítő-tanfolyamokkal) oklevél

Budapest, Erzsébet-körút 44.

TELEFON 63-45.

Esti tanfolyam 7-10-ig.

Államilag diplomált tanárok.

Finom uri fehérműek
legmodernebb kivitelben

SÓS BERNÁT

uridivat cégénél
VI., Budapest, Andrássy-ut 50. sz.

Fiu- és leányka- RUHÁKAT

csak jó és tartós
szövetből készítik!

Minden eziránt támasztott
igényt kielégít

NEUMANN M.

cs. és kir. udv. és kamarai szállító
férfi-, fiu- és leánykaruhatelep

Budapest,
IV., Múzeum-körút 1. és 3.

Fióktelpek: Arad, Brassó, Debre-
czen, Fiume, Kassa, Kolozsvár, Mis-
kolez, Nagyvárad, Pécs, Pozsony,
Szeged, Temesvár, Zágráb, Belgrád,
Sofia.

Magy. Kir. államvasutak üzlet.
Szeged. 34827-911. szám.

Pályázati hirdetmény.

különbféle építési anyagok szállítására.
A magyar királyi államvasutak szegedi üz-
letvezetősége ezennel nyilvános pályázatot hirdet a
f. é. szeptember hó 1-én működését megkezdő te-
mesvári üzletvezetőség vonalain 1912. évben szük-
séget alább felsorolt anyagok szállításának bizto-
sítására.

Jövő 1912. évben a következő mennyiségek
szükségesek: 1000 m³ építési homok, 14760 m³ bá-
nya vagy folyó kavics, 2470 m³ rostált kavics,
40.000 drb. nyerskoccska kő, 1200 drb. fejkő, 8600
q ciklopszkő, 1170 m³ terméskő nagyobb és 925 m³
terméskő kisebb darabokban, 853 m³ kötőrmélék,
173 ezer drb. közönséges égetett fali tégl, nyers
falazásokhoz, 82 ezer darab közönséges égetett fe-
délszerép.

A szállításra vonatkozó részletes feltételeket
magában foglaló ajánlati felhívás a magyar királyi
államvasutak szegedi üzletvezetőségénél megszere-
hető és a magyar királyi államvasutak igazgatósá-
gánál és üzletvezetőségénél megtekinthető. Ugyan-
csak az említett hivataloknál tekinthető meg a hi-
vatalos órák alatt a szállításra vonatkozó általá-
nos feltételek is, mely utóbbiak a magyar királyi
államvasutak igazgatóságának budapesti központi
nyomatványtárából megszerezhetők.

Az általános feltételek ára 50 fillér darabon,
kint, melyhez postaszállítás esetén bérmentesítésre
még 20 fillér beküldendő a nevezett hivatalhoz.

Az ilyenkor egykoronás magyar okmánybő-
lyeggel ellátott ajánlatok ezen külkezímmel: „Aján-
lat a 34827-911. sz. pályázati hirdetményben kiírt
anyagokra.” 1911. évi október hó 15-ik napjának
déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak te-
mesvári üzletvezetősége I. osztályának főnökéhez
benyújtandók vagy postán beküldendők.

Bánatpénzül az ajánlott anyag értékének 5
százaléka készpénzben vagy állami letétekre alkal-
mas értékpapírokban 1911. évi október hó 9-ik nap-
jának déli 12 órájáig a temesvári üzletvezetőség
gyűjtőpénztáránál letendő, esetleg posta útján
beküldendő.

Az ajánlati felhívástól eltérő, szabálytalanul
kiállított, az ajánlattevő által alá nem írt, javított
vagy vakart szövegű, sértett vagy pecséttel le nem
zárt borítékba helyezett, elkészve, vagy táviratilag
tett és oly ajánlatok, melyekre névze bánatpénz le
nem tétetett, figyelembe nem vétetnek.

Szeged, 1911. évi augusztus hóban.

Az üzletvezetőség.

(Ujányomás nem díjaztatik.)

SZÍNHÁZAK.

Péntek, 1911. szeptember 15-én.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

A kis gróf.

Operett 3 felvonásban. Irta: Martos Ferencz. Zenéjét szerzője: dr. Rényi Aladár.

Személyek:

Agárdi Guidó gróf	Szirmai László, fia	Király
Howard Dorothy	Lonczay A.	Rozsi
Csibráké	Fedák S.	Gerő I.
Zapolya, igazgató	Papir	Kállai, önkéntes
Hozsonyi, riportér	Balázs	Schwarca, bankhiv.
Italos, színművész	Németh	Egressi, színművész
Kocsory, nevelő	Boross	Terláni, szögörli
M. rala	Soós M.	Mimi
Thomson	Bády G.	D. Henery
M. L. re d'Hotel	Nádor	Vén kisasszony
	Krasznal	Erdei B.

Kezdete 1/8 órákor.

VIGSZÍNHÁZ.

Házasság.

Operett 3 felvonásban. Irta: Jacoby Károly. Föld. Rella Pál.

Személyek:

Mecsekzy	Balassa
Mecsekzy	Rouaszékyné
Gy. Gy. Luk	Tanay
Zsófi	Varányi
Sasolva	K. de P.
Fania	G. zsi M.
Koc	Stella Gy.
M. uita	Hegedűs
Kr. jevszky	Tihanyi
Ruti Janos	Fenyvesi
Ir. Wistinghausen	Hj. D. r. i.

Kezdete 1/8 órákor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ. (BUDAI SZINKÖR)

Változó szerelem.

Operett 3 felvonásban. Irta: Kazalitsky Antal.

Kezdete 1/8 órákor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

A tenger fenek tilkálói.

Irta: Abonyi Sándor. Kezdete 1/8 órákor.

APOLLO-PROJEKTÓGRAF

Végszínház-utca 1-3. Telefon 68-39.

1911. szeptember 14-től folyó hó 18-ig a teljesen új felhúzott műsor: Magyar sportképek. (Nyári felvétel.) Két vetélytárs. (Dráma.) Moran és vidéke. (Látkép.) A talalka. (Humorizáció.) A legkisebb gavallér. (Tréfa.) Tűzijáték gyártása. (Ipari felvétel.) Lehmann ur. automobil vezet. (Böhözés.) Marsallé. (Látkép.) Az óserdó mélyén. (Dráma.) Legközelebbi műsorváltozás hétfőn, folyó hó 18-án. Az első előadás hétköznapon délután fél hat órákor, vasár- és ünnepnapokon d. u. 4 órákor kezdődik.

ROYAL-ORFEUM.

VII. Erzsébet-körút 31. Telefon 110-22.

Ma este 8 órákor legelsőrangú színházi és variéelőadás.

Heros vakmerő erómutatványok! Carl Hertz, felülmúlhatatlan amerikai illuzionista. Les Yost, a vig párisi szobrászok. Palo and Sellery excentrikusok. Bachus and MEALIAK amerikai tánczajelenés. A kis baronessz. Albini Felix operettje, játsszák: Szalontay Ferike, Sándor Steff, Bálint Béla, Bárony István, Dezsőffy László, Máthé Sándor és még 40 más szereplő. Samu és Samuné, kacagató bohózat. A BONNI DIÁKOK diákjelenet. Tutista és Pitáner, móka. Előadják: Sándor Steff, Bárony és Tihanyi. - Solti Hermin, The 6 Boston Girls és még 10 elsőrendű attrakció.

Vasárnap, szeptember 17-én d. u. 4 1/2 órákor mérsékelt hely-árú nagy családi előadás, az összes attrakciók fellépte.

A télikerben Royal-Cabaret Belépődíj 1 óráig 1 korona, 1 óra után nincs belépődíj. Kukó Vinco és zenekara. Bal-mabile. Keringő verseny. Táncz hajnalig. A legvidámabb budapesti hely.

EGYETÉRTÉS

ROYAL-ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRUT 31. 110-22 : TELEFON : 110-22

Minden este 8 órákor a szeptembri világvárosi műsor. HEROS vakmerő erómutatványok. CARL HERTZ, a felülmúlhatatlan amerikai illuzionista. Les Yost vig párisi szobrászok. Palo and Sellery excentrikusok. BACHUS AND MEALIAK amerikai tánczajelenés. A KIS BARONESSZ. Albini Felix operettje, játsszák: Szalontay Ferike, Sándor Steff, Bálint Béla, Bárony István, Dezsőffy László, Máthé Sándor és még 40 más szereplő. Samu és Samuné, kacagató bohózat. A BONNI DIÁKOK diákjelenet. Tutista és Pitáner, móka. Előadják: Sándor Steff, Bárony és Tihanyi. - Solti Hermin, The 6 Boston Girls és még 10 elsőrendű attrakció.

A télikerben ROYAL-CABARET, belépődíj 1 óráig 1 kor., 1 óra után nincs belépődíj Kukó Vinco és zenekara hajnalig muzsikál. Bal mabile. Keringő verseny. A legvidámabb budapesti hely.

Vasárnap, szeptember 17-én délután 3 1/2 órákor mérsékelt hely-árú nagy családi előadás az összes attrakciók fellépte.

JÓ PAJTÁS

Képes heti gyermeklap.

Szerkeszti: Sebők Zsigmond.

Főmunkatárs: Benedek Elek.

Hétről-hétre megújuló öröm minden gyermeknek a Jó Pajtás. A kicsinyek belőle tanulják és kedvelik meg az olvasást, a nagyobbak tanulva gyönyörködnek bájos verseiben, elbeszéléseiben, regényeiben, cikkeiben. A Jó Pajtás-ban mondja el Sebők Zsigmond Dörmögő Dörmötör kacagató kalandjait, ide írják ifjúsági műveik javát legjobb írónk, jeles magyar művészeink pedig szép képekkel díszítik a Jó Pajtás-t. Előfizetési ár: negyedévre 2 korona 50 fillér. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld mindenkinek a Jó Pajtás kiadóhivatala, Franklin-Társulat Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Legolcsóbb közepénárak.

Kényelmes részletfizetés.

Farkashazi és Biró zongoratermei

Váci-körút 12. szám. alatt megnyitják.

STEINHARDT MULATO

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Augusztus 20-ától esténként

9 órákor! Az erényes Zsuzsika. 9 órákor!

11 órákor! Kakuk! Kakuk! 11 órákor!

Bohózatok. Irta: Olinger és Taussig, ford. és átdolg. Steinhardt. STEINHARDT és HUNYADI új slager kuplékkal, és elsőrendű külföldi számok. Éjjel után a pazarul átalakított télikerben reggel 5 óráig orgazanyzene, onabarett és tánc. Belépődíj nélkül. Jegyek: d. u. 10-11-g, d. u. 3-4-g a mulatóban és egész nap a Mircs-féle nagytárszóban Andrássy-ut 10 és a Hanjaria-fürdő pószteránál válthatók.

Kiváltunk

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.

..... (Főpostával szemben)

FŐNÖKÖK

erre eddig hiába vártak arra, hogy könnyű szerrel jussanak írógéphez.

HA FIZETNEK

havonta 20-30 koronát, kapnak egy elsőrendű, látható írást, visszaváltós, tabulátoros, összedobillentyűs, szeromatikus sorváltós, csupa acélból és vasból gyártott, rendkívül tartós, univerzál-klaviatúrás

Ujlaki-írógépet.

Nem irnak alá váltót és folytonosan halmozódó iróal munkálatokban könnyen

BOLDOGULNAK.

Bármely rendszerű használt írógépet legmodernebb Ujlaki írógépre

BECSERÉLÜNK.

Díjmentes bemutatás országsszerte. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

UJLAKI BÉLA Budapest, VII. ker., Erzsébet körút 28. sz.

Telefon 122-60.

Vidéki hivatalainkhoz, kik könnyű mellék-keresetre rekkeltálnak, küldjük nekik. Vidéki képviselők keresteknek.

FOLIES CAPRICE

Téli helyisége: Révay-utca 18. szám. Igazgató: Keleti Henrik. Főrendező: Rott Sándor. Telefon: 14-22. Előadás kezdete 1/8 órákor.

„A konkurrenszek”

Trefás falusi életkép 1 felv. Irta: Satyr. Rendező: Rott Sándor.

„Der gute Tric”

Bohózat 1 felv. Irta: Hirschfeld Lejos. Rendező: Trebitsch S. Trebitsch Sándor, Springer Ármán, Szőke szakál, Rloza Giza, Porré és Perri.

Jegyek elővételben kaphatók: Folies Caprice Révay-utca 18. d. u. 9-11-g és d. u. 3-6-ig. Hirsch nagytárszó Andrássy-ut 19. és Szonyi nagytárszóban Rákóczi-ut 12 óra után az 1-3-ó emeleti „Casino de Parisban” teljesen új műsor a világ legelső táncz-attrakciók felléptével.

ROYAL-CABARET

A Royal-Orfeum épületében (VII. Erzsébet-körút 31. sz.)

Minden este pontban éjfélkor nagy cabaret előadás. A legvidámabb budapesti éjféli szórakozóhely. 82 női szépség. Fellépnek: Stefánia Lyss, Berta Hobentéis, Les Peptas, Berta Andersen, Poldero, Oily Derby, Svsters Ismay, Ada Alstrup, Vera Sepanoff, Dijella, Lonta Heddy, Mimi Welton, Várady Adél, Piko Jolan, Chilla Dolores, Szabó Margit, Emmy Dornely, Szép Erzsébet, Boston Girl, Várady Aranka, Poldi Kari, Marica Stollowa, Margot-Margot, Olna Elise, Kelemen Erzi, Elise Weitzer, Donauweiberin, Fodor Vilma, Széchy Etta, Major Marietta, Abodi Eszter, Nagyszűchy Mariska. stb. stb. A belépés éjféltől 1 óráig 1 korona, azontul nincs belépődíj Kukó Vinco és zenekara hajnalig muzsikál. Uj tánczok. Uj nóták. Bal mabile. Keringő verseny.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb

Paplan Paplan Paplan

Kézi- és vasgályák minden kivitelben.

Betegágyak.

Bodronyos kocsik minden méretben 20.- kor.

Összeosztható vasgály kivétel 3 matracal 22.- kor.

Bodrony-ágybetétek bármely nagyságban.

Kölelték, Jaloninok és nádorlelték minden méretben készíthetnek.

Kártyaszár-, rés- és vasbutorgyáros, fabutor, nád- és kertibutor, ernyő és sátor, minden méretben megrendelés szerint is. Gyógykezelő fehér és szürkeporócok, gyapjú- és flaneltakarók, szőnyegek minden nagyságban, storok, szövet- és csipkefüggönyök, ágyterítők, butorszővegek és mindentelők kellek nagy választékban. Gyermekszekék és keresztelőkészleteket a legegyszerűbből a legfinomabb kivitelig

Szálloda-, Intézet-, fürdő- és kórház-bereendezési gyár

GICHNER JÁNOS

Budapest, VII., Erzsébet-körút 20. Gyár: VII., Kertész-u. 7., 9. és 20. sz.

Árjegyzék bárkinek kívánatra ingyen és bérmentve küldetlik

Heti műsor:

Szeptember hó	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigszínház	Magyar Színház	Király Színház	Fővárosi nyári Színház (Budai Szinkör)	Fővárosi Városligeti Színház	Uránia
16	Suzette	Carmen	A házasság	A kis lord	A kis gróf	Troubadour	Az ártatlan Zsuzsi	-
17	A vén lakatos és fia a huszár Nászinduló	A Walkür	Az ezred apja A házasság	A vizozón Karenia Anna	Czigányzorelem A kis gróf	A falu r s za Kreolvér	R moó és Julia Az ártatlan Zsuzsi	-

REINHARDT

MIKSA, a berlini Deutsches Theater igazgatója
Budapestre érkezett s átvette az

ÖDIPUSZ

KIRÁLY

próbáinak vezetését. A tragédia előadásai

a Beketow-Cirkuszban

jövő kedden, szerdán, csütörtökön,
pénteken, szombaton és vasárnap lesznek

Helyárak: Páholyülés 8.—, zártszék 7.—, tribün 5.—, sajtó-
páholyülés 4.—, I. hely 3.—, II. hely 2.—, karzat 1.— kor.

Az első előadásra már csak
3, 2 és 1 kor. jegyek kaphatók.

Jegyek válthatók a Király Színház
és Magyar Színház pénztárainál, va-
lamint a Bárd-féle jegyirodáknál.

GUMMI-HALHÓLYAG ÓVSZER Valódi angol és francia külön egységek. **tucatonként 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 K. 3 tucatonál 20% engedmény.**

NAKIRA törv. védett, valódi indiai paragummi férfikülönlegeség tucatzárja 12.-korona, 3 tucatzárja 20% engedmény.

IRRIGATOR 3 K és feljebb. Képes árjegyzéket rendkívül érdekes tartalommal kbl. 1000 ábrával ingyen bérmentve és diszkrétan küldünk.

UTERUS-SPRAI feltétlen megbízható női fogamzóképtettség 14 kor.

PESSAR-OCL. orvosiag rendelve 3, 6, 8, 11 kor. darabja. — 3 darabnál 20% engedmény.

BIDET 10, 16, 20, 24 Kor.

MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben.

Pontos címre és a vörös keresztre ügyeljünk.

„ILONA” teavajat
— (édes tejszínből készült legfinomabb csomageva) —
fürdőtelepekre legelőcsőbb napl árban szállítunk kívánt adagokban.
Szántó Samu és Szántó Adolf
Rudapest, VII., István-ut 87. Telefon 56-48.

Mindenemű férfi és női
NEMI BETEGSÉGEK
ugyszintén vér-, bőr-, idegbajok, hujakór (siphilis) és férfigyöngeség (impotencia) alapos gyógyítására legjobban ajánljuk
Dr. KAJDACSY
rendelő intézetét
BUDAPEST, VIII., József-körút 2. sz.
Rendel 10 órától 4-ig és este 7-8-ig. Levél útján is biztos gyógyulást találunk azok, kik személyesen meg nem jelenhetnek vagy távol a fővárostól laknak. Gyógyszerek utasítással kívántra küldetnek.

Falusi otthonban
bányu mellékjövédelmet ad a fa-faragás házi ipara.
Most jelent meg:
A FA-FARAGÁS
mint házi művészet.
Tüntetetés kezdők és haladóknak számára.
Kiemerteti
KARDOS ÁRPÁD.
Második bővített kiadás.
A szövegbe nyomott számos ábrával.
Ára 1 kor. 20 fill.
Kapható:
LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r. t.-nál
Budapest, VI. Andrásy-út 21
valamint
minden könyvkereskedésben.

Jól felfogott anyagi érdeke
határozottan megköveteli, hogy hirdessen a **MAGYAR FÜRDŐKALAUZ**-ban. Ez a pompás díszmű, mely ma már a nagyközönségnél nélkülözhetetlen, 1912. január elsején **közjegyzőleg igazolt negyven ezer példányban ingyen lesz széjjelküldve** és megkapja az ország valamennyi orvos, fogorvos, ügyvéd, gyógyszerész, szálloda, étterem, kávéház, sanatórium, fürdő- és nyaralótelep, egyesületek, olvasó és társaskörök, azonkívül egész éven át elhelyeztetik a vasúti és hajóállomásokban, várótermekben, étkező és hálókozscikban.
A nagyközönség milliói olvassák egész éven át ezt a gyönyörű munkát, érthető tehát, hogy hirdetési rovata eredményt illetőleg felülmúl minden más reklámot.
Hirdetési áraink feltűnően jutányosak.
Irjon még ma ingyenes tájékoztatóért!
Magyar Fürdőkalauz kiadóhivatala,
Budapest, VI., Eötvös-utca 38. szám.
Mit mondanak a hirdetők? Itt vannak a bizonyítékok!
Elmulaszthatatlan kötelességet teljesítek, amidőn ezen soraimmal köszönetet mondok önöknek azért, hogy ezelőtt négy évvel felhívták figyelmemet arra, hogy a **MAGYAR FÜRDŐKALAUZ**-ban hirdessek. A megjelent hirdetések olyan várakozáson felül eredményre vezettek, hogy tömegesen kapom az ország legkülönbözőbb részeiből a megrendeléseket és nyugodt lelkiismerettel állíthatom, hogy egyetlen hirdetésem sem vezetett még olyan nagy sikerre, mint a milyent a **MAGYAR FÜRDŐKALAUZ**-ban közzétett hirdetésem révén elértem. Ez a siker indít arra, hogy állandó hirdetőjűk legyek és kötelességet teljesítek, mikor a kereskedők figyelmét ezen minden ízében magyar vállalatra felhívom, hol valóban sikerrel hirdethetnek.
Faludi László divatruháza, Budapest.
Állandó hirdetője vagyok a napi és hetilapoknak, de olyan sikerre egy hirdetésem sem vezetett még, mint a milyent a **MAGYAR FÜRDŐKALAUZ**-ban megjelent hirdetésem révén elértem. Ennek folytán arra kérem Önöket, sziveskedjenek hirdetésemet minden kötetükben közzétenni.
Stern Miksa, szőlőnagybirtokos és bortermelő, Tóváros.

HOLLANDI
életbiztosító részvénytársaság
(Allgemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente)
AMSTERDAM.
Magyarországi igazgatóság az intézet saját palotájában
Budapesten, Kalvin-ter, Baross-u. 1. Üllői-ut 2-4. sz.
Bejárat az Üllői-ut 4. sz. kapun.
Legelőcsőbb díjak:
Az 1909-ik év végén **358 millió** koronát a biztosítások összege meghaladta
A tartalékok összege: **107 millió 216.324 kor. 96 fill.**
Eddigi kifizetések: **96 millió 370.016 kor. 33 fill.**

Az Én Ujságom
előfizetési ára:
Negyedévre 2.50, félre 5.—, egész évre 10.— kor.
Singer és Wolfner, Andrásy-ut 10. szám.

Jelzálogkölcsonöket földbirtokokra, budapesti és vidéki házakra I. és II. helyre a becsérték 80 százalékáig **Előzetes költségek nélkül** a legkedvezőbb feltételek mellett gyorsan folyósított a
Magyar Közvetítő Bank Részvénytársaság
Budapest, Teréz-körút 46. szám. **Telefon: 144-68.**
Parcellázásra alkalmas ingatlanokat keresünk megvételre és iparvállalatok finanszírozását elvállaljuk. — Levéleni megke esésekre felvilágosítással díjmentesen szolgálok. ☺☺☺☺☺☺☺

Újrendszerű butor-hitel.
Azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a tisztelt butorvásárlóközönségnek a legnagyobb kedvezményt nyújthatjuk.
Nagy választék asztalos-, kárpitos-, vas- és rézbutorokban, továbbá szőnyegek, függönyök, ág- és asztalterítőkben
BALÁZS és TÁRSA BUTORÁRUHÁZA BUDAPEST, VI., VÁCZI-KÖRÚT 43. (Saját ház.)
Hitel esetén készpénzárat számítunk, csupán a tartozás után **6%** kamat fizetendő.
A kamat negyedévenként fizelendő és pedig mindig **csak a hátralékos, csökkenő tartozás után.**
Törlesztés: minden 100.— korona után **havi 3.—** korona vagy minden 100.— koroná után **1/4 évi 9.—** korona.

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges...

Pénzszekrények, skányszekrények, használtak és újak, rendkívül olcsó aron kaphatók...

Férjhezmenendő urhölgyek előjegyezve tízenyolc-évtől feljebb, hozomány-összege legkülönbözőbb fokozatokban...

Akar Ön szellemes lenni? Akar a társaságban tekintélyhez jutni? Akarja, hogy kellemes társalgónak tartassák? Olvassa el a "Társalgás Művészete"...

Pénzszekrényeket tűz- és betörésmenteseket ajánl Budapesti Pénzszekrénygyár. Mintarakár V., Szechenyi-utca 7. Gyár IX., Rákóczi-utca 4. szám. Telefon 116-40. 11261

Kézimunka hímzésekhöz, butorhoz függönyökhöz, lakásberendezéshez, zsinórok, rojtok, bojtok, képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi: Budapesti Paszománygyár, Nagymező-utca 46. szám.

Butorhitel legújabb rendszer szerint. Azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy mindenféle butorokat készpénzárak mellett, meghatározott időre, részletre eladhassunk, mintegy a kellemetlen bankeljárásokat mellőzhetjük és csupán 5 százalékos kamatot a mindig eszünkön össze után számítunk fel. Butorváltások a leggyorsabbított a legbiztosabb kivitelű jótállás mellett. Bővebbet Lízsi István IV., Kristófi tér 8., I. em. Butorraktar.

30 koronáért készülnék saját műhelyemben mérték után remek szabásban, finom kivitelben divatos férföltönyök vagy felöltők finom szöveteiből László Sándor férfiszabómester, Budapest Erzsébet körút 1. sz., I. em. Vidékre posztominták bérmentve, helyben szabószomat kívánatra házhoz küldöm. 08532

Ház és telektulajdonosok figyelmébe! Mindenféle műszaki munkák elvégzésére vállalkozik Ipari Vállalatok Műszaki Irodája. Házak átalakítását, azok rendbe hozását, jókarban tartását vállaljuk. Ugyanínt az ingatlanokat terhelő tartozások konvertálását, olcsóbb kölcsönökkel való kicserélését kikészítjük. Ipari Vállalatok Műszaki Irodája, Budapest, VI., Eötvös-utca 25. szám.

Vigyázzon ha meghűlt és vásároljon valódi Réthy-féle csukorkát 60 fillérért.

Kárpitos nyergesek részére mindennemű kellekék képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részvénnytárs. Nagymező-utca E. 46. sz.

Gazdasszonyoknak ajánlkozik 37 éves szorgalmas nő, ki a háztartás minden ágában járatos. Czim Nagybecskerek post-restante "Szorgalmas" jel-igére. 61122.

Remek téli fajtalmát, saját termését, nettó 100 kilót 20 koronáért ingyen csomagolással, bérmentlenül szállít utánvét mellett: Dacsek, Fe. sóbánya. 6121

10%-kal olcsóbb, mint bárhol, legolcsóbb, legjobb és legnagyobb butorárúház, 320 szobabutor a leggyorsabbított a legfinomabb kivitelű választéka készen áll jótállás mellett. Varga Mihály és Társa, Kristófi-tér 8., I. em.

Pénzt akar Ön azonnal butorra, zongorára, varrógépekre, kerékpárokra és mindennemű kereskedelmi árucikra, akkor forduljon bizalommal csak a régi Tauber céghez, Baross-tér 17. sz. Telefon: 149-00. Fióküzlet: Klauzál-tér 2. Telefon 78-97. 29387

Temetkezési vállalkozók, intézők, egy-letek, társulatok részére képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részv. társ. Nagymező-utca E. 46.

Szabók részére mindennemű zsinór, gomb és szabó-kellék képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részv. társ., Nagymező-utca E. 46.

Asztalosok új jövedelmi forrását leíró képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a "Kegelet" szerkesztősége Budapest, Nagymező-utca E. 46.

Soha nem létezett rendkívül kedvező fizetési feltételek mellett szállítunk helyben és vidékre teljes lakberendezéseket, valamint egyes butor-árakat részletfizetésre. Modern lakberendezési vállalat: Budapest, IV. ker., Gerliczy-utca 7. sz. 3 szes butor-album 1 kor.

Juniperus (nemes borovicska) 4 literes posta-tartály bérmentve K 10.50. Barta József konzervgyára Felka (Szepesmegye). 29315

Üresedésben levő számos különféle állásjelentetett be, melyek teljes czimvel olvashatók az Országos Pályázati Közlönyben. Ingyen mutatványszám. IX., Üllői-ut 55. (ezelőtt József-körút 38. szám.)

Budapest környékén családi házak építkezésére alkalmas telektömböket, ugyancsak az ország bármely részén nagyobb birtoktestek parcellázását vállalja az Ipari Vállalatok Műszaki Irodája. Budapest, VI. Eötvös-utca 35.

Csemegeszőlőt legnemesebb Saselast muskotályval válogatott duráncai és magvaváló őszi barackot, zamatos körtét legnemesebb fajalmát, külön vagy vegyesen 5 kilónként 2 1/2 koronáért szállít Müller Jenő szőlőbirtokos Kiskunhalas.

Singer varrógépek Kerékpárok, gramofonok, hanglemezek legolcsóbban kaphatók. Haban József Budapest, Almássy-tér 14. javításokat olcsón készít. Képes árjegyzéket ingyen küldi.

Haban József Budapest, Almássy-tér 14. javításokat olcsón készít. Képes árjegyzéket ingyen küldi.

Zálogcédulákat vesznek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt, platintát és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékű kifizetmem. Ugyanitt aranyanczok olcsón kaphatók.

SCHILLER IZIDOR ékszerkereskedő Budapest, Sip utca 8. Telefon 54-74.

"Hungaria" beszélő-gépek tölcsernélküliek is kizárólag eredeti elsőrangú gyártmány, részletfizetésre is olcsón kaphatók.

Deményi és Társa Budapest, VI., Teréz-körút 4. Kérjen árjegyzéket.

Zálogcédulát, briliántot, gyöngyöt, ékszer, aranyat, ezüstöt és régiséget vesznek. Alt-Wien porcellánt, régi bronz csonttárgyakat, szobrokat és olajfestményeket vesznek Kertész ékszerész és régiségkereskedő, Király-utca 85. Telefon 95-45 Meghívásra jövőik

Angol tanfolyam nyílik meg szeptember elején. Új modern módszer szerint, bármely felnőtt, intelligens ember hat hónap alatt (garancia mellett) az angol nyelvet szóban és írásban elsajátíthatja. Egyes tanóra-kon nyolcz tanuló vehet részt. E tandíj havi 8 korona. Jelentkezők "Angol tanfolyam" czimben tudassák czimüket. Levelék a kiadóba czimzendők.

25 koronáért készülnék saját műhelyemben mérték után remek szabásban, finom kivitelben divatos férföltönyök vagy felöltők finom szöveteiből. Lichtman Sándor férfiszabómester, Budapest Rottenbiller-utca 4/A. sz. Vidékre posztominták bérmentve, helyben szabószomat kívánatra házhoz küldöm. 28592

Parlamenti

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémiai tanárok által oktatótt szaktanárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyama. Alapítója Markovics Iván 1863-ban. Biztos állás közvetítés. Közérvény egyesületi oklevelek. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola (Csak Liszt Ferenc-tér 10., május 1-től Hegedűs Sándor-utca 7.) Czinnre vigyázzunk! - Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezétektől s más hirdetésünktől utazó újabb tanfolyamoktól független. - Telefon 64-68.

Készpénzért vagy hitelképes egyéneknek kedvező feltételek mellett szállítok teljes lakberendezéseket vagy egyes darabokat és biztosíthatom, hogy ilyen olcsón sehol nem kap modern háló-, bédő-, őr- és szalon szobákat stb. Győződjön meg, tekintse meg zenfolt rakáralmát, itt jutányosan vehet a leggyorsabbított a legbiztosabb kivitelű minden fajta BUTORT Nagy Imre lakberendezési vállalkozó BUDAPEST, Váci-körút 9. szám (Bejárati Szerencsés-utca 1., I. em.) Árjegyzék ingyen. Album 1 K.

Gyorsírás és gyorsgépirás A Gyakorló Gyorsíró Társaság megnagyobbított modernhygienikus új helyiségeiben (Andrássy-ut 12.) tartja gép- és gyorsírási magyari és német szaktanfolyamait. Gabelsberger-Markovits rendszer. Legalaposabb kiképzés különféle rendszerű írógépeken. Tandíj igen mérsékel. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba segítjük. Telefon 18-09. Glogowski és Társa (Remington írógép) VI., Andrássy-ut 12.

Csak 6 K-ért küldök 4 1/2 kilót tevő 56 darab finom cnybe toilette-szappant, mely a sajtolásnál némileg előmáldott rózsaszín, gyöngyvirág, moschus, pacsirta illattal. Inyen ritka alkalmi vétel elárulósítónak, szállodának, fürdőnek és háztartások számára. Szétküldés készpénz ellenében, vagy utánvétellel (Gy 70 fill. több). Székelyi VAJDA E., Első felsőmagyarországi toilette-szappan gyára, Vág-Ujhely 879.

Vitorláshajó Bisörendű Ratz-féle (St. Gilgen) gyártmány, egyenesen a Balatonra építve, jutányosan eladó. A hajó teljesen új, alig használt. Felserelése a legtekélyesebb, teljesen biztos járás! Megtekinthető Balaton-Lellen Stanczivilában.

Soványosság Az egyedüli eredménytől kísért háziszor a dr. William Hartley tanár amerikai erotáp-pora. Soványak tartós, szép felt testidomokat nyernek. - Hölgyek remek keblet. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jót állást. Verszegénység, gyengeség, idegesség ellez és gyomor-bajosoknak nélkülözhetetlen tápszor. Kiténtve: Chicago, Berlin, London Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 fnt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11. II/1. Telefon 156-80.

A legrégebb magyar gyermekkönyv FLÓRI KÖNYVE Irtta BEZERÉDY AMÁLIA. Huszadik kiadás. A Flóri Könyve 1840-ben jelent meg először, azóta nemzedékről-nemzedékre megörizte kedveltségét; nagyanyáink, anyáink, magunk, s gyermekeink egyformán szeretik okor kis versikéit, kedves játékaikat, szép képeit. A huszadik kiadás - mellőzve a közben készült átdolgozást - az eredeti Flóri Könyvet állítja vissza úgy, a hogy négy nemzedék óta szerette mindenki. Ára fűzve 1 K. kötve 2 K. Kiadja a Franklin-Társulat. Kapható LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer P. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, Andrássy-ut 21 6a minden könyvkereskedésben.

Ajtók, Abakok, vasredőnyök, használtak és újak, bármely méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál BUDAPEST, Üllői-ut 123. Telefon: 62-80. Alapított 1886-ban

Koporsó asztalosok részére mindennemű koporsók díszítési, összes temetkezési czikkeket képes árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részvénnytárs, Nagymező-utca E. 46. sz.

Zálogcédulákat vesznek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékű kifizetmem. Singer Jakab ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán.

Gazdasszonyi Állást keres idősebb özvegy asszony azonnali belépésre. Idősebb magányos urhoz vidékre is elmegy. Elsőrendű bizonyítványal vannak, kiválóan főz, a háztartás összes ágában kitűnően járatos. Özv. Pap Flóriánné Aszód, Pest-m.

Fürdőkádak magy. kir. szab. fűtessel jégszekrények, fotenil és gyermekkádak kaphatók. Wiesel Adolf Váci-körút 47. Podmaniczky-utca sark. Telefon 81-20. 28793

BUTOR 30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek-tere 3 télelelet. Vétel és eladás használt és új polgári, nrasági lakberendezéseknak, mahagoni és palisander butorok, őr szobák, angol bőrgarnitúrák és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szőnyegek, csilliarok. Telefon 82-13. 28599

Nemi betegek Feriák, nők trippertől csak a valódi és világhírű Laroche Capsulától (dr. Klein) gyógyulhatnak meg a legbiztosabban. - Több mint 100 orvos bizonyítvány tanuskodik a gyógyszer kiváló hatásáról. Kapható utánvét mellett kizárólag a készítőnél 2 K 60 f.-ri illés Antal gyógyszeráránál, ZABADKA, Budapesti Gyártásos Gyógyszerüzem, Pest, Fehérvári-ut. Utánvételűl óvakodjunk.